



NÕUKOGUDE EESTI
1955.A.

ÜLDLAULUPIDU JUHT

A-20724

NÕUKOGUDE EESTI
1955. A.
ÜLDLAULUPEO
JUHT

EESTI RIIKLIK KIRJASTUS
TALLINN 1955

TARTU ÜLIKOOLI
RAAMATUKOGU

NÕUKOGUDE EESTI 1955. A. ÜLDLAULUPIDU

E. JAANIMÄGI

Nõukogude Eesti 1955. a. üldlaulupeo
peakomisjoni esimees

Nõukogude Eesti töötajad tähistavad uute töövõitudega kõigil rahvamajanduse ja kultuuri aladel oma suurt rahvuslikku pidupäeva, Nõukogude võimu taaskehtestamise 15. aastapäeva.

Nõukogude kord avas eesti töötavale rahvale laialdased, seninägematud võimalused kultuuriliseks arenguks. Pidevalt rikastub ja areneb sisult sotsialistlik ja vormilt rahvuslik kultuur. Vabariigi kultuurielu suure tõusu üheks näitajaks on laiu rahvahulki haarava kunstilise isetegevuse tormiline kasv, milles leiab ereda väljenduse rahva aktiivne loominguline tegevus, andekus ja vaimsete huvide mitmekülgsus.

Pidevalt kasvab kunstilise isetegevuse ringide arv, suurenevad isetegevusest osavõtjate read. Ainuüksi riiklikes klubilistes asutustes töötab üle 3000 isetegevusringi rohkem kui 40 000 osavõtjaga. Kokku võtab aga Nõukogude Eestis isetegevusringide ja -kollektiivide tööst osa ligi 100 000 isetegevuslast. Aasta-aastalt kasvab kunstilise isetegevuse ideeline ja kunstimeisterlikkuse tase. Seda tõestavad veenvalt käesoleva aasta märtsis lõppenud riiklike klubiliste asutuste ja kolhoosiklubide kunstilise isetegevuse ülevaatus ja hiljuti toimunud tööliste ja teenistujate kunstilise isetegevuse üleliidulise ülevaatuse kohalikud ülevaatused.

Suursündmuseks kunstilise isetegevuse alal, suureks rahvuslikuks pidupäevaks on käesoleva aasta 21. ja 22. juulil toimuv Nõukogude Eesti 15. aastapäevale pühendatud vabariiklik üldlaulupidu ja 20. juulil toimuv rahvakunstiõhtu. Üldlaulupeol annavad koori-, orkestri- ja rahvatantsukollektiivid tehtud tööst aru vabariigi töötajatele, demonstreerivad sisult sotsialistliku ja vormilt rahvusliku muusika- ja tantsukultuuri kasvu.

Eesti töötav rahvas armastab oma laulupidusid, need on alati olnud oodatud kultuurielu suursündmusteks nii lauljatele, tantsijatele kui ka kümnetele ja kümnetele tuhandetele pealtvaatajatele.

Laulupeod on eesti rahva ajalooliseks traditsiooniks ja on avaldanud suurt mõju tema muusika- ja koorikultuuri arenemisele, süvendades rahva armastust muusika ja laulu vastu.

Nõukogude korra ajal toimunud laulupidudel on eelmiste laulupidude parimad, demokraatlikud traditsioonid edasi arenenud. Juba esimene sõjajärgne laulupidu 1947. aastal, millest võttis osa umbes 25 000 lauljat, mängijat ja rahvatantsijat, ületas osavõtjate arvu ja oma taseme poolest kõik eelmised laulupeod. Veel suurejoonelisemaks kujunes Nõukogude Eesti 10. aastapäevale pühendatud 1950. aasta vabariiklik üldlaulupidu, millest võttis osa 32 000 lauljat, tantsijat ja mängijat.

Pärast 1950. aasta vabariiklikku üldlaulupidu alustati kohe ettevalmistustöödega käesolevaks, 1955. aasta üldlaulupeoks. Asutati hulk uusi koori-, orkestri- ja rahvatantsukollektiive. Heliloojad tegid suure töö uute eesti nõukogude laulude loomisel; seati rida uusi rahvatantse. Iga aasta viidi rajoonides ja vabariikliku alluvusega linnades läbi rajoonide ja linnade laulupäevad ning rahvakunstiõhtud. 1954. aasta suvel toimunud rajoonide ja linnade laulupäevadest võttis osa üle 39 000 isetegevustlase. Koori-, orkestri- ja rahvatantsukollektiivide juhtide kvalifikatsiooni tõstmiseks viidi läbi rida vabariiklikke seminare, samuti toimusid seminarid rajoonikeskustes ja linnades. Käesoleva aasta märtsis viidi Tallinnas läbi kõigi rahvapillimängijate vabariiklik seminar.

Suure armastuse ja väsimatu energiaga on üldlaulupeo ettevalmistamisse suhtunud laulupeo üldjuhid ja enamik laulupeo instruktoreid, kes pidevalt abistasid kollektiive ja rajoonide laulupeokomisjone eelproovide läbiviimisel ning konsultatsioonidega. Hästi on töötanud Võru, Paide, Orissaare, Abja, Haapsalu, Tartu linna ja rajooni ning rea teiste rajoonide laulupeokomisjonid, kes hoolikalt suhtusid üldlaulupeo ettevalmistamisse ja lahendasid operatiivselt kohtadel üleskerkinud küsimusi.

Käesoleva aasta juunis ja juulis viidi kõigis rajoonides ja vabariikliku alluvusega linnades (välja arvatud Tallinn) läbi rajoonide ja linnade laulupäevad. Neist laulupäevadest võttis osa 30 000 lauljat, tantsijat ja mängijat. Rajoonide ja linnade laulupäevi külastas ligi 203 000 pealtvaatajat. Rajoonide ja linnade laulupäevad viidi enamikus kohtades läbi kõrgel ideelisel ja kunstilisel tasemel. Paremini õnnestusid laulupäevad Rakveres, Viljandis, Orissaares, Tartus jm. Rajoonide ja linnade laulupäevad näitasid, et enamik kollektiive on hästi ning suure tõsidusega valmistunud üldlaulupeoks. Eriti tuleb esile tõsta Viljandi rajooni Kultuurimaja segakoori, Lihula rajooni Kultuurimaja meeskoori, Hariduse alal Töötajate a/ü Türi naiskoori, Põltsamaa rajooni Kultuurimaja puhkpilliorkestrit jt.

Käesolevast üldlaulupeost osavõtuks on registreerunud üle 1300 kollektiivi rohkem kui 38 000 osavõtjaga, s. o. rohkem kui ühekski eelniseks üldlaulupeoks. Enne lõplikku registreerimist viidi kohtadel läbi kollektiivide ettevalmistuse taseme põhjalik kontroll. Märtsis-aprillis viidi läbi rajoonide ja linnade laste laulupäevad, millede tulemuste põhjal lubati üldlaulupeole ainult hästi ja väga hästi esinenud lastekoored. Samuti toimus kohtadel rahvatantsukollektiivide valik, kellel lubatakse osa võtta üldlaulupeost.

Peale Tallinna ja Tartu linnade on üldlaulupeol suurema osavõtjate arvuga esindatud Rakvere rajoon — 1600 osavõtjaga, Viljandi — 1500 osavõtjaga, Võru rajoon — 1200 osavõtjaga, Haapsalu rajoon — 1000 osavõtjaga.

Rikkalikum ja mitmekesisem kui ühelgi eelmisel üldlaulupeol on eeloleva üldlaulupeo repertuaar. Repertuaaris on nõukogude heliloojate laule kommunistlikust parteist, rahvaste sõprusest ja rahust. Kõrvuti parimate eesti heliloojate-klassikute lauludega on repertuaaris parimad vabariigi heliloojate poolt viimastel aastatel loodud laulud ja rahvalaulud. Nimetagem siin rahva hulgas suure populaarsuse võitnud, Gustav Ernesaksa poolt Paul Rummo sõnadele loodud laulupeokantaati «Tuhandeist südameist», Edgar Arro «Rahulaulu» ja «Kiigelaulu», Boris Kõrveri laulu «Hommik kolhoosiväljadel», Eugen Kapi «Tulge jaaniku tulele» ja teisi. Laulupeo repertuaaris on vene, ukraina, leedu ja teiste rahvaste laule, vene ja ukraina rahvalaule. Laulupidu lõpeb Edgar Arro «Rahulauluga».

Mitmekesisem kui kunagi varem on rahvatantsukollektiivide repertuaar. Parimate eesti rahvatantsude kõrval on repertuaaris NSV Liidu teiste rahvaste ja rahvademokraatiamaade rahvatantse. Rahvakunstiõhtul, mida läbib rahvaste sõpruse ja rahu idee, esinevad eraldi sega-, mees-, nais- ja laste tantsurühmad.

1955. aasta üldlaulupidu on tähtsaks sündmuseks vabariigi muusika ja tantsukultuuri arengus, aidates kaasa selle viimiseks veel laiemasse rahvahulkadesse. On tähtis, et kõik kollektiivid ja nende juhid arutaksid põhjalikult läbi üldlaulupeo tulemused ning arvestaksid omandatud kogemusi oma töös.

Meie vabariigi kirjanike ees seisab tähtsa ülesandena uute laulutekstide loomine ja heliloojate ees uute koorilaulude loomine, mis peegeldaksid eesti töötava rahva võitlust kommunistliku ühiskonna ülesehitamise eest.

Kujunegu Nõukogude Eesti 1955. a. vabariiklik üldlaulupidu uueks panuseks eesti rahva sisult sotsialistliku ja vormilt rahvusliku kultuuri varasalve.

Palju edu esinemiseks üldlaulupeol!

TERVITUS ÜLDLAULUPEOST OSAVÕTJAILE!

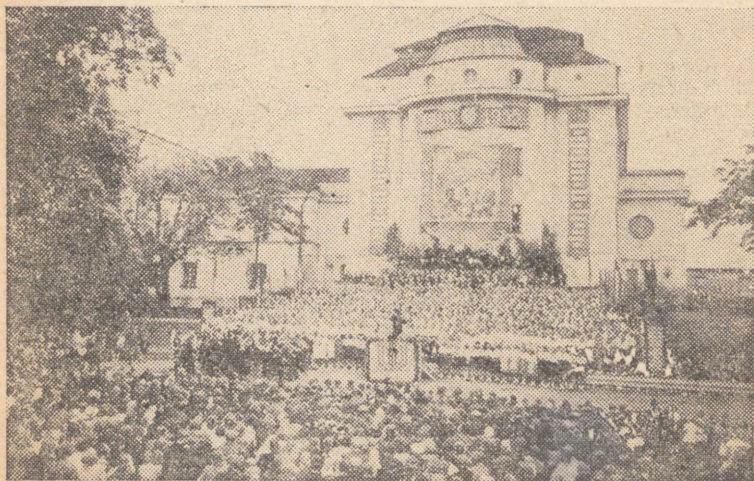
GUSTAV ERNESAKS,
Eesti NSV rahvakunstnik,
Stalini preemia laureaät, Nõukogude
Eesti 1955. a. üldlaulupeo ühend-, sega-
ja meeskooride üldjuht

On möödunud viis aastat sellest, millal viimati laulsime ja mängisime üheskoos.

Kümned tuhanded lauljad, mängijad ja tantsijad kogunevad taas lauluväljakule oma järjekordseks pidupäevaks, et esitada suurele kuulajaskonnale oma viieaastast töövilja.

Jääb vaid soovida, et iga osavõtja peaks suure vastutustundega kinni kõigist määratud harjutuste ja esinemiste aegadest. Peaproovid Tallinnas on pidustuste heaks kordaminekuks olulise tähtsusega.

Me peame üldlaulupidu ajal, mil kogu maailma rahvaste püüdlused on suunatud kosutava rahu säilitamiseks. Ühinegu ka meie hiiglakoori hää! maailma rahukoori kirkliku rahunõudmisega! Laulgem suurel pidupäeval oma rahulikust tööst, oma õitsevatest kolhoosinurmedest, oma rahva helgest tänapäevast ja veelgi helgemast homsest! Innustagu meie laul inimesi võitluses meie suure eesmärgi eest — kommunismi eest!



Rakvere rajooni 1955. a. laulupäevalt.

NÕUKOGUDE EESTI 1955. A. ÜLDLAULUPEO PEAKOMISJON

Nõukogude Eesti 1955. a. üldlaulupeo ettevalmistustööde ja läbiviimise juhtimiseks moodustasid EKP Keskkomitee ja Eesti NSV Ministrite Nõukogu 1955. a. üldlaulupeo peakomisjoni järgmises koosseisus:

| | | |
|--------------------------|---|---------------------|
| <i>esimees</i> | — | <i>E. JAANIMAGI</i> |
| <i>aseesimees</i> | — | <i>A. GREEN</i> |
| <i>aseesimees</i> | — | <i>A. ANSBERG</i> |
| <i>aseesimees</i> | — | <i>G. ERNESAKS</i> |
| <i>vastutav sekretär</i> | — | <i>J. HELM</i> |

LIIKMED:

| | | |
|---------------|--------------|------------|
| A. Antonov | K. Leinus | P. Skutski |
| A. Hendrikson | J. Mandre | J. Smuul |
| L. Illisson | V. Oja | B. Tolbast |
| E. Kapp | L. Rajala | A. Vader |
| B. Kõrver | V. Riis | L. Vigla |
| F. Leht | A. Saaremägi | A. Viner |
| | V. Saviuk | |

REPERTUAARIKOMISJON:

esimees G. Ernesaks; aseesimehed — E. Kapp, K. Leinus; liikmed: — B. Kõrver, J. Kääramees, N. Laanepõld, A. Pajupuu, V. Petrov, A. Ratassepp, V. Saviuk, J. Smuul, A. Stepanov, D. Vaarandi, A. Vahter, J. Variste, A. Velmet.

RAHVAKUNSTIOHTU KOMISJON:

esimees — L. Rajala; liikmed — E. Arro, A. Ekston, O. Hõlpus, A. Kiillaspea, H. Kõrvits, N. Laanepõld, J. Mandre, G. Medvedjev, P. Mägi, J. Raude, V. Saviuk, L. Tauts, E. Toivi, U. Toomi, J. Variste, L. Vigla.

PROPAGANDAKOMISJON:

esimees — A. Saaremägi; liikmed — A. Antonov, L. Illisson, J. Mandre, B. Tolbast, A. Vader.

ÜLDLAULUPEO TEENINDAMISE KOMISJON:

esimees — A. Hendrikson; liikmed — A. Mets, B. Pšenišnikov, A. Rebanes, D. Sokolov, P. Treiman, R. Vester.

*

NÕUKOGUDE EESTI 1955. A. ÜLDLAULUPEO JUHTKONNA ERALDUSMÄRGID

Nõukogude Eesti 1955. a. üldlaulupeo juhtkond, korraldavate toimkondade liikmed ja üldlaulupeost osavõtivate kollektiivide juhid kannavad üldlaulupeol järgmisi eraldusmärke:

Nõukogude Eesti 1955. a. üldlaulupeo peakomisjoni liikmed — punast rosetti kuldkollase südamiku ja kuldkollaste lindikestega.

Nõukogude Eesti 1955. a. üldlaulupeo operatiivstaabi liikmed — punast rosetti rohelise südamiku ja roheliste lindikestega.

Nõukogude Eesti 1955. a. üldlaulupeol esinevate kollektiivide üldjuhid — punast rosetti helesinise südamiku ja helesiniste lindikestega.

Nõukogude Eesti 1955. a. üldlaulupeol esinevate kollektiivide juhid — punast rosetti helesinise südamikuga.

Rongkäigu, laval liiklemise ja korrapidamise operatiivtoimkonna liikmed — rohelist rosetti punase südamiku ja punaste lindikestega.

Külaliste vastuvõtu operatiivtoimkonna ja üldlaulupeo teenindamise komisjoni liikmed — punast rosetti valge südamiku ja valgete lindikestega.

Korrapidajad lauluväljakul — punast sidet varrukal.

Nõukogude Eesti 1955. a. üldlaulupeo üldjuhid



GUSTAV ERNESAKS,
Eesti NSV rahvakunstnik,
Stalini preemia laureaat,
Nõukogude Eesti 1955. a.
üldlaulupeo ühend-, sega- ja
meeskooride üldjuht



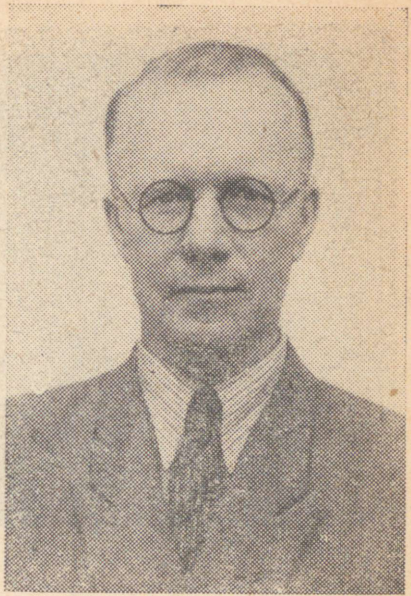
JURI VARISTE,
Eesti NSV teeneline kunstnik,
Nõukogude Eesti 1955. a.
üldlaulupeo ühend- ja sega-
kooride üldjuht



*ANTS KIILASPEA,
Nõukogude Eesti 1955. a.
üldlaulupeo segakooride
üldjuht*



*HARALD UIBO,
Nõukogude Eesti 1955. a.
üldlaulupeo meeskooride
üldjuht*



*RICHARD RITSING,
Nõukogude Eesti 1955. a.
üldlaulupeo naiskooride
üldjuht*



*ADO VELMET,
Nõukogude Eesti 1955. a.
üldlaulupeo naiskooride
üldjuht*



*KARL LEINUS,
Eesti NSV teeneline kunstitegelane, Nõukogude Eesti
1955. a. üldlaulupeo lastekooride üldjuht*

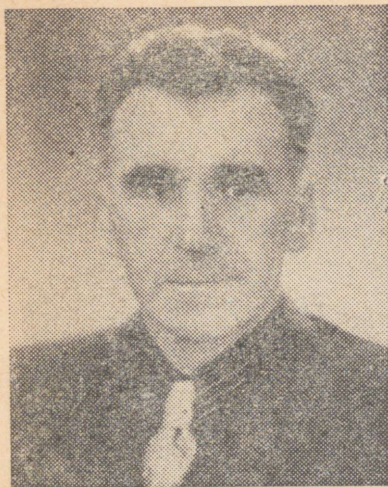


*AKSEL PAJUPUU,
Nõukogude Eesti 1955. a.
üldlaulupeo lastekooride
üldjuht*

JAAAN KÄÄRAMEES,
Nõukogude Eesti 1955. a.
üldlaulupeo puhkpilliorkestrite
üldjuht



VOLDEMAR LEMMIK,
Nõukogude Eesti 1955. a.
üldlaulupeo puhkpilliorkestrite
üldjuht



*ULLO TOOMI,
Eesti NSV teeneline kunstnik,
Nõukogude Eesti 1955. a.
üldlaulupeo rahvakunstiõhtu
üldjuht*



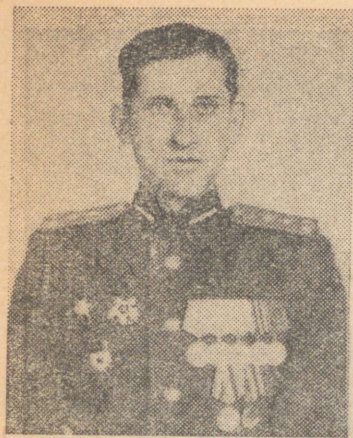
*LEO TAUTS,
Nõukogude Eesti 1955. a.
üldlaulupeo rahvapilliorkest-
rite üldjuht*



*GEORGI MEDVEDJEV,
Nõukogude Eesti 1955. a.
üldlaulupeo vene rahvapilli-
orkestrite üldjuht*



*SERAFIM MILOVSKI,
Nõukogude Eesti 1955. a.
üldlaulupeo vene kooride
üldjuht*



VJATESLAV TJUMIN,
Nõukogude Eesti 1955 a.
üldlaulupeo sõdurite koori
üldjuht



GEORGI KOLOSKIN,
Nõukogude Eesti 1955 a.
üldlaulupeo mereväelaste
koori üldjuht

NÕUKOGUDE EESTI 1955. A. ÜLDLAULUPEO KAVA

Lauljate rongkäik läbi linna 21. juulil algusega kell 11.00
Võidu väljakult.

21. JUULIL KELL 14.00 LAULUVALJAKUL

Avasõna
NSV Liidu hümn
Peokõne
Eesti NSV hümn

Ohendkoorid

- 1 V. Muradeli — Partei meid juhib
Juhatab Eesti NSV teeneline kunstnik Jüri Variste
- 2 G. Ernesaks — Kantaat «Tuhandeist südameist»
Juhatab Eesti NSV rahvakunstnik Stalini preemia laureaat
Gustav Ernesaks
- 3 E. Kapp — Lühikantaat «Laul Leninist»
Juhatab Eesti NSV teeneline kunstnik Jüri Variste
- 4 E. Arro — Rahulaul
Juhatab Eesti NSV rahvakunstnik Stalini preemia laureaat
Gustav Ernesaks

Lastekoorid

1. A. Pajupuu — Peolaul
Juhatab Aksel Pajupuu
2. V. Kapp — Lapsed metsateel
3. H. Kõrvits — Metsalstutajate laul
Juhatab Eesti NSV teeneline kunstitegelane Karl Leinus
4. F. Säbelmann — Ellerhein
5. P. Jurjan — Istutasin toominga
Juhatab Aksel Pajupuu
6. A. Aljabjev — Laul noorest sepast

7. E. Aarne — Kassi laul
Juhatab Eesti NSV teeneline kunstitegelane Karl Leinu
8. E. Kapp — Pioneeride-mitšuurinlaste marss
Juhatab Aksel Pajupuu

Meeskoorid

1. E. Arro — Rahvaste sõprus
Juhatab Harald Uiho
2. Kauem raudu me kanda ei taha (vana revolutsiooniline laul)
3. M. Glinka — Põhjataht
4. C. Weber — Jahimeeste koor ooperist «Nõidkütt»
Juhatab Eesti NSV rahvakunstnik Stalini preemia laurea
Gustav Ernesaks
5. T. Hrennikov — Kubani stepis
6. V. Kapp — Kajakas
Juhatab Harald Uiho
7. G. Ernesaks — Turbalõikajad
Juhatab Eesti NSV rahvakunstnik Stalini preemia laurea
Gustav Ernesaks

Puhkpilliorkestrid

1. E. Tamm — Pidulik avamäng «Kalev ja Linda»
Juhatab Jaan Kääramees
2. A. Dvorak — Slaavi tants nr. 2
Juhatab Voldemar Lemmik
3. R. Glier — Hümn suurele linnale
Juhatab Jaan Kääramees

Mereväelaste koor

1. I. Dunajevski — Laul kodumaast
2. «Varjaagi» hukk (vene rahvalaul)
3. Varšavjanka (vana revolutsiooniline laul)
4. M. Magidenko — Edasi, meremehed!
5. V. Rumjantsev — Sõdurid lähevad roodudes
6. K. Listov — Soolane vesi
Juhatab Georgi Kolõškin

Naiskoored

1. A. Velmet — Vendlus
Juhatab Ado Velmet
2. E. Kapp — Tulge jaaniku tulele (koor ooperist «Vabaduse laulik»)
3. D. Andriulio — Mu Leedumaa
Juhatab Richard Riising
4. A. Dargomõžski — Isamees (koor ooperist «Näkingeid»)
Juhatab Ado Velmet
5. M. Saar — Allik
Juhatab Richard Riising
6. H. Kõrvits — Kangur
Juhatab Ado Velmet

Segakoorid

- T. Hrennikov — Ela, kallis kodumaal
V. Kapp — Voogavad põllud
A. Aljabjev — Tantsul
M. Härma — Tule koju
 Juhatab Ants Kiilaspea
V. Reiman — Labajalg
G. Ernesaks — Meie kolhoosis on pulmad
 Juhatab Eesti NSV teeneline kunstnik Jüri Variste

22. JUULIL KELL 19.00 LAULUVALJAKUL

Puhkpilliorkestrid

- E. Kapp — Avamäng-parafraas eesti teemadele
 Juhatab Jaan Kääramees
V. Kapp — Rahvatants
 Juhatab Voldemar Lemmik
R. Kull — M. Härma — Tuljak
 Juhatab Juhan Simm

Sõdurite koor

- A. Aleksandrov — Laul Nõukogude Armeest
V. Sorokin — Matrossov — me polgukaaslane
Borodino (vene rahvalaul)
V. Muradeli — Sõidame, sõbrad!
 Juhatab Vjatšeslav Tjumin

Erisegakoorid

- Julgesti, vennad, nüüd tööle! (vana revolutsiooniline laul)
B. Kõrver — Hommik kolhoosiväljadel
Orus voolamas jõekene kiire (vene rahvalaul)
M. Lüdigi — Mets
M. Saar — Karjane
 Juhatab Eesti NSV teeneline kunstnik Jüri Variste

Meeskoorid

- J. Meitus — Sõdurite koor ooperist «Noor Kaardivägi»
J. Juseliunas — Sepikojas
Lai Dnepr (ukraina rahvalaul)
 Juhatab Harald Üibo
G. Ernesaks — Näärisokk
B. Kõrver — Traktoristide laul
F. Säbelmann — Kaunimad laulud
 Juhatab Eesti NSV rahvakunstnik Stalini preemia laureaat
 Gustav Ernesaks

Vene koorid

1. S. Tulikov — Oitse, me maal
2. Oi, sa, Volga, jõekenel (vene rahvalaul)
3. Helgib hele kuu (vene rahvalaul)
4. A. Hatšaturjan — Sõprusvalss
Juhatab Serafim Milovski

Naiskoorid

1. M. Lüdigi — Kiigelaul
Juhatab Mihkel Lüdigi
2. Karjus (tšehhi rahvalaul)
3. A. Vedro — Midrilinnu mäng
4. J. Ozolin — Põlismets on ümberringi
Juhatab Richard Ritsing
5. Pihlapuuke (vene kaasaegne rahvalaul)
6. K. Hermann — Munamäel
Juhatab Ado Velmet

Segakoorid

1. V. Kapp — Voogavad põllud
Juhatab Ants Kiilaspea
2. Laululind (slovaki rahvalaul)
Juhatab Eesti NSV teeneline kunstnik Jüri Variste
3. E. Oja — Kangakudumise laul
4. E. Arro — Kiigelaul
Juhatab Ants Kiilaspea
5. V. Reiman — Labajalg
Juhatab Eesti NSV teeneline kunstnik Jüri Variste

Ühendkoorid

1. A. Läte — Laul rõõmule
Juhatab Eesti NSV teeneline kunstnik Jüri Variste
2. E. Arro — Rahulaul
Juhatab Eesti NSV rahvakunstnik Stalini preemia laureaat
Gustav Ernesaks

NÕUKOGUDE EESTI 1955. A. ÜLDLAULUPEO LAULUD

NÕUKOGUDE LIIDU HÜMN

S. Mihhalkov ja El-Registan

A. Aleksandrov

*On vabade riikide murdmatu Liidu
loond jäädavaks ajaks suur Venemaa hõim.
Sešt elagu rahvastest võidule viidud
Nõukogude Liit, tema ühtsus ja võim!*

*Au sulle, Isamaa, vaba ja võitmatu,
rahvaste sõpruse, vendluse maa!
Kõrgel me Nõukogu rahvalipp lehvigu,
võidult meid võidule juhtigu ta!*

*Meil tormidest helendas vabaduspäike,
suur Lenin meil valgustas võitluste teid.
Truuks rahvale Stalin meid kasvatas kõiki,
tööks, kangelastegudeks innustas meid.*

*Au sulle, Isamaa, vaba ja võitmatu,
rahvaste õnne ja õitsengu maa!
Kõrgel me Nõukogu rahvalipp lehvigu,
võidult meid võidule juhtigu ta!*

*Kõik nurjatud kallaletungijad väärab
me lahinguis kasvanud võimas armee.
Me võitluste hoog sugupõlvedeks määrab
aus, kuulsuses hiilgama Isamaa tee.*

*Au sulle, Isamaa, vaba ja võitmatu,
rahvaste jäädava kuulsuse maa!
Kõrgel me Nõukogu rahvalipp lehvigu,
võidult meid võidule juhtigu ta!*

EESTI NSV HÜMN

J. Semper

G. Ernesaks

*Jää kestma, Kalevite kange rahvas,
ja seisa kaljuna, me kodumaa!
Ei vaibund kannatustes sinu vahvus,
end läbi sajanditest murdsid sa
ja tõusid õitsvaks sotsialismimaaks,
et päikene su päevadesse paista saaks.*

*Nüüd huuga, tehas, vili nurmel, vooga,
sirp, lõika, alasile, haamer, löö!
Nõukogu elu, tuksu võimsa hooga,
too õnne rahvale me tubli töö!
Me Liidu rahvaste ja riike seas
sa, Eesti, sammu esimeste kindlas reas!*

*Sa kõrgel leninlikku lippu kannad
ja julgelt stalinlikku rada käid.
Partei me sammudele suuna annab
ja võidult võitudele viib ta meid.
Ta kindlal juhtimisel kasva sa
ja tugevaks ning kauniks saa, me kodumaa!*

Partei meid juhib

S. Mihhalkov

Tõlkinud M. Raud

V Muradeli

Austagem neid, kes kord võitlusse tõusid,
võitmatult võimsa partei meile lõid,
rahvale õigust ja vabadust nõudsid
ning selle sihile tõid,
ning selle sihile tõid.
Raske on rahvastel olnud tsarismis
süngete aastate tee.
Siis aga võitluses, siis kommunismis
leninlik koitis idee.

Refrään: Me rahvas teab, kui suureks jõuks ta hinges saavad
kõik võitvad Lenini ja Stalini ideed.
Partei meid juhib, uued avarused avab
ja kommunismi kõrgustele rajab teed!
Ja kommunismi kõrgustele rajab teed!

Liitis partei meie rahvad ja koondas
ühiseks pereks, kel ühine siht.
Nii omä töös oma õnne me loomas,
nii on partei meie juht,
nii on partei meie juht!
Täide me mõtteid ja lootusi viies
kasvatab tugevaks meid,
rasketes võitlustes vaenlasi lüües
karastab rahvast partei.

Refrään: Me rahvas teab, kui suureks jõuks...

Ei, meid ei kohuta võitluste raskus,
kõrged ja selged on tähised eel,
vaenlaste viha on nõrk meie vastu
kindlal me võitude teel,
kindlal me võitude teel!
Miljoneid meiega käsikäes astub,
tundmata taganemist!
Võidult me võidule läheme vastu,
eesmärgiks meil kommunism.

Refrään: Me rahvas teab, kui suureks jõuks...

Tuhandeist südameist

P. Rummo

Nõukogude Eesti 1955. a. üldlaulupeo kantaat

G. Ernesaks

Sulle, isamaa ja rahvas üllas,
hõbehäälselt laulab meie koor.
Laulude tiivad me anname tuultele,
meregi kohinast kajab me rõõm:
tuhandeist, tuhandeist südameist huultele
leegib meis süttinud laulude lõõm.
Kaunist me kodumaast, kaaslasest kallimast,
kangelasmeelsusest kõlab me laul.
Tervitus iidsete tornide Tallinnast,
töörahas vapper, me uhkus ja au!
Laulude tiivad me anname tuultele,
meregi kohinast kajab me rõõm:
leegib meis süttinud laulude lõõm.
Rahvaste rahu ja õnn meie valvata,
valvel on rahvas ja valvel Partei:
keegi ei suuda me võitused salvata,
kindlana kõnnime vaprate teid.
Maa, emakene maa, meid toidad
kui hellitava ema rind.
Koos hoolsalt harida ja hoida
meil, kallid kodumaa, su pind.
Veel pole majja toodud rikkus,
veel armastus meil on loid,
veel viljatusse võserikku
laul eksleb, mööda süngeid soid.
Põld, põlluke, maad, linna toidad
kui hellitava ema rind.
Me töötus harida ja hoida
ning kuumalt armastada sind.
Siin lauldes viie aasta pärast,
kui linn ja maa on jälle koos,
et helgiks juulipäikse särast
linn õitsev, õilmitsev kolhoos.
Sulle, isamaa ja rahvas üllas,
hõbehäälselt laulab meie koor.
Tänu sulle, et nii päikseküllas
võrsuda võib võimsaks iga noor.
Meile avatud kõik elu-üksed,
kuuluvad sul' me veretuksed,
meile avatud kõik üksed,
hõbehäälselt laulab iga noor.
Laulude tiivad me anname tuultele,
meregi kohinast kajab me rõõm,
tuhandeist, tuhandeist südameist huultele
leegib meis süttinud laulude lõõm.
Rahvaste rahu ja õnn meie valvata,
valvel on rahvas ja valvel Partei,
keegi ei suuda me võitused salvata.
Kindlana kõnnime vaprate teid, me vaprate teid.

Laul Leninist

J. Smuul

E. Kapp

Mägikotkana, lendu kel keegi
araks, jõueluks muuta ei saa,
nii sa ränkade heitluste leegist
läbi juhtisid Nõukogumaa.

Iga võitleja Isamaasõtta
läks su mõtte ja suuruse eest,
tahtes tasuda, võidelda, võita
võidu suurima võitluse teel.

Võit nii vabastas orjuse vangist
kodurannad, me nurmed ja mäed.
Täna adrast või kirkast ja kangist
kinni hoiavad võitleja käed.

Nagu raskeilgi heitluste päevil,
säras sinu nimi kui tule torn öös,
särab nüüdki ja sajandeid pärast,
keset õnne ja päikest ja tööd.

Rahulaul

J. Dolmatovski

Tõlkinud A. Otto

E. Arro

Võidulippudel verevail heljumas tuul,
võimas rahutuul paitab me välju,
tee on rahule avand me kodumaa suur,
rahvas valvel meil kindel kui kalju.

Refrään: Nurm meil õitsele lõõb,
kevade tõid meil' me väed.
Meie jõud kasvab töös,
võitjaks nüüd rahu jääb!

Meid, sa sõdade süütaja, kartma nüüd pead,
tead, kuis lõpevad sõjateed pikad,
kõikjal meiega koonduvad töörahva read,
meie tulevik rõõmust on rikas.

Refrään: Nurm meil õitsele lõõb...

Et meil igaüks vabana elada võiks,
teeme tugevaks kodumaa rajad,
rahvas õnneteel sammub, sest teed viivad
kõik kommunismile veel meie ajal.

Refrään: Nurm meil õitsele lõõb...

Peolaul

K. Korsen

A. Pajupuu

Tulge, sõbrad, pidule,
lähme mängumurule,
laulu lööma, tantsima
pillimeeste pillerkaaris!

Südamest meil puhkeb rõömurohke laul,
kajab sõpradele, randadele,
võidu lindudega lendleb pilvedena,
tõuseb üles päikse juurde.

Kingi kõpsutame tantsuringis nüüd,
jalad haljal nurmel käivad kärmelt
tantsusammul varmalt, pilliviis nii armas
mäelt ja salust vastu kaigub.

Kostke, laulud, kaugele,
pillid, rõõmsalt kõlge!
Lõbus on me pillerkaar
koos tantsus, mängus.
Tänu sulle, kodumaa,
kõlab meie õnnelaulus.

Lapsed metsateel

A. Otto

V. Kapp

Kukku, kukku, nii kostab metsateelt.
Oi jaa, oi jaa. Kes nõnda hüüab veel?

Uudistades kukulind jääb vakka,
sulisemast lõbus oja lakkab.
Kes nii valjult laulavad nõos,
nii et vaikib lõõriv lõo?
Need on lapsed, rõõmsad ja vilkad,
suu neil punetava marjana näib,
iga suuke hõiskab ja kilkab,
peagi on korvid kõik täis.
Kukku, kukku, teel hüüab laste salk,
kukku, kukku, nii kostab metsa alt.

Liblikad vist sambla sülle laskund,
pardikesed ojavette astund?
Kes nii hoolsalt uurivad
seal iga tõuku, kõrrepead?
Need on lapsed, rõõmsad ja vilkad...

Mari marja järel veereb rohust,
kargab korvi, mis on kasetohust.
Kes need kärmed korjajad on?
Imeks paneb väike konn.
Need on lapsed, rõõmsad ja vilkad...

Tirilammed kasvand kuuse alla,
uperpallid veerend mööda kallast.
Kes nüüd koju sammuvad reas
õite, põrnikate seast?
Need on lapsed, rõõmsad ja vilkad...

Metsaistutajate laul

N. Laanepõld

H. Kõrvits

Käed meil käivad kähku, kähku, Lähme, lähme ridastikku,
marsitaktis sammume. lööme laulud kajama,
Rahvas me rajoonis nähku — lähme laane kännustikku
plaan meil valmis ammugi. puude ridu rajama.
Oo-oi, vi-di-ral-lal-laa. Oo-oi, vi-di-ral-lal-laa.

Männitaimil õrnad juured,
kasvud nõtked võrsuvad,
aga ükskord palgid suured
laanes nendest võrsuvad.
Oo-oi, vi-di-ral-lal-laa.

Ellerhein

A. Grenzstein

F. Säbelmann

Kevade kenamal õitsmise ajal
kasvas üks kannike karjamaa rajal.
Ehtis ja lehtis ja kasvas ja kosus
ja õitses õrnasti, õitses õrnasti.

Kui ta nii õilmitses kaskede varjus,
tuli ta poole üks lammaste karjus.
Oli nii lahke ja lõbus ja armas,
nü lahke karjane, lahke karjane.

Karjus ei vaadanud, kanni ei näinud,
karjus ei kannikest noppima läinud.
Istus ja astus ja kõndis ja sammus
ja tallas kannikse, tallas kannikse.

Istutasin toominga

Rahvaluule

P. Jurjan

Toominga vainule ma istutasin,
kasvas sel toomingal üheksa oksa,
igale oksale üheksa õita.
Küll linnud toomingal lõid alles laulu,
tsi, tsi, tsi! Pesas neil viis väikest poega.
Hällitas hellasti neid tuulemal

Кузнец

П. Ершев

А Алябьев

Laul noogrest sepast

P. Jeršov

Tõlkinud E. Kumar

A. Aljabje

Вдоль по улице широкой
молодой кузнец идет.
Ох, идет кузнец, идет,
песни с посвистом поет.
Тук, тук, в десять рук,
приударим, братцы, вдруг, тук, тук.

Соловьем слова раскатит,
дробью речь он поведет.
Ох, речь дробью поведет,
словно меду поднесет.
Тук, тук, в десять рук,
приударим, братцы, вдруг, тук, тук.

А по утрам за работу
принимается опясть.
Ровно молотом он бьет,
ту же песенку поет.
Тук, тук, в десять рук,
приударим, братцы, вдруг, тук, тук.

* *
*

Eemal mõõda laia maanteed
tubli sepp on sammumas,
tubli sepp on sammumas,
rõõmsat viisi vilistab.
Kill, kõll, hoogsalt löõ,
teeme mitme mehe töö!
Kill! Kõll!

Terve õhtu laulab tema,
vestab juttu lõbusat,
vestab juttu lõbusat,
mis kui mõdu voolamas.
Kill, kõll, hoogsalt löõ,
teeme mitme mehe töö!
Kill! Kõll!

Hommikul läeb jälle tööle,
vasarat seal keerutab,
vasarat seal keerutab,
laulab veelgi uljamalt.
Kill, kõll, hoogsalt löõ,
teeme mitme mehe töö!
Kill! Kõll!

Kassi laul

R. Parve

E. Aarne

Kurr-karr, kus sa lähed?
Nurr-narr, nurme lähen.
Nirr-närr, mis sa otsid?
Hirr-härr, hiiri otsin.
Püüan kinni otid-totid,
kriimu karva kurjad rotid.
Miks sa hiiri taga ajad?
Hiiri ajad, rotte vajad?
Nurr-narr norsi,
kasteheina kõrsi,
rõõska piima, kalaroodu
sööma pean ma ühtesoodu,

vaheldust ma toidus vajan —
sestap jooksjaid ikka taga ajan.
Nurr-narr, nurme mööda,
kurr-karr, kõrsi mööda,
hiilis kiisu hiirte järel,
oiu-roiu roti järel.
Hürepoissi seal sakutas,
nuuskijat ninast nakutas,
vedas rottu sabapidi,
tagakäpa labapidi.
Kurrnjau!

Pioneeride-mitšuurinlaste marss

J. Smuul

E. Kapp

Meid kutsub kevad, kutsub tee,
ja süda loodusesse kipub.
Tuul mängib punases lipus,
käib lauldes taksammu pioneer.
Nii koos on lõbus minna
mööda pikka kevadteed,
jäänud seljataha linnad,
sõber, loodus ootab ees.

Me loodust julgelt muudame,
ei oota temalt mingeid ande.
Nüüd lippu helkival kandes
me laulame tegudest, mis eel.
Nii koos on lõbus minna
mööda pikka kevadteed,
jäänud seljataha linnad,
sõber, loodus ootab ees.

Peab loodust tundma õppima,
on teda armastada vaja.
Ja meie toredal ajal
Mitšuriniks mõnigi meist saab.
Nii koos on lõbus minna
mööda pikka kevadteed,
jäänud seljataha linnad,
sõber, loodus ootab ees.

Rahvaste sõprus

K. Kangur

E. Arro

Seal, kus teed on härmaudus hallis
või kus palmid peegelduvad vees,
kõlab sõna kõikjal sama kallis,
üle Liidu sõna «seltsimees».

Refrään: Kasvab me kodumaal
igal pool ülesehitushoog,
sõprust ei väärata saa,
võites vahemaad
südamed laulavad koos.

Kaunid unelmad, mis on meil rinnas,
peituvad ses sõnas «seltsimees».
Tas on õitsvad aiad, tõusvad linnad,
laiad avarused, laulvad teed.

Refrään: Kasvab me kodumaal...

Sõna «seltsimees» kui töotus kõlab,
kõikjal soojendades südameid.
Pole kaunimat maailmas sõna,
suurteks tegudeks ta kutsub meid.

Refrään: Kasvab me kodumaal...

Kauem raudu me kanda ei taha

Vana revolutsiooniline laul

Kauem raudu me kanda ei taha,
ike kaelast ja kõidikud käest!
Üles, orjuse ahelad maha,
viime võidule priiuse väed!
Maha verrega võidetud troonid,
ebajumalad kadugu eel,
ainult kurnaks meil kullased kroonid,
nende kandjad meil timukaks teel.

Refrään: Sest ülesse! Hüüab meid vabadustöö!
Tund tulnud, kus tasuda vaja!
Kus kutsub meid võitluse kaja.
Tee lahti! Lahti tee!

Läbi verise udu meil kumab
kaugelt tõsise priiuse koit;
üle võitlusehaua meil punab
eemalt tõe ja vendluse võit!
Vajub jäädavalt kurjuse oda,
kaob alandav orjuseõõ.
Vabal valgel siis käime uut rada,
kus meid ühendab õnnistav töö.

Refrään: Sest ülesse! Hüüab meid vabadustöö!...

Põhjatäht

E. Rostoptšin

M. Glinka

*Imekaunis on loss,
palju, palju ruume on seal,
aga kõikidest ruumidest valgem on üks.*

*Elab mõrsja seal noor,
kõigist, kõigist kaunim see neid,
kõigist tähtedest kiirgavam ta Põhjatäht.*

*Vajus mõttesse, muutus nukraks ta,
kuldset kihlasõrmust kui silmitses;
langes palavaid pisaraid silmist tal,
mõeldes oma armsamast, kes kaugel teel.*

*Sõitis kaugele peig,
uitab võõrsil ta samm
ja nüpea veel ei pöördu sealt
tagasi ta.
Saabub siis jälle ta,
kui on käes kevadkuu;
taeva päiksega koos
tõuseb rõõmuloit!*

Jahimeeste koor

Ooperist «Nõidkütt»

C. M. Weber

*Mis kaunim veel maailmas küttimisretkest?
Me elu pokaal on siis ääreni täis,
kui jahisarv luikab kord metsas, kord vetel
ja põtrade kannul meist igaüks käib.*

*Meis hõõgvel on ülev ja joovastav iha,
see kõiki meid julgeks ja tugevaks teeb,
me laul lendab metsade, mägede taha,
las täidetud karikas kõlama lööb.*

*Diana me öödele heledust annab
ja päeval meid jahutab karastav tuul.
On välju, kus metsloomi rajuna tormab,
seal pääsmatult tabab neid iga me kuul.*

Meis hõõgvel on ülev ja joovastav iha...

Kubani stepis

J. Svedov

Tõlkinud L. Velmet

T. Hrenniko

Ah te, stepid, stepid, mis Kubani mail,
läbisime teid me päevil palavail.
Lauludega sõites mööda stepi teid
kohtasid seal neiukesed teedel meid.

Kasaklannad kõigest teada tahavad.
Vastame siis neile nagu kasakad:
Jahikullid ainult pilvis lendavad,
meile teed on maa peal kõikjal avarad.

Peagi värskel vesi steppi niisutab,
kaunimaks veel muutub siis me kodumaa.
Kullased me koidud öödes süütame,
kasaklannad, teid me kaasa kutsume.

Ah te, stepid, stepid, mis Kubani mail,
läbisime teid me päevil palavail.
Sõitis nagu peole kogu rahvas hoos
rajama nüüd ehitusi suuri koos.

Kajakas

D. Vaarandi

V. Kap

Uks neiu läks hommikul põllule
ja noormees läks hommikul merele.
Uks siniste salude vahele
ja teine laiade lahele.
Sealt kaugele kostis traktorilaul
ja mere poolt kostis mootorilaul.
Aga neiu järgnesid kajakad.
Nad lendasid kiuiselt rannalt.

Mu kajakas, merele lenda sa,
mu sõbrale tervisi kannal
Et oleksid ilmad tal ilusad,
et lained oleksid heldemad.
Ja paadile järgnesid kajakaid,
nii rõõmsaid ja valgeid ja väledaid.
Ja neid vaadates noormees lausus nii:
Vii kallile neiu tervisi.

Et künnaks ta nurmed nii pikad ka,
et saagid oleksid rikkamad.
Viis tervised kajakas edasi.
Ta lendas, lendas, kõik kätte viis.
Neid edasi-tagasi kannal veel.
Pea libiseb õhtu rannale.
Ju libiseb õhtu rannale.
Kätt teineteisel, teineteisel anname.

Turbalõikajad

K. Merilaas

G. Ernesaks

Siis, kui kuldne ehavalgus
veerekeseks väheneb,
küla poole raba kandist
pillihääli läheneb.
Need on uljad kraavihallid,
noored turbalõikajad,
lõõtsad lahti üle rinna,
ise kaasa hõiskavad.

Laul, see paisub, kõla kutsub
läbi laane, üle vee.
Astu õue, kaunis piiga,
värav meile lahti tee.
Õõsel soo peal suured sääsed
magada ei lase meid
ja ma korraks näha tahtsin
sinu põski punaseid.

Turbadõtjat ära pelga,
ta kui tall on neiu ees,
sest kõik halb on temast ammu
välja ligund külmas vees.
Tuhat aastat hoidis turvas
oma leeki raba all:
nõnda varjan armuhõõgu
põue põhjas sügaval.

Tule välja, kallis piiga,
suveõõ ei ole pikk,
ainult hetkeks kokku saavad
ülal Koit ja Hämariik.
Tugevad on kõivukännud,
sitked männijuured soos,
kuid veel sitkem on mu kämmal,
kui sind kannan tantsuhoos.

Песня о Родине

В. Лебедев-Кумач

И. Дунаевский

Широка страна моя родная,
много в ней лесов, полей и рек!
Я другой такой страны не знаю,
где так вольно дышит человек.

От Москвы до самых до окраин,
с южных гор до северных морей
человек проходит как хозяин
необъятной Родины своей.
Всюду жизнь и вольно и широко,
точно Волга полная течет.
Молодым везде у нас дорога,
старикам везде у нас почет.

Припев: Широка страна моя родная...

Наши нивы глазом не обшаришь,
не упомянешь наших городов,
наше слово гордое — «товарищ» —
нам дороже всех красивых слов.
С этим словом мы повсюду дома,
нет для нас ни черных, ни цветных,
это слово каждому знакомо,
с ним везде находим мы родных.

Припев: Широка страна моя родная...

Laul kodumaast

V. Lebedev-Kumatš

I. Dunajevski

Над страной весенний ветер веет,
с каждым днем всё радостнее жить,
и никто на свете не умеет
лучше нас смеяться и любить!
Но сурово брови мы насупим,
если враг захочет нас сломать.
Как невесту, Родину мы любим,
бережем как ласковую мать!

Припев: Широка страна моя родная...



Suur ja lai on maa, mis on mu kodu,
rikas loodusvaradest ta pind,
sellist maad maailmas teist ei leidu,
kus nii vabalt hingata võib rind.

Piirist piirini, kus lääds, kus ida,
kauges lõunas, kargel põhjara'al
igauks on peremees ja teda
hoitud, hinnatud on kodumaal.
Tuikab rõõmus elu igal rajal
nagu suur ja võimas vetevoog.
Noortel tee on lahti igal alal,
vanul austus, hooldus igal pool.

Refrään: Suur ja lai on maa, mis on mu kodu...

Meie välju pilguga ei häära,
kõiki linnu meeleski ei pea,
sõna «seltsimees» meil parim aare,
millest kallimat ei sõna tea.
Kodu kõikjal, kus see sõna kaigub,
ei me põlga neegreid, kollaseid.
Sõna see on tuttav kõigis paigus,
igal pool ta leiab omakseid.

Refrään: Suur ja lai on maa, mis on mu kodu...

Kevadtuule sületuse hõlmas
üha rõõmsam, virgem mele maa.
Ei me kombel keegi siin maailmas
naerda ega armastada saa.
Ent kui vaentlane meil' töötab kadu,
julgelt vastu talle läheme.
Nagu mõrsjat armastame kodu,
nagu hella ema hoiaime.

Refrään: Suur ja lai on maa, mis on mu kodu...

Наверх вы, товарищи! Все по местам!
 Последний парад наступает.
 Врагу не сдастся наш гордый «Варяг»,
 пощады никто не желает!

Все вымпелы выются и цепи гремят,
 наверх якоря поднимают,
 готовые к бою орудья стоят,
 на солнце зловеще сверкают.

Свистит и гремит и грохочет кругом:
 гром пушек, шипенье снарядов,
 и стал наш бесстрашный и гордый «Варяг»
 подобен крошечному аду.

В предсмертных мученьях трепещут тела,
 гром пушек и дым и стenanья,
 и судно охвачено морем огня,
 настала минута прощанья.

Прощайте, товарищи! С богом, ура!
 Кипящее море под нами!
 Не думали мы еще с вами вчера,
 что нынче умрем под волнами.

Не скажет ни камень, ни крест, где легли
 во славу мы русского флага,
 лишь волны морские прославят в века
 героическую гибель «Варяга».



Nüüd ülesse, sõbrad! Ja kohale kõtk!
 Aeg viimseks paraadiks ju saabus.
 Ei alistu iial me uhke «Varjaag»
 ja halastust meie ei palu!

Ju lehivad vimplid ja kõliseb kett,
 pea ankrud on vinnatud üles,
 kõik suurtükid laevalael seisavad reas
 ning helgivad päikese tules.

Küll vihiseb, raksub ja müriseb kõik,
 ning lõhkevad kahurimürsud,
 me kartmatul, uhkel «Varjaagil» nüüd sõit
 on lausa kui tuline põrgu.

Ja surma eel tõmblevaid kehi on maas,
suits, kahurimürin ning oiged,
laev pääseda leekidemerest ei saa,
on saabunud lahkumishetked.

Nüüd hüvasti sõbrad kõik jääge, hurraal
keeb meri kui tuline katel!
Ei keegi vist eile veel arvata saand,
et täna ju hukkume laintes.

Sest kohast, kus langes me uhke «Varjaag»,
kes Venemaa lipul' tõi kuulsust,
sa lainete mühinalt kuulda vaid saad,
ei ole seal risti ei sammast.

Варшавянка

Революционная песня

Varšavjanka

Revolutsiooniline laul

Вихри враждебные веют над нами,
темные силы нас злобно гнетут,
в бой роковой мы вступили с врагами,
нас еще судьбы неизвестные ждут.
Но мы подыжем гордо и смело
знамя борьбы за рабочее дело,
знамя великой борьбы всех народов
за лучший мир, за святую свободу.

Припев: На бой кровавый,
святой и правый,
марш, марш, вперед,
рабочий народ!

Нам ненавистны тиранов короны,
цепи народа-страдальца мы чтим,
кровью народной залитые троны,
кровью мы наших врагов обагрим.
Мсть беспощадная всем супостатам,
всем паразитам трудящихся масс,
мищенье и смерть всем царям-плутократам,
близок победы торжественный час.

Припев: На бой кровавый...



Vaenlusetormid meist tuiskavad üle,
vihaseft rõhuvad tumedad jõud.
Vaenlase vastu viib võitluse süle,
ees meil on teadmatu saatuse sõud.

Uhkelt ja võimsalt tõstame siiski
tööliste võitluse lippu me käes.
Astume rahvaste võitluse ritta,
nõuame õigust ja vabadust väes!

Refrään: Veriseks võitluseks kohus meid kutsub,
vapralt siis edasi, tööliste väed!

Jälgid on meile türannide troonid,
püha meil orjade valu ja piin.
Rahvaste verega määratud kroonid
vaenlaste veresse matame siin.
Armuta tasu rõhujad saagu,
kadugu kurnajad, häviгу sund!
Maha, kes toovad end töörahva higist,
ligi on võidukas pääsmise tund.

Refrään: Veriseks võitluseks kohus meid kutsub...

Вперед, моряки!

Н Сидоренко

М. Магиденко

Edasi, meremehed!

N. Sidorenko

M. Magidenko

От моря до моря в просторы
летит наша песня крылата,
пускай эту песню качает
на пенистом гребне волны.

Вперед, моряки-офицеры,
сружнее, матросы-орлята!
Морская держава Советов
бесстрашна, тверда и сильна!

Припев: Флоту русскому слава!
Нашей партии слава! слава!
Любимой Родине слава!
Слава героям морей!

Вперед, флотоводцы-герои!
Испытана ваша отвага
в тяжелых, в смертельных атаках
под жарким огнем батарей.

Бессмертна орлиная слава
морского военного флага,
во веки-веков не померкнет
победная доблесть морей!

Припев: Флоту русскому слава...

На вымпеле алом не меркнут
Октябрьские ясные зори,
стоят на посту комендоры,
сигнальщики смотрят в туман.

Da здравствует Черное море!
Da здравствует Баренца море!
Da здравствует Балтики воды
И Тихий, родной океан!

Припев: Флоту русскому слава...



Mereit mereni, üle avaruste
lendab me tiivuline laul,
las kiikuda me laul
lainte vahustel harjadel.

Edasi, meremehed-ohvitserid,
üksmeelselt madrused-kotkad!
Nõukogude riik — mereriik —
on kartmatu, võimas ja kindel.

Refrään: Au olgu vene laevastikule!
Au meie parteile, au!
Au me kallile Kodumaale!
Au merekangelastele!

Edäsi, laevastikujuhid-kangelased!
Teie vaprus on järeleproovitud
ränkades surmatoovales rünnakutes,
patareide ügedas tules.

Surematu kotkakuulsus
on mere-sõjalipul,
igavesest igavesti kestab
merede võidukas kuulsus!

Refrään: Au olgu vene laevastikule...

Punasel vimplil ei kustu
Oktoobri ere koit,
Seisavad valvel komendorid,
signalistid vaatavad uttu.

Elagu me Must meril!
Elagu me Barentsi meril!
Elagu Balti mere veed
ja meie Vaikne ookean!

Refrään: Au olgu vene laevastikule...

Идут солдаты ротами

Sõdurid lähevad roodudes

П. Тельканов

P. Telkanov

В Румянцев

V. Rumjantsev

*Идут солдаты ротами
за дальний перевал.
Над синими высотами
рассвет багряный встал.*

*Пехоты поступь мощная
встревожила поля,
поёт Дальневосточная,
родимая земля.*

*Припев: Цвети, будь краше во сто крат
далекий край родной.
Солдаты Родины стоят
здесь грозною стеной.*

*Сергей Лазо с отрядами
здесь интервентов бил.
За сопками горбатыми
немало их могил.*

*Пути большие пройдены
по этим берегам
во славу нашей Родины,
на страх ее врагам.*

Припев: Цвети, будь краше во сто крат...!

*Идут солдаты ротами
за дальний перевал.
Над синими высотами
рассвет багряный встал.*

*И любо нам и дорого
служить в родном краю,
мы здесь храним от врага
отчизну-мать свою.*

Припев: Цвети, будь краше во сто крат...!

* * *

*Näe, sõdurid on roodudes
mäekurus kaugel teel,
koit üle sinikõrguste
just kumab nende eel.*

Ja sõdurite sammudest
lõi kõmisema maa,
nüüd laulab Kauge-Ida sest,
mu kallis kodumaa.

Refrään: Sa sada korda kaunimalt
veel õitse, kodukoht,
su sõdurid sind kaitsevad,
ei ähvarda sind oht.

Sergei Lazo ja tema salk
siin intervente löid,
ja mägedes on terve hulk
ka haudu varjul neid.

Teed pikad läbi käidud meil
siin kaugeil kallastel
auks, kuulsuseks me Kodumaal
ja hirmuks vaenlasel.

Refrään: Sa sada korda kaunimalt...

Näe, sõdurid on roodudes
mäekurus kaugel teel,
koit üle sinikõrguste
just kumab nende eel.

Me kalliks peame Kodumaad
ja teda teenime,
ei üial tema pinnale
saa ükski vaenlane.

Refrään: Sa sada korda kaunimalt...

Соленая вода

С. Алымов

К. Листов

Облака над головой
встали белым ярусом.
Любо с песней хоровой
проходить под парусом

Припев: Эх, соленая вода,
ветер на просторе!
Полубилось навсегда
голубое море.

Soolane vesi

S. Alõmov

K. List

Kerged pilved üleval
sõudvad valge kihina.
Hea on sõita purjekal
rõõmsa ühislauluga.

Refrään: Sinimeri tuuline,
lainte valges vahus
Armas vesi soolane
sinust ma ei lahku.

Ы выносливы в жару,
е боимся холода,
е согнемся на ветру, —
аше тело молодо.

Припев: Эх, соленая вода...

Иного есть у нас морей —
ерное и Белое.
лава наших кораблей —
се матросы смелые.

Припев: Эх, соленая вода...

Ei me karda palavat,
kõlm ei meile häda tee,
tuul ei eal meid painuta,
me ju noored oleme.

Refrään: Sinimeri tuuline...

Must ja Valge meri meil,
palju, palju teisi veel.
Kiitus, austus laevadel —
julged mehed madrused.

Refrään: Sinimeri tuuline...!

Vendlus

M. Raud

A. Velmet

Mida võiksime teada me kallimat
maailmas ja aegade kestel
kui sõpruse, vendluse allikat
nõukogude rahvaste keskel.
Ta puhtust ei tumesta mingi põud,
ei kuiva ta sügavad lätted,
vaid lõpmatult hoovab ta elujõud
me hinge, me relva ja kätte.
See tegudeks tõuseb
ja võitudeks saab,
meie lauluski laulda ta annab.
Suur sõpruse, vendluse kodumaa,
kogu maailma õnne sa kannad.

Tulge jaaniku tulele!

Koor ooperist «Vabaduse laulik»

E. Kapp

Tulge jaaniku tulele! Lee-lee! Lee-lee! Kes ei tule tulda hoidemaie,
Tulge jaaniku tulele,
tulge tulda hoidemaie,
tulik tükib hoone'esse,
säde kargab katuksesse,
ebemed küla vahele.

saagu koju kolletama,
ahju ette hallitama.
Kask tal kasku kaela pea'le,
pihelgas pihdade peale,
õunapuu õlade peale.

Tulge jaaniku tulele,
tulge tulda hoidemaie,
tulik tükib hoone'esse,
säde kargab katuksesse,
ebemed küla vahele.
Lee-lee! Lee-lee! Lee-lee!

Mu Leedumaa

J. Simkus

D. Andriuli

Mind männi haljas okas
ju riivas nõelana,
ses noores, haljas okkas
on minu Leedumaa.

Refrään: Sa mine, ava värav
ja kuulatades vaata:
sind ootab kõikjal särav
ja hõiskeis kajav maa!

Külm hangi härmatades
lõi kauni muinasmaa,
ses valges lumikattes
on minu Leedumaa.

Refrään: Sa mine, ava värav ...
Ta viipab mulle kaugelt
ja kutsub ruttama,
nüüd õitseb vaba, kaunis
Nõukogu Leedumaa.

Refrään: Sa mine, ava värav ...

Сватушка

Хор из оперы «Русалка»

А. Даргомыжский

Isamees

Koor ooperist «Näkingeid»

А. Даргомыжский

Сватушка, сватушка, бестолковый сватушка!
По невесту ехали, в огород заехали,
пива бочку пролили, всю капусту полили.
Тыну поклонилися, верее молилися,
верейаль, верейушка, укажи дороженьку,
укажи дороженьку, по невесту ехати!
Сватушка, догадайся, за мошоночку принимайся;
в мошне денежка шевелится,
красным девушкам коровится:
в мошне денежка шевелится,
красным девушкам коровится.



Oi, sina, isamees,
arutu sa, isamees!
Pruudi juurde sõitsite,
aeda ainult jõudsite.
Ollemaat teil avatud,
kapsad üle valatud.
Teeke, kuhu kadusid!
Nõõrikest siis anusid:

Kallis nõõr, mu nõõrike,
juhata mul pruudike.
Teekest meile juhata,
et õõiks pruudi leida ma!
Püüa ise taibata,
mis sind õõiks nüüd veel aidata.
Raha kukrus las' kõliseda,
kosjatee küll siis leiadki sa.

Allik

K. E. Sööt

M. Saar

Me kaasiku ääres on mägi
ja mäerinnaku all
seal niriseb allik nii selge
ja puhas kui helkiiv kristall.
Kui vaikinud loodus,
siis kerkib me kaasiku ladvule kuu
ja vahib, kui tahaks ta näha,
kas udus on veel mõni puu.
Ja allika vesi see särab,
kui kannaks ta elavat tuld;
sää! sätendab laines kui hõbe
ja kumab kui virvendav kuld.

Kangur

Niina Pavlova

H. Kõrvits

Tüdruk tsehhis kärmelt kõnnib,
telje kohal kummardab.
Pole raske tema sõrmil
löimelõnga sõlmida.
Iga samm tal mõeldud, kindel,
töö tema kätes keeb.
Targal pilgul juhib, hindab
küret süstikute tööd.

Tüdruk töötab kümnel teljel,
kümnel teljel peremees.
Katsu sellist kinni püüda,
aasta on ta teistest ees.
Ei nad ainult kinni püüa,
mitmed veel ette ruttavad.
Pole ta meit ainus hoolas,
stahhaanovlik on me brigaad.

Ela, kallis kodumaa

V. Gussev

Tõlkinud L. Velmet

T. Hrennikov

Me Nõukogu kodumaa,
oh elä veel kaua sa,
sa vabade rahvaste maal
Sind töödes ei võideta,
ei võitlustes murda saa,
kui punase lipu all sa.

Refrään: Jää seisma nii kindlana
me töökodumaal
Aegadest läbi sa jää püsimal

On Lenin nii targana
ja Stalin nii targana
viind õitsele rahva ja maa.
Su täht helkja punaga
las igavest põleda,
me vaenlaste hirm olgu tal

Refrään: Jää seisma nii kindlana ...

Küll tormides, heitlustes
ja rasketes võitlustes
sind kaitseme, maa emake.
Sa kallid ja omane,
kui tarvis, siis anname
ka elu su õnne eest.

Refrään: Jää seisma nii kindlana ...

Voogavad põllud

J. Smuul

V. Kapf

Voogavad põllud! Voogavad põllud!

Laulab loova rahva rõõm!

Sahistades kõrtes, kõrtes hilju

uitab põllul pehme tuul.

Paneb lainetama vilju,

kuldseid vilju suvekuul.

Rasket terast kõrred loogas

alla kooldund tuule käes.

Vili küpseb, vili voogab!

Aärt sa väljadel ei näe.

Voogavad põllud! Voogavad põllud!

Laulab loova rahva rõõm!

Voogavad põllud! Voogavad põllud!

Laulab loova rahva rõõm!

Vili küpseb, vili voogab,

kohal kuldse päikse lõõm.

Kuula, temas tuulehoona

laulab loova rahva rõõm!

Vili küpseb, vili voogab!

Aärt sa väljadel ei näe.

Voogavad põllud! Voogavad põllud!

Laulab loova rahva rõõm!

Tantsul

A. Mihhailov

Tõlkinud E. Kumar

A. Aljabjev

Kergel tantsul sina lendled,
meie pilgud hoiad endal.
Kergel tantsul sina lendled,
keerled liblikkergenal
Kauni kujuna meie meeli kõidad,
meie hinges rõõmu läidad!

Kauni kujuna meie meeli kõidad,
vaimustad ja võlud sa.
Otle, kes on sinu peiu,
oma valik avalda!
Sina vaikid, maha vaata,
ainult vahel öösse saadad
range, loitva pilgu sa.

Tule koju

A. Alver

M. Härma

Tule koju, armuke,
kulla, kaunis piigake!
Tule koju!
Mul on kodus kambrike,
kena, vaikne, armukaunis
pesake!

Millal meie pulmad teeme
ai-li-lu-li-lu-lii!
Millal võin ma kosja sõita
ai-li-lu-li-lu-lii!
Kevadel, kui häälitseb lind,
kevadel, siis ootan ma sind!

Labajalg

M. Veetamm

V. Reiman

Oi-oi, on meil põllukene
ja põllukesel meil linakene.
Oi-oi, on meil põllukene,
on linakene, oi-oil!

Vars, varrekene, kui parrekene,
kiud sale, sile, siidine;
piht mägilase, rüht vägilase,
peas kupar, kübar kuldne.

Oi-oi, on meil põllukene
ja põllukesel meil linakene.
Oi-oi, on meil põllukene,
on linakene, oi-oil!

Linakene aga meid nõuab taga,
suus ühtelugu lai laululugu:
Neiud ja peiud, tüdrukud ja poisid oi-oil!
Juba laksatab mul kiuke luu pealt lahti,
ei mul ole enam hetke oodata mahti.
Juba kõriseb mul kupar kupra külge,
kiirelt, kiirelt, kiirelt mind te kiltkuma tulge.

*See, see, see, see neiukene, kes kiikumisel on esimene,
kes, kes, kes seks rühib tulla,
peab tänavu veel pulma.
See, see, see, see noormees aga,
kel kõige kõrgem on seljataga
sard, rõuk, aun või kupra värav,
see võtab tema ära!*

Meie kolhoosis on pulmad

J. Smuul

G. Ernesaks

*Kes neid teab, kuis kõik see algas,
peiu vaikib, neiu salgab.
Juhtus, mis peab juhtuma,
läki pulmi pidama.
Sooja suvetaeva all
naerab lõõtspill laginal,
tantsuringis keerleb koos
kogu meie noor kolhoos.
Hei! Hei! Trallallaa!
Meil on rahvast, meil on maad.
Meil on mehi, kellega
keegi võistelda ei saa!*

*Tuju tõuseb, tants ei lakka.
Esimees, ta neli vakka
andis otri pulmadeks,
elame, et hoidke eest.
Sooja suvetaeva all
läheb lõbus pulmatrall,
süüdtased, nad mõlemad
tantsuringis keerlevad.
Hei! Hei! Trallallaa,
laske noortel elada.
Meil on rahvast, meil on maad,
keegi meie vastu ei saa.*

*Oõ, see õrna võrku kujub,
kuu, see pilvest välja ujub,
aga nagu tööski koos,
pulmi peab me noor kolhoos.
Suveõõ ei ole pikk.
Juba Koit ja Hämarik
vargsi üksteist piiluvad
ja siis äkki suudlevad.
Hei! Hei! Trallallaa!
Pulmad, pulmad, trallallaa!
Meil on rahvast, meil on maad,
keegi meie vastu ei saa!
Trallallallaa! Heissa!*

Песня о Советской Армии

Laul Nõukogude Armeest

О. Колычев

O. Kolõtšev

Tõlkinud E. Kumar

А. Александров

A. Aleksandrov

Над тобою шумят, как знамена,
годы наших великих побед.
Солнцем славных боев озаренный,
весь твой путь в наших песнях воспет.

Припев: Несокрушимая и легендарная,
в боях познавшая радость побед,
тебе, любимая, родная армия,
шлет наша Родина песню-привет,
шлет наша Родина песню-привет!

Родилась ты под знаменем алым
в восемнадцатом грозном году
Всех врагов ты всегда побеждала,
победила фашистов орду.

Припев: Несокрушимая и легендарная...

Силы армии нашей несметны,
знамя Партии к славе ведет.
Наша армия в битвах бессмертна,
как бессмертен советский народ.

Припев: Несокрушимая и легендарная...

Процветай же, родная Держава,
и, победная песня, звени!
В дни боев умножали мы славу,
приумножим и в мирные дни!

Припев: Несокрушимая и легендарная...

* * *

Loitva lipuna saadab sind kõikjal
meie kuulsate võitude ai;
sellest teest, millel sammusid võitjad,
uhkelt jutustab nüüd meie laul.

Refrään: Sa oled murdmatu, ja legendaarne sa,
on tulvil võitude rõõmu su tee;
me Nõukogumaa sind austab, armastab,
ja lauldes tervitab sind, me armee,
ja lauldes tervitab sind, me armee.

*Punalipu all sündisid sina,
kaitsma tõttasid Nõukogumaad;
kuigi vaenlased võitlesid visalt,
meie pinnalt sa tõrjusid nad.*

Refrään: Sa oled murdmatu, ja legendaarne sa...

*Aina kasvab me võimsus ja vauus,
juhhib partei meid kuulsuseteel.
Ikka kestma jääb nõukogu rahvas,
ikka kestma jääb meie armeel*

Refrään: Sa oled murdmatu, ja legendaarne sa...

*Oitse kaunina, kodumaa armas,
kõla võimsalt, me võidukas laul!
Kodumaa auks me võidelnud vapralt, —
rahupäevilgi hoidkem ta aul*

Refrään: Sa oled murdmatu, ja legendaarne sa...

Матросов — наш однополчанин

В Гурьян

В Сорокин

Matrossov — me polgukaaslane

V. Gurjan

V. Sorokin

*Мы идем с победной песней,
шаг чеканя строевой. Строевой! Эх!
И Матросов с нами вместе,
легендарный рядовой.*

*Припев: Матросов — наш однополчанин —
прославил Родину свою!
Матросова товарищ Сталин
навечно оставил в строю!*

*В сердце каждого солдата
жив Матросов, наш герой. Наш герой! Эх!
Мы верны присяге свято,
легендарный рядовой.*

Припев: Матросов — наш однополчанин...

*Лейся, песня, не смолкая,
над Отчиной, над Москвой. Над Москвой! Эх!
Будет жить, не умирая,
Легендарный рядовой!*

Приве: *Матросов — наш однополчанин...*

Нам примером героизма
служит подвиг боевой Боевой! Эх!
Как Матросов, мать-Отчизну
любит каждый рядовой.

Приве: *Матросов — наш однополчанин...*

* * *

*

Meie võidulaulul lähme,
kõlab samm meil kindlas taktis. Taktis! Jah!
Ja Matrossov legendaarne
kangelane meiega.

Refrään: *Matrossov — me kaaslane polgus —
sa tegid Kodumaale aul
Matrossovi siis jättis Stalin
igaveseks rivisse.*

Sõdurite südames
koht Matrossovil, me kangelasel, jah!
Truud me vande, mis püha,
legendaarne reamees.

Refrään: *Matrossov — me kaaslane polgus...*

Lenda laul sa vaikumata
üle Kodumaa, üle Moskva ka. Üle Moskva ka! Jah!
Ikka elab surematu
legendaarne reamees!

Refrään: *Matrossov — me kaaslane polgus...*

Näitas teed meil kangelase
vapper tegu lahingus. Lahingus! Jah!
Kui Matrossov armastavad
Kodumaad kõik sõdurid.

Refrään: *Matrossov — me kaaslane polgus...*

Бородино

Русская народная песня

(Слова М. Лермонтова)

Borodino

Vene rahvalaul

(M. Lermontovi sõnadel)

«Скажи-ка, дядя, ведь недаром
Москва, спаленная пожаром,
французу отдана.
Ведь были ж схватки боевые,
да, говорят, еще какие!
Недаром помнит вся Россия
про день Бородина!»

Изведал враг в тот день немало,
что значит русский бой удалый,
наш рукопашный бой!..
Земля тряслась — как наши груди,
смешались в кучу кони, люди,
и залпы тысячи орудий
слились в протяжный вой...

Вот смерклось. Были все готовы
завтра бой затеять новый
и до конца стоять...

Вот затрещали барабаны,
и отступили басурманы,
тогда считать мы стали раны,
товарищей считать:

«Скажи-ка, дядя, ведь недаром
Москва, спаленная пожаром,
французу отдана.

Ведь были ж схватки боевые,
да, говорят, еще какие!

Недаром помнит вся Россия
про день Бородина!»

* *
*

«Eks, onu — asjata ju minna
me käest ei lasknud kallist linna,
kui Prantsus Moskvas käis.
Siis löödi lahinguid! Neid aegu
me rahvas mäletab veel praegu.
Borodinost ju ilmaaegu
ei mõelda uhkust täis.»

Jah, prantslane veel kaua räägib,
kui vahedad on vene täägid,
kui täpne nende löök.
Kartetsiviihin, tulevalgus!
Maa põrus hirmsas tapatalgus
ja kestvaks mõirgeks ühte valgus
seal kahurite rөөk.

Ju hämarlus. Me töotasime,
et homme jätkub taplemine
sealsamas lõpuni.
Siis aga kostis trummikaja,
väed ära tõmbas vallutaja,
kuid kokku võtta oli vaja
meil oma kaotusi.

«Eks, onu — asjata ju minna
 me käest ei lasknud kallist linna,
 kui Prantsus Moskvas käis.
 Siis löödi lahinguid! Neid aegu
 me rahvas mäletab veel praegu.
 Borodinost ju ilmaegu
 ei mõelda uhkust täis.»

Едем мы, друзья!

Э. Иодковский

В. Мурадели

и пришли чуть свет
 уг за другом вслед,
 и вручил путевки
 комсомольский комитет.

рипев: Едем мы, друзья,
 в дальние края,
 станем новоселами
 и ты, и я!

има, не скучай,
 ез не проливай,
 равить новоселье
 скорее приезжай!

рипев: Едем мы, друзья...

третят нас ветра,
 лод и жара,
 удные дороги
 ночевки у костра.

рипев: Едем мы, друзья...

край Амурский шел
 ый комсомол,
 ать в степь далекую
 и черед пришел.

рипев: Едем мы, друзья...

усть несетя весть —
 дут степи цвель!
 артия велела —
 комсомол ответил: «Есть!»

рипев: Едем мы, друзья...

Sõidame, sõbrad!

E. Jodkovski

V. Muradelli

Vara hommikul
 kõik on minekul,
 tuusikud meil andis
 komsomoli komitee.

Refrään: Seal, kus uudismaad,
 on jah just need raad,
 sõbrad, kuhu sõidame
 nii sa kui ma!

Ara kurvasta,
 pühi pisarad,
 uudismaale varsti,
 ema, külla tule sa!

Refrään: Seal, kus uudismaad...

Ootamas meid tuul,
 pakane ja kuum,
 rasked rännuteed ja
 õine lõkketuli suur.

Refrään: Seal, kus uudismaad...

Amuuri äärde kord
 läks me komsomol,
 sõita steppi kaugesse
 on tulnud meie kord.

Refrään: Seal, kus uudismaad...

Varsti kuulete:
 stepp lõõb õitsele!
 Kui partei nii käskis,
 komsomol siis vastas: «Teen!»

Refrään: Seal, kus uudismaad...

Julgesti, vennad, nüüd tööle!

Vana revolutsiooniline laul

*Julgesti, vennad, nüüd tööle!
Võitlema hüütakse meid.
Endale priiusemaale
rinnaga murrame teed.*

*Tõusime rahvast, kus häda,
võimetu valguse püüd.
Vabadus, vennalik side,
olgu me võitlusehüüd.*

*Kaua meid ahelais peeti,
kurja me nägime und.
Kaua meid tapale veeti,
jõudnud on priiusetund!*

*Millega seisavad riigid?
See on ju orjade töö.
Võtame kätte kord piigid,
võidame pilkase õõ.*

*Aeg on ju ülesse astu,
vabadust igatseb vaim!
Suudab siis võidelda vastu
kõdunev rõhuja võim?*

*Väärame võimuka käega
ikke, mis lasub me pääl.
Kostab siis võitmatu väega
vabanend rahvaste hääl.*

Hommik kolhoosiväljadel

K. Korsen

B. Kõrver

*Hommik jõudnud väljadele,
helgib kastes ristikkein.
Kuldab kinke päike hele,
paitab metsi, valgeid teid.
Laiad väljad, kõrged kõrred,
uued ended küllusest.
Oi, kuis meie kolhoosi nurmed
avarduvad silme ees.
Luhalt kostab rõõmsaid hüüdeid,
niitjaist kaigub lokkav aas.
Kiirelt kõigist ette püüdes
siin brigaad on töötamas.
Masinaid me soodel kuuled kõikjal,
peagi pinna põlluks teeme,
soost me suuri saake saame.
Raba pale peagi muutub kõikjal,
küpsest viljast kullendab!
Hommik jõudnud väljadele,
helgib kastes ristikkein.
Kuldab kinke päike hele,
paitab metsi, valgeid teid.
Laiad väljad, kõrged kõrred,
uued ended küllusest.
Oi, kuis meie kolhoosi nurmed
avarduvad kõikjal ees.*

Как пойду я на быструю речку

Русская народная песня

Ogus voolamas jõekene kiire

Vene rahvalaul

Tõlkinud A. Otto

Как пойду я на быструю речку, Ты сторонка, сторонка родная,
пойду я да на крут бережок, нет на свете привольней тебя.
Посмотрю на родную сторонку, Уж ты, нива моя, золотая,
и зеленый, приветный лужок. да высокие наши хлеба.

Эх, ты русское наше приволье,
краю нет на поля и луга.
Ты широкое наше раздолье,
ты родимая мать земля.

* * *

*

Ogus voolamas jõekene kiire, Kodumaa, minu kodumaa rajad,
istun kõrgele kaldale ma. sinust vabamat maad ei ma teal
Kõnemaal näen kodunurmede piire, Kuldsed põllud nii ääretud, laiad,
näen me kaunist ja avarat maad. tasa õõtsuvad rasked rukkipead.

Ah, me nurmede lõputu väli,
suurust silm mõõta ei saa!
Ah, me vaba ja õnnelik põli,
meie sünnimaa, emake maal

Mets

K. E. Sööt

M. Lüdigi

Tuul maruks tõusis,
metsapuudes põikas kui pöörane.
Ta sasis, sasis lehti kuhjas,
et üle metsa nagu lahing ohjas,
kui juuriate viharõke hõikas.

Mets võidetuna saatis hingest ohke...
Süis tuli päike: kiirel metsa kattis,
kui sõjast tulnud peiu hõlma mattis
ja osaks laskis saada armu rohke.

Karjane

Rahvaluule

M. S a

Kill, kõll, kill, kõll!

*Karjapoiss on kuningas,
suure valla valitseja,
peremeheks palju üle,
kuldse krooni kandija.*

*Alamaid on arvamata,
sulekandjaid, sarvekandjaid.
Alamal on igal amet,
tahtmist mööda talitus.*

*Sarvilised sikukesed,
hallikarva habemikud
poksimise kunstis kuulsad
päris tembutegijad.*

*Linnukesed lepikussa,
need on rõõmsad laulumehed.
Mullikad on moosekandid,
kaelas kellad, kuljused.*

Sõdurite koor

Ooperist «Noor kaardivägi»

J. Meit

*Päeval, öödel kesk lõõmavaid leeke
suundus loogeldes tolmune tee.
Oi sa, steppide avar kaugus,
meie rännakutee oli see.*

*Polgu järele polkused uljalt
liikus otsekui terasvool.*

*Väina jõeni jõudsimel Donilt
sinisuitsusse mattund teel.*

Päeval, öödel kesk lõõmavaid leeke...

*Sinu kohal ei pääsuke lennand,
ainsat kurge ei kohand silm.
Julma vaenlase hobuste kabjust
maha sõtkuti nisunurm.*

r-ueval, öödel kesk lõõmavaid leeke...

Tulekahjudes lõõmavad külad,
meid see kõrvale teelt ei vii.
Saadab kodumaa ja Stalin
kõiki meid, keda ootab võit.

Päeval, öödel kesk lõõmavaid leeke...

Sepikojas

T. Tilvytis

Tõlkinud J. Variste

J. Juseliunas

Sepikojas süsi hõõgub žu, žu, žu,
künni jaoks mul valmib sahatera uus.
Aäsilt tõusnud säde lendleb taeva all,
haamer raksab kuuma terast kõll, kõll, kõll!

Kevad lõhnab mullaga ja vaiguga,
adra külge saha liidan hoolega.
Juba haljad põõsad lõõvad õitsele,
sahk kaob kiirelt sügavale mullasse.

Varsti suvivilja tarvis külvata,
hoosamalt viisaastakutel töötada.
Otri, kaeru külvata aeg saabund ju.
Sepikojas süsi hõõgub žu, žu, žu.

Реке та стогне Дніпр широкий

Украинская народная песня

Lai Dnepr

Ukraina rahvalaul

Tõlkinud L. Velmet

Реке та стогне Дніпр широкий,
вдигнуи вітер завива.
До доли верби гне високи,
рамаи хвилю підйма.

Ще трети півні не співали,
нихто нидене гомонив.
Сичи вгаю перекликались,
та ясінь раз у раз скриніа.

* * *

Віс тормаб кохав Dnepr seal laiuv
vingeid tuuli vihiseb,
maani paindund kõrged pajud,
ul aina tolmust pilviskleb.

Ei koitu kuuluta veel kaked,
õõrahus kõik on uinumas,
veel metsas taamal õised huiked
ja puud vaid tuules kiiguvad.

Näärisokk

Rahvaluule

G. Ernesak

Mis pole teistel meeles olnud,
see on mulle meelde tulnud,
silevile viss, ai siu, siu, siu,
ai silevile vissu, jaa.

Ma teen endast näärisoku,
hännaga ja habemiku,
silevile viss...

Hännaks panen vana viha,
takuhargi sarviks pähe,
silevile viss...

Siis varsavaip on ümber piha,
muud pole mitte miskit näha,
silevile viss...

Siis händ mul püsti nii kui põial,
habe suus kui soome nõial,
silevile viss...

Ise mina maitsen kapakalja,
sarved, saba teevad nalja,
silevile viss...

Siis naljapärast näita võib,
mismoodi katust kaudu käib,
silevile viss...

Ja igas kohas üleval,
kui oleks küüned jalge all,
silevile viss...

Siis aga kandle võtan ma,
neiud tulge tantsima,
silevile viss...

Küll on lõbus tantsutrall,
põrand põrub jalge all,
silevile viss...

Hoidke eest aga õllevaadid,
tantsu löövad vanad taadid,
silevile viss...

Ma pole käinud, ma ei näinud,
ma pole seda tempu teinud,
silevile viss, ai siu, siu,
ai silevile vissu, jaa.

Traktoristide laul

I. Sikemäe

B. Kõrve

Kui sa traktorile korraks puhkust annad,
istu meestega juttu puhuma.

Leia mahti piibutobi pöske panna,
meie õllekest veidi rüübata.

Refrään: Olu meil on tõmmu nagu laukavesti,
mehed ise kui männijuurikad,
kui me taltsutame soosid hulgakesi,
mustad mülkadki alla annavad.

Ega meie hoople ainult kätejõuga,
hästi juhime võimsaid masinaid,
seitset imet võivad kallimad meilt nõuda,
need on ladusalt tehtud sedamaid.

Refrään: Olu meil on tõmmu nagu laukavesti...

Ei me pelga raske tööga rinda pista
ega maadelda kurja endaga,
meil on piigakesi jaksu sülle tõsta,
tantsutuhinas panna lendama.

Refrään: Olu meil on tõmmu nagu laukavesti...

Kaunimad laulud

P. Ruubel

F. Säbelmann

Kaunimad laulud pühendan sull',
vanematest armastatud kallis kodumaa!
Võimsasti tuksub süda siis mul,
kui sulle laulan, mu isamaa!
Taevasse tõuseb tugev lauluhääl,
südame põhjast vaimustuse väel.
Pühamaks paigaks oled mul ikka,
kuni veel süda tuksub mul sees!
Võimsasti kõla siis ühine laul:
Õitsegu, kasvagu kodumaa!

Priiuse päike paistab me maal,
rusujatest vabastatud Kalevite ra'ul!
Orjuse kütked purustud maas,
muistene priius meil jälle käes!
Särana lõõnud kodupinnal koit,
Eestimaa taevas vabaduse loit.
Paremad päevad paistma meil jäävad,
kaunimad ajad ootavad ees!
Võimsasti kõla siis ühine laul:
Õitsegu, kasvagu kodumaa!

Цвети, наш край!

С. Васильев

С. Туликов

Õitse, me maal!

S. Vassiljev

Tõlkinud E. Kumar

S. Tulikov

Леса, поля, родная земля,
Отчизна твоя, и твоя и моя.
Родной земле везде и всегда
несем задор молодого труда.

Припев: Цвети наш край, советский наш край!
Давай, земля, из года в год богатый урожай!

Пора, пора! За дело с утра!
Встречают рассвет на ходу трактора.
Весна, весна навстречу идет,
на подвиг зовет весь колхозный народ.

Припев: Цвети наш край, советский наш край!...

Кубань и Днепр, и Волга и Дон
берут трудовой небывалый разгон.
Привет им шлет столица Москва,
как птицы летят боевые слова.

Припев: Цвети наш край, советский наш край! . .

* *
*

Meil metsad, põllud laiuvad ees —
on sinu ja minu suur kodumaa see!
Ja kuulub sulle, kodumaa pind,
me tarmuka nooruse töötamisind!

Refrään: Nüüd õitse sa,
me Nõukogumaa!
Ja kasvata me rahvale
veel suurem viljasaak!

On aeg, on aeg, et käed külge lööd!
Näe, traktorid on juba koidikul töö!
Käes külvikuu, põld nõuab me hoolt,
ja võistlema kutsub nüüd iga kolhoos!

Refrään: Nüüd õitse sa . . .

Kus Kuban, Dnepr, Volga ja Don,
suur ehitustöö kõikjal käimas nüüd on.
Ja pealinn Moskva teroitab neid,
kes laulavad hõõguvaist südameist:

Refrään: Nüüd õitse sa . . .

Ой ты, Волга, Волга-реченька!

Русская народная песня

Oi, sa, Volga, Volga-jõekene!

Vene rahvalaul

Tõlkinud E. Kumar

Ой ты, Волга, Волга-реченька,
ой, река ли ты красавица!
По лугам ты льешься-стелешься,
по пескам бежишь-торопишься.

При царях, купцах, помещиках
приходил к тебе голодный люд,
о́й, ты много горя видела,
много, Волга, стонов слышала.

Но пришло, пришло к нам времячко:
Взошло солнышко Октябрьское,
разлилось оно радостью
по родному краю нашему.

Ты от счастья, Волга-реченька,
расплескалась — взвеселилась,
и твоя волна могучая
до Кремля к нам докатилась.

* *
*

Oi, sa, Volga, Volga-jõekene,
oi, sa, jõeke kaunim kõikidest!
Ule laia luha tõttad sa,
üle liiva voolad kiiruga.

Kui veel tsaar ja aadel võimutses,
tuli nälgiv rahvas Volgale...
Volga — palju muret näinud sa,
palju ohkeid pidid kuulama!

Kuid see aeg nüüd kaugele on jäänud,
tõusis meil Oktoobri hele päev,
ja me armsa, suure kodumaa
valas kõikjal üle rõõmuga.

Suurest õnnest, Volga-jõekene,
vahus voogad, rõõmsalt pulbitsed!
Ja su lained võimsad, mühavad,
Kremlini me juurde voolavad.

Светит светел месяц

Helgib hele kuuke

Русская народная песня

Vene rahvalaul

Светит светел месяц
высоко, не низко.

Припев: То ли, сѣ ли,
то-то люшеньки мои.
То-то, люли, то-то, люли, люли,
то-то люшеньки мои!

Высоко, не низко,
далеко, не близко.

Как во чистом поле
девка просо полет.

Девка просо полет,
белы руки колет.

Жалко мне девицы,
снял бы рукавицы

Снял бы рукавицы,
подарил девице.

Чтоб просо полола,
а рук не колола.

* *
*

Helgib hele kuuke,
mitte all, vaid kõrgel.

Refrään: Ailu, leelu,
minu väike laul on see!
Ailu, leelu, ailu, leelu, leelu,
minu väike laul on see!

Mitte all, vaid kõrgel,
mitte siin, vaid kaugel.

Aga tüdruk hilja
põllul rohib vilja.

Ohakaid ta korjab,
valgeid käsi torkab.

Tüdrukust mul kahju,
kindad võtaks taskust.

Kindad võtaks taskust,
tema juurde astuks.

Kingiks kindad talle
kaitsma käsi valgeid.

Вальс дружбы

Г. Рублев

А. Хачатурян

Sõprusvalss

G. Rubljov

Tõlkinud R. Paavel

A. Hatšaturjan

Светло от солнечных лучей
в лазури голубой,
и стаи белых голубей
летят над головой.
Играют вальс — выходят в круг
вьетнамка и француз.
Пожатые крепких юных рук
крепило их союз.

Припев: Задорные, веселые
поют кругом друзья,
и песни, словно голуби,
летят во все края.

Готовы юные сердца
на всей земле дружить.
Мы верность миру до конца
сумеем сохранить.
Мы солнца яркого отнять
у мира не дадим.
Мы будем жить и побеждать
под небом голубым.

Припев: Задорные, веселые...

Для нас без дружбы счастья нет,
мы с каждым днем сильней.
Все звонче смех, все ярче свет,
все шире круг друзей.
Пусть дружба всюду меж людьми
царит, как тут сейчас.
Мы все, друзья, стоим за мир,
и мир стоит за нас!

Припев: Задорные, веселые...

* *
*

Täis päiksekiiri, helendab
linn sinitaeva all
ja valged tuvid lendavad
pea kohal üleval.
On valsi hoogsas lendluses
peoringis prantslane
käe andnud kindlas vendluses
vietnami neiule.

Refrään: On uljas, rõõmus noorte laul
me ümber kõlamas
ja tuvina ta lennates
kõik rahvad ühendab.

Maailma noorte südamed
on sõprusele truud.
Viib rahu kindlalt võidule
me ustavus ja jõud.
Ei helget päikest võtta saa
meilt iial sõjatorm.
Seks elada ja võidelda —
me noorte töotus on.

Refrään: On uljas, rõõmus noorte laul...

Vaid sõprus kõikjal õnne loob,
ta tugevaks meid teeb.
Seks tõuse, rõõmus sõpruslaul
ja võimsamaks saa veel.
Las sõprus kasvab, kasvab veel,
ja haarab kõiki maid.
Kui seisame kõik rahu eest,
siis rahu kaitseb meid.

Refrään: On uljas, rõõmus noorte laul...

Kiigelaul

Rahvaluule

M. L ü d

Veli, hella vellekene,
tee meil kiiku kiitusmail!
Ära tee oja otsa peale
ega kaju kaldale!
Neiu läks kiike katsumaie,
mõtles oja uppuva.
Mõtles vette veerevada,
mõtles kajju kalduda.

Kiigu, kiigu kõrge'elle,
üle õrre, pealta part!
Ole vastse varude,
üle tamme tarudel
Mis seal kõrgel, kõrgel naise,
naise kolme uibukest.
Igan oksan ubina,
igan ladvan laululind.

Karjus

Tšehhi rahvalaul

Puhu sa pasunat, karjus, nüüd,
murul on sädelev kasterüül!
Vara ju tõusen,
koidul lä'en õue,
vasikad vabastan
tarast ma.
Utekest väikest
siis joodan ka,
välja koos karjaga
saadan ta.

Kauni jõe kaldal,
kingul ma haljal
sinule leelotan laulukest.
Kõrvetab keskpäeva päikse kii
laula ka minust sa lauluviit.
Ohtu kui tuleb,
vastas sul olen,
istume kõrvu veel väravat.

Midrilinnu mäng

Rahvaluule

A. Vedro

Meil on üks, meil on üks
midrijalind.

Tiivad tal, tiivad tal tinutud.

Varbad tal, varbad tal vasetud.

See tegi, see tegi palju meil paha
meie õuna, meie õuna, õunade aias:

sõi ära, sõi ära sõstarmarjad,

kõige nägusamad, kõige nägusamad näälislilled.

Lendas ta, lendas ta, lendas ta metsa;

kellel paelad, kellel paelad,

püüdku ta kinni,

kellel võrgud, kellel võrgud,

võtku ta kinni.

Põlismets on ümberringi

M. Brodele

Tõlkinud J. Variste

J. Ozolin

Põlismets on ümberringi,
kaugusesse ujub pilvi.
Lookleb oja sinijoon,
päike taeval ringe koob.

Hallid pilved kiirelt vaovad,
idas silmapiiril käovad.
Kaseladvad painduvad,
head teed neile soovivad.

Jääge peatuma neis paigus,
kus me igatsus ei vaibund.
Tõeks on saanud meie töös,
millest und vaid näha võis.

Pihlapuuke

Vene kaasaegne rahvalaul

Tõlkinud L. Velmet

Pihlapuu miks enam
ei marju kasvata?
Ja tütarlaps nii kenä
miks mehele ei saa?
Otsustas nii Dunja:
abiellun ma.
Meie külas oli
parim lüpsja ta.

Kosja sõitis mehi
nelikümmend siis,
kuulsaid, vapraid meht
Dunja valida võis. Heit
Kosja sõitis Vanja —
ei see Dunjat saa Heit
Olgu Klim või Tolja —
ikka korvi saab.

Viimaks välja valis
 stahhaanovlase ta,
 kangelane töödes
 ja Dunjal' armas ka.
 Tütarlastel noortel
 rõivaiks oli siid,
 Dunjat kodunt saates
 kõlas lauluviis.
 Kaunistasid pärga
 lilled, siidilint,
 ordenit, mis särav,
 kandis peiu rind. Heil
 Nägus oli mõrjsja,
 kaunis oli peig. Heil
 Töö ja vaprus olid
 paari pannud neid.

Tublit pulmasõitu
 tegi pruudi vend,
 kodus soolaleiba
 pakkus neile memm.
 Lauale siis kanti
 pirukas veel kuum,
 kingituseks toodi
 vasikas nii suur.
 Külalised lauast
 lahkuda ei saand,
 noored mehed hüüdsid
 «kibe!» Hurraal Heil
 Sooviti, et elu
 õnnerikas saaks. Heil
 Täidetud et saaks ka
 me kolhoosi plaan.

Munamäel

J. Kunder

K. A. Herman

Kui siit pilvepirilt alla vaatan,
 üle õitsva Eestimaa,
 rõõmulaule siis maailma saadan,
 hüüan piksehäälega:
 siin on ilus elada,
 siin on ilus elada!

Kullalainel valendavad väljad,
 järved hõbe-ehavad,
 kaugel kõrged kuusemetsad haljad
 kõue kombel kohavad:
 siin on ilus elada,
 siin on ilus elada!

Nõo nõlvalt julgel jooksul jõgi
 joaks paisub rinnakul,
 taeva äärel mürab merelagi,
 kostab lainte koorilaul:
 siin on ilus elada,
 siin on ilus elada!

Laululind

Slovaki rahvalaul

Laululind, laululind,
 väike laululind.
 Laula mulle laulu,
 laula, palun sind.

Tuulehoog, tuulehoog,
 paitav tuulehoog.
 Kummardab sul hellalt
 nõitke pilliroog.

Mesilind, mesilind,
väike mesilind.
Ornalt sulle tuksub
kauni lille rind.

Kangakudumise laul

Rahvaluule

E. Oja

Hai, hai, hai!
Kooga kääga, niiede, kooga kääga, niiede,
niiede, niiede, kooga kääga, niiedel
Kui on kangas kätma pandud,
kooga kääga, niiede,
varsti siis ka valmis tehtud,
kooga kääga, niiede!
Hai, hai, hai!
Kui on kootud kosjariie,
kooga kääga, niiede,
peiu vest saab peenetoimne,
kooga kääga, niiedel
Hai, hai, hai!
Kui on korras kosjariided,
kooga kääga, niiede,
mõrsja ühes majja toodud,
kooga kääga, niiede.
Hai, hai, hai!

Kiigelaul

L. Promet

E. Arro

Kiigub mu kiigeke kaskede alla,
tuiskab mind pilvede vahele.
Neiu mul ütles: sa tähed too alla,
siis tulen sulle ma mehele.

Refrään: Liuli, liulihoo, liuli, liulihoo!
Pilvist üle vikerkaareline seelik!
Tüdruk, tüdruk, küll sa oled ülemealik!
Liuli, liulihoo, liuli, liulihoo!
Kiigel koos noored pärast päevatööd!

Parem, mu neiuke, kiigele astu,
siin on ju ruumi me kahele.
Päevale käevarred siruta vastu,
pilgud vii valgele lahele.

Refrään: Liuli, liulihoo...

*Ega me tahagi taevasse püüda,
ega ka pilvede pinnale.
Hea on siit, piigake, tervitust hüüda
tellinguist tõusvale linnale.*

Refrään: Liuli, liulihoo...

Laul rõõmule

F. Schilleri järgi

A. L ä t

*Rõõm on ülev!
Rõõm on ülev õnneläide,
taevaline kaunis and.
Hinges rõõmu tulesäde
õnneleegid sütitand.*

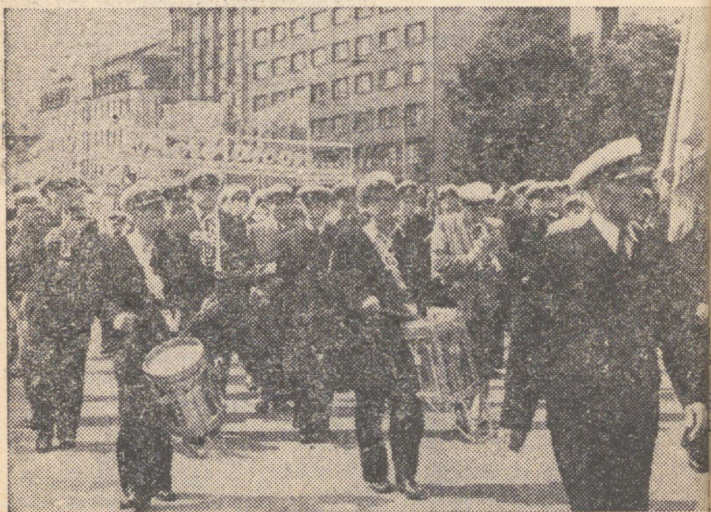
*Koguneme tuliuimas
rõõmupaistel hurmaval.
Mureohked nukrad, tuimad
kaovad rõõmu pilgu all.*

*Miljonid, teil haaraks kätest —
suudlus sulle, suur maailm!
Õnnetundest särab silm,
jõudu hoopab rõõmulättest.*

*Rõõmusära!
Rõõmusära päiksehelgist
voogab üle maa ja vee;
siniõhu taevatelgist
kõrgemale tõuseb see.*

*Rõõmsalt tulvab meile vastu
päiksekiirte uhke lend!
Oma teed kui sangar astu
vapral sammul, õde, vend!*

*Kellel' maapind elu annud,
sõprust, vendlust hoidku see.
Ühendagu meid see tee,
mis meid kõrgemale kannab!*



Tallinna VTÜ puhkpilliorkester laulupeoliste rongkäigus 1954.

NÕUKOGUDE EESTI 1955. A. ÜLDLAULUPEO HELILOOMINGU AUTOREID

H. KÕRVITS



ELS AARNE sündis 30. märtsil 1917. a. Makejevka linnas Ukrainas. 1937. a. astus ta Tallinna Konservatooriumi, kus lõpetas 1939. a. muusikapedagoogika klassi, 1942. a. klaveriklassi ja 1946. a. prof. A. Kapi ja prof. H. Elleri juures kompositsiooniklassi. Alates 1944. a. töötab E. Aarne Tallinna Riiklikus Konservatooriumis õppejõuna muusikateooria alal.

E. Aarne loomingusse kuuluvad: kontsert klaverile orkestriga, baladid klaverile orkestriga, klaveripalade tsükkel «Matkapäev», lastelaulude tsükkel «Kes nad on?» ning terve rida koori- ja soololaule, millest populaarsemad on «Lõikuse laul», «Sillad soole», kantaat «Laula, vaba rahvas» jt.

Nõukogude Eesti 1955. a. üldlaulupeo kavas on E. Aarnelt «Kassilaul» lastekooridele.



ALEKSANDR ALJABJEV sündis 15. augustil 1787. aastal Tobolsk linnas. Koos Varlamovi ja Guriljoviga kuulub Aljabjev Glinka-eelses vene heliloojate põlvkonda, kelle loomingu peamine tähtsus seisab vokaallüürikas. Aljabjev sai põhjaliku muusikalise hariduse ja puutus juba noorpõlves kokku eesrindlike vene inimestega, kes olid seotud nii 1812. a. Isamaasõja ajal tekkinud patriootilise liikumisega kui ka dekaabristide ülestõusuga. 1820. aastate lõpul saatsid tsaarivõimud Aljabjevi välja Siberisse. Moskvasse tuli ta tagasi alles 1830. aastate keskpaikes. Aljabjev suri 1851. a.

Aljabjevi loomingu peamise osa moodustavad romansid, millest kuulsamad on «Õöbik», «Talvine tee», «Kabardiini laul» jt. Vokaallüürika kõrval viljeles Aljabjev ka teisi žanre. Samuti on ta rohkesti kirjutanud muusikat teatrile.

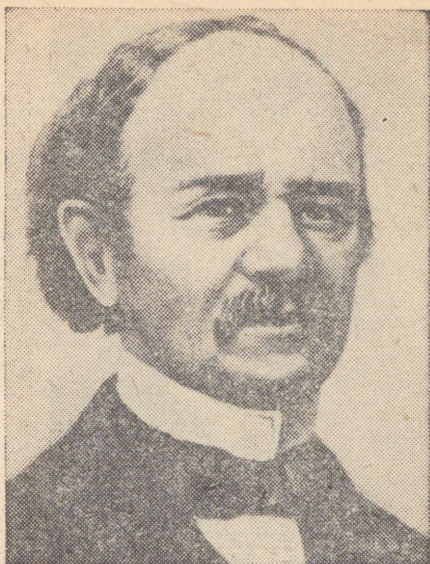
Nõukogude Eesti 1955. a. üldlaulupeo kavas on Aljabjevi loomingu «Tantsul» segakooridele ja «Laul noorest sepast» lastekooridele.



Is
s DOMO ANDRIULIO, leedu helilooja ja muusikategelane, sündis
s 1896. a. Oppis 1914. a. Kaunase muusikakursustel. Omandas peda-
gogiki kutse ja tegutses kuni 1924. a. õpetajana Siauliai linnas. 1924. a.
siirdus Klaipeda konservatooriumi, kus töötas administratiivsel alal,
alappides samal ajal ka muusikat. Konservatooriumi lõpetas Andriulio
1929. a. teooria-kompositsiooni ja kooridireerimise alal. Pärast kon-
servatooriumi lõpetamist asus Andriulio tööle pedagoogina. 1945. aast-
ast tegutses muusikakooli õppejõuna Vilniuses ja alates 1953. a. Siaul-
ia linnas. Andriulio loomingusse kuulub laule, instrumentaalmuusikat,
laulümänge ja operette.

ki Loomingulise töö kõrval on Andriulio pühendanud suurt tähelepanu
leedu rahvaviiside kogumisele ja uurimisele. Rida tema rahvalau-
dude töötlusi on omandanud suure populaarsuse.

Nõukogude Eesti 1955. a. üldlaulupeo kavas on Andriulio loomingust
Mu Leedumaa» naiskooridele.



ALEKSANDR DARGOMOŽSKI sündis 1813. a. Beljovski maakonnas Tula kubermangus. Dargomõžski on silmapaistvamaid vene heliloojaid, kes jätkas vene rahvuslikus muusikas Glinka poolt rajatud traditsioone. Muusikalise hariduse omandas Dargomõžski iseseisvalt õppides. Tema rasemasse loominguperioodi kuuluvad ooperid «Esmeralda», «Baccuse pidu», rida vokaal- ja instrumentaalpalu. Dargomõžski parimad teosed kuuluvad viiekümnendatesse aastatesse. Eeskätt tuleb siin märkida ooperit «Näkingeid», mis oma elulise realismiga oli sammuks asi vene ooperiklassika rajamisel. Dargomõžski vokaallüürikas süveleb nendel aastatel teravalt sotsiaalne element, mis kajastab toleaeegset progressiivset mõtet. Sääraste teostena võib märkida laule «Näkinge», «Vana kapral», «Titulaarnõunik» jt. Kõrvuti nendega rikas Dargomõžski oma suurepärase romanssidega «Mul ükskõik», «Mul ei ole on» jt. vene vokaallüürikat uute joontega.

Dargomõžski viimaseks suurteoseks kujunes ooper «Kivist külaline», millelega helilooja julge novaatorina taotles luua kõneintonatsioone sisaldavat retsitatiivooperit.

Dargomõžski isik ja ta looming olid nagu sillaks Glinka ja 1860. aastatel esile kerkinud «võimsa rühma» heliloojate — Balakirevi, Musorgski, Borodini, Rimski-Korsakovi jt. loomingu vahel. Dargomõžski suri 1869. aastal.

A. Dargomõžski loomingust on Nõukogude Eesti 1955. a. üldlaulokavas kavandatud naiskoor «Isamees» ooperist «Näkingeid».



ISAAK DUNAJEVSKI, Vene NFSV rahvakunstnik, Stalini preemia laureaat, sündis 30. jaanuaril 1900. aastal Lohvitsa linnas Poltava kubermangus. Oppis Harkovi konservatooriumis, mille kompositsiooni klassi ta 1919. a. lõpetas prof. S. Bogatõrjovi juures. Tegutses teatri muusikaala juhatajana ja dirigendina Harkovis, Moskvas, Leningradis.

Dunajevski loomingu populaarsusele pani aluse tema muusika kinofilmidele «Lõbusad semud», «Tsirkus», «Rikas mõrsja», «Volga-Volga» jt. Terve rida laule, nagu näiteks «Laul Kahhovkast», «Spordimarss», «Laul lõbusast tuulest», «Siis kui Volgal tõuseb maru», «Lüürilise laul» — eeskätt aga «Laul kodumaast» (kinofilmist «Tsirkus») saavad üldrahvaliku leviku osaliseks ja omavad tänapäevani väärtuslikku kohta nõukogude laulu varamus. «Laul kodumaast» avahelid on alles Suurest Isamaasõjast Nõukogude keskraadiosaatja signaalmärgil. Dunajevski loominguks kuulub ka operetižanr. Tema varasemaks saavutuseks sellel alal on muusika operettidele «Kuldne org», «Tee õnnele», «Vaba tuul» jt.

I. Dunajevskile määrati Stalini preemia muusika eest kinofilmide «Tsirkus», «Volga-Volga» ja «Kubani kasakad».

Nõukogude Eesti 1955. a. üldlaulupeo kavas on Dunajevski loominguks «Laul kodumaast» mereväelaste koorile.



ANTONIN DVORAK, tšehhi muusikaklassik, sündis 8. septembril 1841. a. Nelahozevesi külas Böömimaal. Muusikalise hariduse omandas Dvorak iseseisvalt õppides. 1873. a. alates pühendus ta täielikult heliloomingule, tegutsedes ühtlasi Praha Konservatooriumis kompositsiooniklassi juhatajana. 1892.—1895. a. töötas ta konservatooriumi direktorina New Yorgis. Tulnud tagasi kodumaale, töötas Dvorak 1901. a. kuni oma surmani 1904. a. Praha Konservatooriumi direktorina.

Dvoraki looming on žanridelt rikas. Selles on tähtsal kohal sümfooniad (eriti V sümfoonia), sümfoonilised poemid, vokaal- ja instrumentaalteosed, nende hulgas ka kuulsad slaavi tantsud.

Nõukogude Eesti 1955. a. üldlaulupeo kavas on Dvoraki loomingust «Slaavi tants nr. 2» puhkpilliorkestritele.



GUSTAV ERNESAKS, Eesti NSV rahvakunstnik, Stalini preemia laureaat, sündis 12. detsembril 1908. a. Harjumaal. 1924. a. astus ta Tallinna Konservatooriumi, kus lõpetas 1931. a. muusikapedagoogika klassi ja 1934. a. prof. A. Kapi juures kompositsiooniklassi. Järgnevatel aastatel tegutses G. Ernesaks muusikaõpetajana ja koorijuhina.

G. Ernesaksa varasemasse loominguperioodi kuulub sari romansse ja arvukas kogu koorilaulu, nagu näiteks «Hakkame mehed minema», «Päike vajus pärnapuule», «Rabamaastik», «Noor kevade» jt.

Suure Isamaasõja päevil töötas G. Ernesaks Eesti Riiklike Kunstiansamblike peadirigendina, andes kooridega kontserte rindeväeosadele, samuti Moskvas, Leningradis ja paljudes teistes Nõukogude Liidu keskustes. Sellesse loominguperioodi kuulub terve rida patriootilisi laule, nagu «Mu isamaa on minu arm», «Külmad ahjud», «Jüriöö marss», «Ära kipu kilteriksi» jt.

Saabunud vabastatud Nõukogude Eestisse, organiseeris G. Ernesaks endise Eesti Riiklike Kunstiansamblike Meeskoori baasil Eesti NSV Riikliku Filharmoonia juurde kutselise meeskoori, mis kannab praegu Eesti NSV Riikliku Akadeemilise Meeskoori nime. Tulemusrikka töö eest mainitud meeskoori juhtimisel ja eesti koorikultuuri arendamisel omistati G. Ernesaksale 1947. a. Stalini preemia.

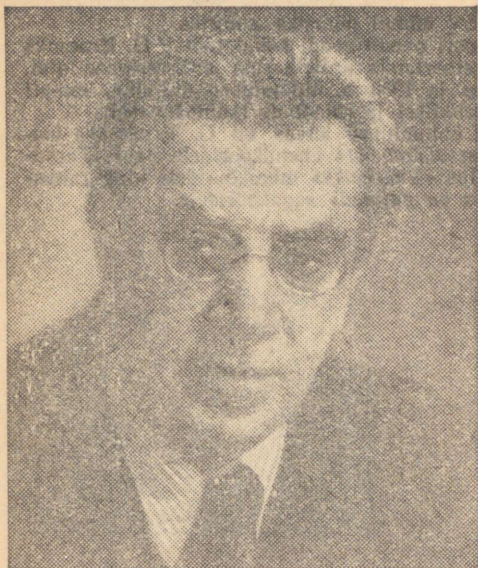
G. Ernesaksa sõjajärgsesse loomingusse kuuluvad ooperid «Pühajärv», «Tormide rand» ja «Käskäes», kantaadid «Laula, vaba rahvas» ja «Tuhandeist südameist», meeskoorilaulude tsükkel «Kuidas kalamehed elavad» ning suurel hulgal koorilaulu.

Ooperi «Tormide rand» eest määrati G. Ernesaksale 1951. a. Stalini preemia.

G. Ernesaks on Eesti NSV hümni muusika autoriks.

Kõrvuti tööga RA Meeskoori peadirigendi kohal töötab G. Ernesaks Tallinna Riiklikus Konservatooriumis professorina dirigeerimise alal. G. Ernesaks oli üks 1947. a. ja 1950. a. üldlaulupeo üldjuhte, samuti on ta olnud üldjuhiks vabariiklikel ja rajoonide laulupäevadel.

Nõukogude Eesti 1955. a. üldlaulupeo kavas on G. Ernesaksa loominguist kantaat «Tuhandeist südameist» ühendkooridele, laul «Turballõikajad» ja rahvaviisi töötlus «Näärisokk» meeskooridele ning rahvaviisi töötlus «Meie kolhoosis on pulmad» segakooridele.



REINHOLD GLIER, kunsteaduste doktor, NSV Liidu rahvakunstnik, Stalini preemia laureaat, sündis 11. jaanuaril 1875. a. Kiievis. 1894. a. astus Glier Moskva Konservatooriumi, kus lõpetas 1900. a. M. Ippolitov-Ivanovi juures kompositsiooniklassi kuldmedaliga. Glieri loomingu varasemasse perioodi kuuluvad kolm sümfooni, kolm keelpilliseksetti, kaks keelpillikvartetti, rida klaveripalu ja romansse.

Glier tegutses ka dirigendina ja pedagoogina. Kahekümnendate aastate algul asus ta tööle kompositsiooni-ala professorina Moskva Konservatooriumis, olles säärase silmapaistvate heliloojate, nagu B. Aleksandrovi, A. Davidenko, L. Knipperi, B. Ljatošinski, N. Rakovi, A. Novikovi jt. õpetajaks. Sellest ajast on pärit Glieri ballett «Punane moon» (1927), mis oli üheks esimeseks suursaavutuseks nõukogude balletiloomingu alal. Glieri selleaegsesse loomingusse kuuluvad veel ooper «Sahh-Senem», sümfooniline pilt «Zaporoožlased», fantaasia puhkpilliorkestrile «Kominterni pidupäev» jt. Järgnevatest Glieri silmapaistvamatest töödest võib märkida «Burjat-Mongoli ANSV heroilist marssi», usbeki muusikalist draamat «Gülsara», sümfoonilist poemi ukraina klassiku-poeedi T. Sevtšenko mälestuseks, usbeki süžeele loodud ooperit «Leili ja Medžnun», sümfoonilist avamängu «Fergana pidupäev» jt. Suure Isamaasõja aastail lõi Glier rea teoseid mitmes žanris, millest silmapaistvamad on: kontsert häälele orkestriga, ühevaatuseline ooper «Rachelle», avamäng «Rahvaste sõprus» jt. Sõja-järgsetest aastatest on pärit balletid «Vaskratsanik», «Tarass Bulba» jt. R. Glieri teostest on saanud Stalini preemia kontsert häälele orkestriga, neljas kvartett ja ballett «Vaskratsanik».

Nõukogude Eesti 1955. a. üldlaulupeo kavas on R. Glieri loomingust «Hümn suurele linnale» puhkpilliorkestritele.



MIKHAIL GLINKA, vene rahvusliku muusika rajaja, sündis 1. juunil 1804. a. Novospasskoje külas Smolenski kubermangus. Glinka omandas iseseisva õppimise teel põhjaliku muusikalise hariduse. Glinka ooper «Ivan Sussanin» (1836) omab otsustavat tähtsust nii Glinka kui ka kogu vene muusikaloomingus, sest siin leidsid esmakordselt nii mitmekülgset ja meisterlikult üldistamist vene rahvusliku muusikakoolkonna kunstiesteetilised põhimõtted, mille silmapaistvamaid rajajaid oli Glinka. Neid põhimõtteid avardas ja süvendas Glinka oma teises ooperis «Ruslan ja Ludmilla» ja oma žanridelt mitmekesises loomingus. Kõrvuti ooperiloominguga võttis Glinka need põhimõtted aluseks ka sümfoonilises muusikas («Kamarinskaja», «Vass-fantaasia» jt.), vokaallüürikas ja instrumentaalses kammermuusikas. Glinka teoseid läbib punase niidina sügav huvi rahvaloomingu vastu. Kõrvuti vene rahvamuusikaga kasutas Glinka oma loomingus poola, ukraina, hispaania, soome jt. rahvaste muusikalist folkloori. Suure populaarsuse on kogu maailmas omandanud ta Hispaania avamängud («Aragooni jota» ja «Õõ Madridis»).

Glinka loomingus aluseks võetud ja üldistatud põhimõtteile rajasid oma loomingu nii Dargomõžski kui ka «võimsa rühma» liikmed Balakirev, Mussorgski, Borodin, Rimski-Korsakov. Neid põhimõtteid arendasid oma loomingus edasi Tšaikovski, Glazunov ja teised vene klassikalise muusika silmapaistvamad esindajad.

Glinka geniaalses loomingus leiab kajastamist üheksateistkümnenda sajandi vene eesrindlik mõte, mille silmapaistvamate esindajatega oli Glinka ja ta looming lahutamatu seotud. Glinka suri 1857. a.

M. Glinka loomingust on Nõukogude Eesti 1955. a. üldlaulupeo kavas «Põhjatäht» meeskooridele.



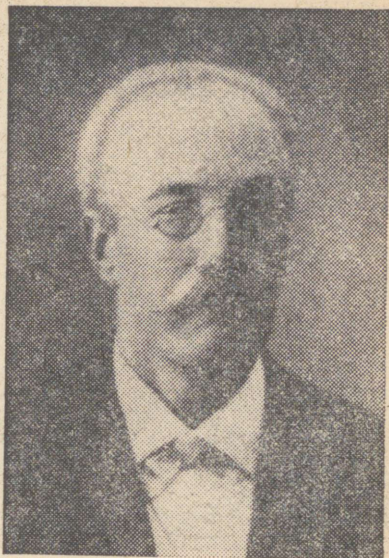
ARAM HATSATURJAN, NSV Liidu rahvakunstnik, Stalini preemia laureaat, sündis 6. juunil 1903. a. Tbilisis. 1920. aastate algul astus Hatšaturjan Gnessinite-nimelisse Muusikatehnikumi Moskvas. Selle lõpetanud, jätkas ta oma õpinguid Moskva Konservatooriumis. Siin õppis ta N. Mjaskovski juures kompositsiooni ja lõpetas konservatooriumi 1934. aastal. 1937. a. lõpetas ta sama õppeasutuse juures aspirantuuri. Hatšaturjani varasemate aastate loomingust võib märkida Nõukogude Armees 15. aastapäevale pühendatud sümfooniat, tantsusüiti sümfooniaorkestrile, kontserti klaverile ja orkestrile, «Tokkaatat», «Poeemi» klaverile jt. Erilise populaarsuse on omandanud Hatšaturjani «Poeem Stalinile», mis on kirjutatud sümfooniaorkestrile ja koorile. 1938. a. kirjutas Hatšaturjan balleti «Önn». Hatšaturjani viiulikontsert millele 1941. a. omistati Stalini preemia, kuulub nõukogude instrumentaalkontsertide paremikku.

Suure Isamaasõja aegsest loomingust tuleb märkida eeskätt 1943. a. Stalini preemiaga autasustatud balletti «Gajane». 1944. a. kirjutas Hatšaturjan Armeenia NSV hümn. Suure Isamaasõja kangelaslikku võitlust kajastab Hatšaturjani II sümfoonia, millele 1946. a. määrati Stalini preemia.

Sõjajärgsest loominguperioodist on pärit ta kontsert tšellole orkestriga, «Leinaod V. I. Lenini mälestuseks», ballett «Spartacus» jt.

Hatšaturjan on loonud ka muusika tervele reale draamateostele ja filmidele, nagu «Maskeraad», «Salavat' Julajev», «Salajane ülesanne», «Admiral Ušakov», «Laevad ründavad bastione». Muusika eest filmile «Stalingradi lahing» omistati Hatšaturjanile Stalini preemia.

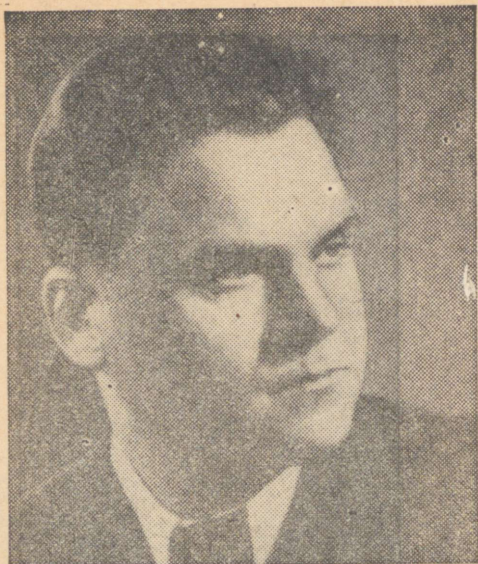
Nõukogude Eesti 1955. a. üldlaulupeo repertuaaris on A. Hatšaturjanilt «Sõprusvalss» vene kooridele ja rahvakunstiõhtu repertuaaris «Mõökade tants» balletist «Gajane» akordionsamblikele.



KARL AUGUST HERMANN sündis 23. septembril 1851 Põltsamaal. Muusikalise hariduse omandas ta iseseisva õppimise teel, täiendades oma teadmisi teooria, viiuli- ja klaverimängu alal lühemat aega Tallinnas kohalike muusikute juures. Alates 1878. a. tegutses ta Tartus koorijuhina, heliloojana, ajakirjanikuna jne. 1885. a. hakkas K. A. Hermann välja andma esimest eesti muusikaajakirja «Laulu ja mängu leht», mis ilmus kuni 1898. a. K. A. Hermann on olnud 1879. a., 1891. a., 1894. a. ja 1896. a. üldlaulupeo ning rea laulupäevade üldjuhiks. K. A. Hermann suri 1909. aastal.

K. A. Hermann loomingu põhilise osa moodustavad koorilaulud ja rahvaviisiide töötlused koorile. Rida K. A. Hermann laule on jäänud kooride repertuaari püsima tänapäevani. Selliste lauludena võib märkida «Munamäel», «Süda tuksub», «Mingem üles mägedele» jt.

Nõukogude Eesti 1955. a. üldlaulupeo kavas on K. A. Hermann loomingu «Munamäel» naiskooridele.



TIHHON HRENNIKOV, Stalini preemia laureaat, sündis 10. juunil 1913 Jeltsa linnas. 1929. a. astus Hrennikov Gnessinite-nimelisse Muusikatehnikumi Moskvas, kus õppis nii klaverimängu kui ka kompositsiooni. Oma õpinguid jätkas Hrennikov Moskva Konservatooriumis professorite G. Litinski ja V. Sebalini juures. Konservatooriumi lõpetas ta 1936. aastal. Konservatooriumi päevilt on pärit tema esimesed ulatustelikumad tööd — kontsert klaverile orkestriga ja esimene sümfoonia. Suure populaarsuse omandas Shakespeare'i komöödiale «Palju käära ei millestki» loodud muusika. 1939. a. lavastus Nemirovitš-Dantšenko-nimelises Muusikateatris Moskvas Hrennikovi ooper «Tormis», milles helilooja käsitleb kodusõja teemat. Oma operis lähtus Hrennikovt samadest printsiipidest, millele nõukogude operiloomingus oli pannud aluse Dzeržinski oma ooperiga «Vaikne Don». Ooperi «Tormis» lõplikult viimistletud redaktsioon tuli lavale 1952. a. ja kuulub tänapäevani nõukogude operiloomingu parimate saavutuste hulka.

Hrennikovi loominguusse kuulub hulgaliselt mitmesugustes žanrides kirjutatud töid. Suure Isamaasõja ajal lõi ta terve rea patriootilisi lauleni ning kirjutas muusikat teatrile ja kinole. Muusika eest filmile «Kellva kuus õhtul pärast sõda» omistati Hrennikovile Stalini preemia. Sõja-aastatel lõpetas helilooja ka oma teise sümfoonia.

Hrennikovi hilisemate tööde hulka kuulub muusika filmidele «Kuldmine tähe kavaler», «Ustavad sõbrad» ja «Donbassi kaevurid». Viimasele neist omistati 1952. a. Stalini preemia.

Alates 1948. aastast on T. Hrennikov NSV Liidu Heliloojate Liidu peasekretäriks ning tegutseb juhtivatel kohtadel terves reas üleliidulistes ühiskondlikes organisatsioonides.

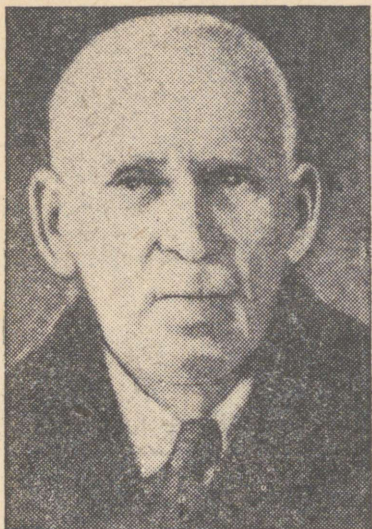
Nõukogude Eesti 1955. a. üldlaulupeo kavas on Hrennikovilt «Ela, kallid kodumaa!» segakooridele ja «Kubani stepis» meeskooridele.



MIINA HÄRMA sündis 9. veebruaril 1864 Tartumaal. 1883. a. astus ta Peterburi Konservatooriumi, kus õppis orelit prof. L. Homiliuse juures. Konservatooriumi lõpetas ta 1890. a. Järgnevatel aastatel arendas M. Härma aktiivset kontserttegevust nii organistina kui koorijuhina, andes kontserte Eesti linnades ja maakeskustes. M. Härma kontsertreisid ulatusid isegi väljapoole sünnimaa piire. 1903.—1915. a. tegutses ta organistina ja muusikaõpetajana Kroonlinnas. Siirdunud Tartusse, võttis M. Härma aktiivselt osa muusikaelu, eriti koorilaulu arendamisest. M. Härma suri 1942. aastal.

Miina Härma loomingu peamise osa moodustavad koorilaulud. Ula-ituslikumatest töödest tuleb märkida kantaati «Kalev ja Linda» ja lavalist melodraamat «Murueide tütar». M. Härma koorilauludest kuuluvad meie rahvusliku muusika varasalve «Meeste laul», «Enne ja nüüd» («Kalevipoja» tekstile), «Küll oli ilus mu õieke» jt. Siia kuuluvad ka rahvaviisidele loodud populaarsed laulud, nagu «Tuljak», «Ei saa mitte vaiki olla», «Tule koju», «Lauliku lapsepõli» jt.

Nõukogude Eesti 1955. aasta üldlaulupeo kavvas on M. Härma loomingust «Tule koju» segakooridele.



PAVEL JURJAN, silmapaistev läti muusikategelane ja helilooja sündis 1866. a. Muusikalise hariduse omandas iseseisva õppimise teel. Jurjani tegevus oli seotud peamiselt läti muusikalise teatri rajamisega. 1912. a. tuli Jurjani juhtimisel Lätis esiettekandele Tšaikovski ooper «Jevgeni Onegin».

Jurjan pööras suurt tähelepanu läti rahvalaulude kogumisele ja töötas neid kooridele.

Rea rahvalaulude alusel lõi Jurjan huvitavad rahvalikud laululised lavalised instseneeringud, nagu «Jaani-pidu», «Pulmad» jt.

1945. a. omistati P. Jurjanile Läti NSV teenelise kunstitegelase nimetus. Ta suri 1948. a.

Nõukogude Eesti 1955. a. üldlaulupeo kavas on Jurjani loomingus «Istutasin toominga» lastekooridele.



ja
el
ga
er
t
is
Praegu töötab Juseliūnas pedagoogina Vilniuse Riiklikus Konservatooriumis kompositsiooni alal.

JULIUS JUSELIUNAS, kunstiteaduste kandidaat, Leedu NSV teemaline kunstitegelane, sündis 20. veebruaril 1916. a. 1939. a. asus õppima Šiauliai muusikakooli oreliklassi, mille lõpetas 1943. a. 1944. a. astus Kaunase Riiklikku Konservatooriumi, kus õppis kompositsiooni prof. J. Gruodisi juures. Konservatooriumi lõpetas ta 1948. aastal. 1952. a. lõpetas Juseliūnas aspirantuuri Leningradi Konservatooriumi juures, omandades kunstiteaduste kandidaadi kraadi.

Juseliūnas on kirjutanud kaks sümfooniat, balleti «Mere kalda», sümfooniilise pildi «Sūgis» ja «Heroilise poemi» sümfooniaorkestrile. 1955. a. lõpetas ta kontserdi häälele orkestriga. Kõrvuti suuremate teostega kuulub Juseliūnase loomingusse rida vokaalseid ja instrumentaalseid lühivorme. Suure populaarsuse rahva hulgas on omandanud tema laulud «Viisaastaku laul», «Gedimini tornil», «Sepikojas» jt.

Nõukogude Eesti 1955. a. üldlaulupeo kavas on Juseliūnase loomingust «Sepikojas» meeskooridele.



EUGEN KAPP, Eesti NSV rahvakunstnik, Stalini preemia laureaat, sündis 26. mail 1908 Astrahanis. E. Kapp õppis Tallinna Konservatooriumis, mille kompositsiooniklassi ta lõpetas 1931. a. oma isa proff. A. Kapi juures.

Varasemasse loominguperioodi kuuluvad klaveritrio, sümfooniline poem «Tasujad», mitmed instrumentaal- ja vokaalpalad, muusiknäidendeile «Palju kära ei millestki», «Kuritöö ja karistus», «Seitvenda» jt. E. Kapi intensiivne loominguline tegevus algas nõukogu korra taaskehtestamisega Eestis 1940. aastal. Valmis balleti «Kalevipoeg» esialgne redaktsioon. Eriti rikas oli E. Kapi looming Suure Isamaasõja aastail. Siia kuuluvad P. Rummo libretole loodud ooper «Tasuleegid», muusika lavastusele «Juunipäevad», esimene sümfoonia, sona viiulile, kontsertiino kahele klaverile, arvukad koori- ja soololaulud. Suure Isamaasõja aastail töötas helilooja ümber ka balleti «Kalevipoeg» esialgse variandi.

1945. aastal lavastus RT «Estonias» E. Kapi ooper «Tasuleegid» millele järgmisel aastal omistati Stalini preemia. Ka balleti «Kalevipoeg» lõplik redaktsioon sai 1949. a. kõrge hinnangu — Stalini preemia. E. Kapp on esimese kaasaegsel teemal loodud eesti nõukogulise ooperi «Vabaduse laulik» autoriks. Ka sellele ooperile omistati 1952. Stalini preemia.

Peale märgitud suurvormide kuuluvad E. Kapi viimaste aastate loomingusse teine sümfoonia, kantaat «Rahva võim», programmilised klaveripalade tsükkel «Tallinna pildid», sari romansse Fr. R. Kreutwaldi luulele, rida koorilaule ja rahvaviiside töötlust j. m. E. Kapp

onud muusika filmidele «Elu tsitadellis», «Valgus Koordis» ja «Andruse õnn».

Kõrvuti loomingulise tööga võtab E. Kapp aktiivselt osa meie muusikaelu juhtimisest, olles Eesti Nõukogude Heliloojate Liidu esimeheks Tallinna Riikliku Konservatooriumi direktoriks. Samas õppeasutuses töötab ta ühtlasi professorina kompositsiooni alal.

Nõukogude Eesti 1955. a. üldlauupeo kavas on E. Kapi loomingust anta «Laul Leninist» ühendkooridele, «Pioneeride-mitsuurilaste arss» lastekooridele, «Tulge jaaniku tulele» (ooperist «Vabaduse laul») naiskooridele ja «Avamäng-parafraas eesti teemadele» puhkpillikestritele.



VILLEM KAPP sündis 7. septembril 1913 Suure-Jaanis. Oppis Ted
Inna Konservatooriumis orelit prof. A. Topmani ning kompositsioonia
prof. A. Kapi ja prof. H. Elleri juures. Konservatooriumi lõpetas or
alal 1938. a. ja kompositsiooni alal 1944. a.

V. Kapi loomingusse kuuluvad kaks sümfooniat, kantaat «Tervitus
sümfooniline «Rahupoeem», romansside tsükkel «Uus päev» ning ar
kas kogu koorilaule, millest «Kaluri laul», «Tervitus Moskva
«Ohtulaul», «Sina kena tammekene», «Kajakas» jt. on omandan
suure populaarsuse.

V. Kapp töötab kompositsiooni-ala õppejõuna Tallinna Riiklik
Konservatooriumis.

Nõukogude Eesti 1955. a. üldlaulupeo kavas on V. Kapi looming
«Voogavad põllud» segakooridele, «Lapsed metsateel» lastekooride
«Kajakas» meeskooridele ja «Rahvatants» puhkpilliorkestritele.



CYRILLUS KREEK sündis 15. detsembril 1889 Läänemaal. 1908.—1911. a. õppis ta Peterburi Konservatooriumi trombooniklassis ja 1912.—1916. a. sama õppeasutuse kompositsiooniklassis. Pärast seda tegutses C. Kreek muusikaõpetajana Rakveres, Tartus ja Haapsalus. 1940.—1950. a. töötas ta professorina Tallinna Riiklikus Konservatooriumis. Praegu töötab C. Kreek muusikapedagoogina Haapsalu Pedagoogilises Koolis ja Haapsalu Lastemuusikakoolis.

C. Kreek on kirjutanud vokaal-sümfoonilise «Reekviemi», kolme Eesti rahvaviiside ainetel loodud süüti sümfooniaorkestrile, teoseid rahvapill- ja rahvapilli- ja rahvapilli-orkestrile jt.

Tähtsal kohal C. Kreegi loomingus on koorilaulud, eeskätt meisterlikud eesti rahvalaulude töötlused koorile. Väärtuslikuks panuseks rahvusliku koorilaululoomingu varasalve on ta laulud «Sirisege, sirisege, sibirikesed», «Oleks mu heli ennitses», «Meie nurgas», «Meil aiaäärne tänavas» jt.

Nõukogude Eesti 15. aastapäeva pidustuste raames toimuva rahvakunstiõhtu kavas on C. Kreegi loomingust «Polka» (süüdist «Võru viisid») rahvapilli-orkestritele.



RAIMUND KULL sündis 3. oktoobril 1882. a. Narvas. 1900. a. läks ta Peterburi Konservatooriumi, mille trombooniklassi lõpetas 1902. a. Seejärel tegutses R. Kull orkestrandina Vene Muusikaseltsi sünniaorkestris ja dirigendina Kaasani Vene Muusikaseltsi orkestris ning dirigendina Rostovis Doni ääres, Krimmis ja Kaukaasias.

Alates 1912. a. asus R. Kull «Estonia» muusikajuhi ja peadirigendi kohale, kus töötas kuni oma surmani 1942. a. Dirigendina tegi R. Kull hinnatavat tööd sümfoonilise muusika propageerimisel rahvahulks. R. Kull oli 1928. a., 1933. a. ja 1938. a. üldlaulupeo puhkpilliorkestri üldjuhiks.

Kõrvuti dirigeerimisega on R. Kull tegelnud ka loomingulise tööga. Ta on kirjutanud rea töid puhkpilliorkestrile («Popurrii eesti muusikast», «Kontsertvalss» jt.).

Nõukogude Eesti 1955. a. üldlaulupeo kavases on R. Kulli poolt koostatud pilliorkestrile seatud M. Härma «Tuljak».



BORIS KÕRVER, Stalini preemia laureaat, sündis 30. märtsil 1917. a. Tallinnas. 1945. a. astus ta Tallinna Riiklikku Konservatooriumi, mille kompositsiooniklassi lõpetas 1950. a. prof. H. Elleri juures.

B. Kõrveri loominguusse kuuluvad kontsert viiulile orkestriga, sümfooniline jutustus «Võitlus Põhja konnaga» (Fr. R. Kreutzwaldi muistendi järgi), kantaat «Nooruse sõber», rida instrumentaalpalu klaverile, tšellole jm. B. Kõrver on loonud opereti «Ainult unistus» ning laule filmidele «Valgus Koordis» ja «Andruse õnn».

Tähtsal kohal B. Kõrveri loomingu on koori- ja massilaulud. Laulude tsükli «Kolhoosilaulud» eest määrati B. Kõrverile 1950. a. Stalini preemia. Suure populaarsuse on omandanud B. Kõrveri laulud «Meil kolhoosis», «Suveõhtul», «Kiik kutsub», «Traktoristide laul», laulud filmist «Valgus Koordis» («Tagasi tulles» ja «Au kolhoosikorrale»), pioneeride laulud jt. Koorilauludest olgu märgitud «Laul Leninist», «Hommik kolhoosiväljadel», «Emakene hellakene» jt. B. Kõrver töötab Eesti Nõukogude Heliloojate Liidu juhatuse esimehe asetäitjana.

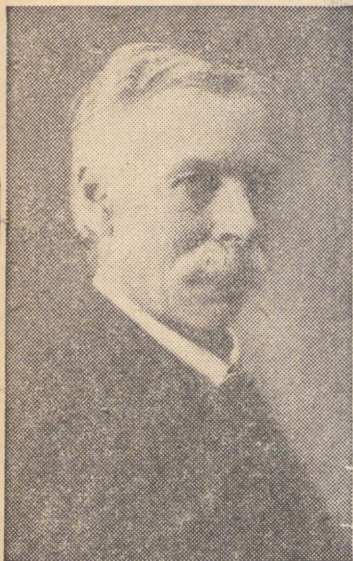
Nõukogude Eesti 1955. a. üldlaulupeo kavas on B. Kõrveri loomingu «Hommik kolhoosiväljadel» segakooridele, «Traktoristide laul» meeskooridele ja rahvakunstiõhtu kavas «Puhkehetked» rahvapilli-orkestritele.



HARRI KÕRVITS sündis 16. oktoobril 1915. a. Paides. 1938. a. astus ta Tallinna Konservatooriumi, kus õppis orelit prof. H. Lepnurme juures ja koori- ning orkestrijuhimist. Suure Isamaasõja aastail tegutses H. Kõrvits koordirendina Eesti Rahvuslikes Kunstiansamblites. 1948. a. astus ta Tallinna Riiklikku Konservatooriumi, mille lõpetas muusikateaduse alal 1952. a.

H. Kõrvits on avaldanud ajakirjanduses rea muusikaalaseid artikleid Nõukogude Eesti heliloomingu ja eesti muusikaajaloo kohta. Tema muusikaalasesse loominguusse kuuluvad peamiselt koori- ja massilaulud. H. Kõrvits töötab Eesti NSV Teatri- ja Muusikamuuseumi direktorina ning muusikaajaloo õppejõuna Tallinna Riiklikus Konservatooriumis.

Nõukogude Eesti 1955. a. üldlaulupeo kavas on H. Kõrvitsa loominguist «Kangur» naiskooridele ja rahvaviisi seade «Metsaistutajate laul» lastekooridele.

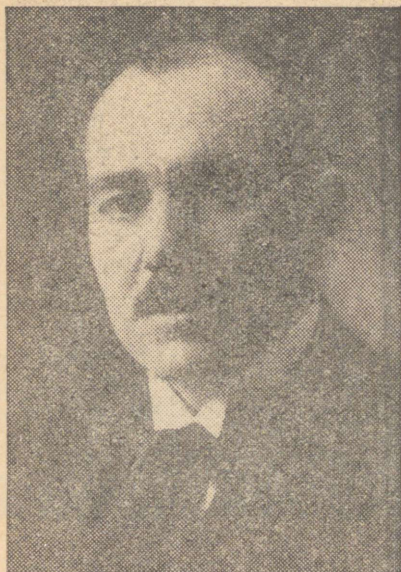


ALEKSANDER LATE, Eesti NSV rahvakunstnik, sündis 12 jaanuaril 1860. a. Viljandimaal. 1876.—1879. a. õppis ta J Cimze seminaris Valgas. Pärast seminari lõpetamist tegutses A. Läte kooliõpetajana Puhjas ja Nõos, täiendades oma muusikalisi teadmisi iseseisva õppimise teel. 1895. a. astus A. Läte Dresdeni konservatooriumi, kus õppis klaverit. Dresdeni konservatooriumi lõpetas ta 1897. aastal. 1900. a. asus Läte Tartusse, kus tegutses koori- ja orkestrijuhina Läte tegevus helilooja ja dirigendina Tartus aitas kaasa rahvusliku muusikakultuuri jõudsale arengule. Eriti hinnatavad on Läte teened klassikaliste suurvormide ettekannete alal koos R. Tobiasega. 19. novembril 1900. a. toimus A. Läte juhtimisel Tartus esimene eesti sümfooniakontsert.

Läte loominguga paremik kuulub möödunud sajandi viimastesse aastakümnetesse, kuna hiljem, sõltuvalt tervislikust olukorrast, sai ta oma lemmikalale pühenduda vaid ajuti. Suure populaarsuse on omandanud A. Läte koorilaulud «Kuldrannaķ», «Arka üles, isamaa», suurejooneline «Laul rõõmule», meeskoorilaul «Pilvedele», soololaulud «Primula veris», «Alpi lill» jt. A. Läte on loonud ka rea instrumentaalteoseid: sümfoonilise avamängu «Kalevala», keelpillide kvarteti jt.

A. Läte suri 1948. a.

Nõukogude Eesti 1955. a. üldlaulupeo kavas on A. Läte loomingust «Laul rõõmule» ühendkooridele.



MIHKEL LÜDIG, Eesti NSV teeneline kunstitegelane, sündis 9. mail 1880. a. Pärnumaal. 1897.—1898. a. õppis ta Moskva Konservatooriumis orelit. 1898. a. astus M. Lüdigi Peterburi Konservatooriumi, kus õppis orelit prof. L. Homiliuse ja kompositsiooni prof. N. Solovjovi juures. Konservatooriumi lõpetas M. Lüdigi 1904. a. Seejärel tegutses ta Peterburis organistina ja koorijuhina. Tulnud tagasi Eestisse, juhatas M. Lüdigi siin rida laulupäevi ja 1910. a. üldlaulupidu. Siirdunud 1918. a. Tallinna, võttis ta aktiivselt osa Tallinna Konservatooriumi organiseerimisest ja oli selle esimeseks direktoriks. Hiljem tegutses organistina ja muusikaõpetajana. 1925.—1928. a. viibis M. Lüdigi välismaal. Saabunud tagasi kodumaale, tegutses ta organistina ning muusikaõpetajana Tallinnas ja Pärnus. Kolmekümnendate aastate lõpul asus M. Lüdigi Vändrasses, kus elab tänini, tegutsedes peamiselt loominguilisel alal.

M. Lüdigi loomingusse kuuluvad kaks avamängu-fantaasiat sümfooniaorkestrile, sümfooniline pilt «Jaaniöö», süit «Lembitu», rida instrumentaalseid lühivorme ning koori- ja soololaule.

M. Lüdigi koorilaulud «Koit», «Põlismetsa järv», «Ühest vaiksest pühast hiiest», «Mets» jt. ning soololaulud «Lapsepõlves», «Üks pisar», «Minu altar» jt. kuuluvad eesti laululoomingu varasalve.

Nõukogude Eesti 1955. a. üldlaulupeo kavas on M. Lüdigi loomingust «Mets» segakooridele ja «Kiigelaul» naiskooridele.



JULIUS MEITUS, Turkmeeni NSV ja Ukraina NSV teeneline kunstitegelane, Stalini preemia laureaat, sündis 28. jaanuaril 1903. a. Jelizavetogradis (praegu Kirovograd). 1931. a. lõpetas J. Meitus Harkovi muusika- ja teatriinstituudi kompositsiooni alal prof. S. Bogatõrjovi juures.

J. Meituse varasemasse loomingusse kuulub terve rida teoseid mitmekesistes žanrides: ooperid «Perekop» ja «Haidamakid», rahvalaulude töötõtlused, sümfoonilised süüdid, draamateostele ja filmidele loodud muusika. Suure Isamaasõja ajal töötas J. Meitus Turkmeeni NSV-s, kus Ašhabadi ooperiteatris 1943. a. lavastus ta ooper «Abadan».

Sõjajärgsete aastate loomingusse kuuluvad sümfooniline poeem «Kuulsuse teedel», koos turkmeeni helilooja Ovezoviga kirjutatud ooper «Leili ja Medžnun», «Turkmeenia sümfoonia» jt. 1947. a. lavastus Kiievi ooperi- ja balletiteatris J. Meituse ooper «Noor kaardivägi», mille lõplikule redaktsioonile 1950. a. omistati Stalini preemia.

Nõukogude Eesti 1955. a. üldlaulupeo kavas on J. Meituse loomingust «Sõdurite koor» (ooperist «Noor kaardivägi») meeskooridele.



VANO MURADELI, Vene NFSV teeneline kunstitegelane, Stalini preemia laureaat, sündis 6. aprillil 1908. a. Gori linnas, Gruusias. 1926. a. astus ta Tbilisi Konservatooriumi, mille lõpetas kompositsiooni alal S. Barhudarjani juures 1931. a. Pärast konservatooriumi lõpetamist töötas V. Muradeli mõnda aega teatrite ning klubide juures ja siirdus 1934. a. Moskvasse. Moskva Konservatooriumi lõpetas V. Muradeli 1938. a. Sellest ajast on pärit ka ta esimesed ulatuslikumad helitööd — S. Kirovile pühendatud esimene sümfoonia, «Stalini kantaat», V. Molotovi 50. sünnipäeva puhuks loodud sümfooniline avamäng jt.

Suure Isamaasõja ajal tegutses V. Muradeli NSV Liidu Sõja-Merelaevastiku Keskansambli ülemana ja kunstilise juhina. Suure Isamaasõja kangelaslikule võitlusele on pühendatud ta teine sümfoonia, millele 1946. a. omistati Stalini preemia.

V. Muradeli ooper «Suur sõprus» sai õigustatult range parteilise kriitika osaliseks ÜK(b)P Keskkomitee 10. veebruari 1948. a. otsusega, mis osutas tõsistele vigadele ja puudustele nii Muradeli ooperis kui ka nõukogude heliloomingus üldse. Mõistes õigesti parteilist kriitikat, süendas Muradeli oma järgnevates teostes realistlikku ja rahvalikku joont ning lõi rea silmapaistvaid laule, mis on omandanud suure populaarsuse nii Nõukogude Liidus kui ka kogu maailmas. V. Muradeli «Rahvusvahelise Üliõpilaste Liidu hümn» omandas 1949. a. Budapestis toimunud demokraatliku noorsoo rahvusvahelisel festivalil esimese preemia, «Rahu eest võitlejate laul» omandas esikoha 1951. a. korraldatud rahvusvahelisel rahu- ja sõpruslaulude võistlusel. Parimate nõukogude laulude hulka kuuluvad V. Muradeli

loomingust samuti «Raudtahtel Stalin juhtis meid», «Moskva-Peking», «Hümn Moskvale» jt. 1951. a. omistati V. Muradelile Stalini preemia rea laulude eest. Bukarestis 1953. a. toimunud demokraatliku noorsoo IV ülemaailmsel festivalil omandas esimese preemia Muradeli «Nooruse laul».

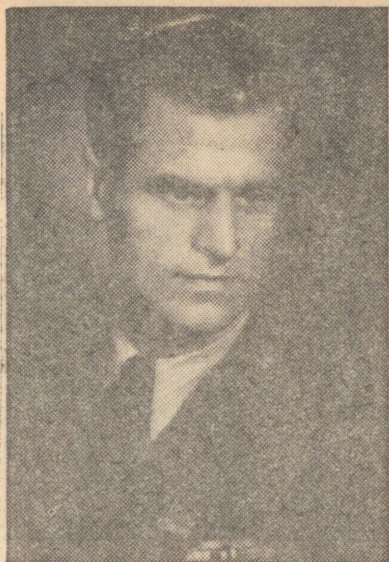
Nõukogude Eesti 1955. a. üldlaulupeo kavas on V. Muradelilt «Partei meid juhib» ühendkooridele.



EDUARD OJA sündis 17. jaanuaril 1905. a. Tartumaal. Õppis Tartu Kõrgema Muusikakooli kompositsiooniklassis prof. H. Elleri juures. Hiljem tegutses E. Oja õppejõuna samas koolis, juhatades ka Tartu laulukoori. E. Oja suri 1950. aastal.

E. Oja loomingusse kuuluvad ooper «Lunastatud vanne», kantaat «Oktoobri võit», sümfoonia, sümfooniline poeem «Mere laul», klaverikvintett ja arvukas kogu koori- ja soololaule. Rohkesti on E. Oja kirjutanud ka muusikat draamateostele («Rätsep Öhk», «Juudit» jt.).

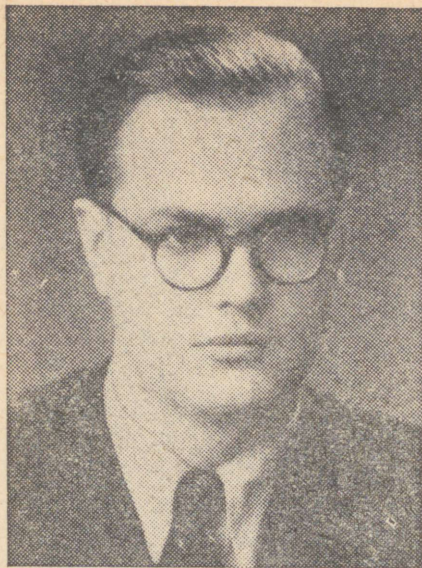
Nõukogude Eesti 1955. a. üldlaulupeo kavas on E. Oja loomingust «Kangakudumise laul» segakooridele.



JANIS OZOLIN, Läti NSV teeneline kunstitegelane, sündis 1908. a. Muusikalise hariduse omandas Riia Rahvakonservatooriumis ja Läti Konservatooriumis. Töötab praegu dotsendina Riia Riiklikus Konservatooriumis koorijuhtimise alal. Oli Nõukogude Läti 1948., 1950. ja 1955. a. üldlaulupidude üldjuht.

Ozolini loominguga moodustavad peamiselt koori- ja massilaulud, millest terve rida, nagu «Tervitus Nõukogude Lätile», «Meie kodumaa on kaunis», «Kaluri laul» jt. on omandanud suure populaarsuse. Ozolini lauludes on tähtsal kohal Suure Isamaasõja teema. Võideldes ise Nõukogude Armee ridades, kirjutas ta oma populaarsed laulud «Kolm sõpra», «Läti laskurite laul», «Meie peame pöörduma tagasi» jt. Peale laulude on Ozolin kirjutanud palu puhkpilli- ja rahvapilliorkestreile.

Nõukogude Eesti 1955. a. üldlaulupeo kavast on Ozolini loomingust «Põlismets on ümberringi» naiskooridele.



HARRI OTSA sündis 3. novembril 1926. a. Tallinnas. 1948. a. astus ta Tallinna Riikliku Konservatooriumi, mille kompositsiooniklassi ta prof. M. Saare juures lõpetas 1953. a.

H. Otsa töötab praegu muusikaala juhatajana V. Kingissepa nimelises Tallinna Riiklikus Draamateatris ja õppejõuna Tallinna Muusikakoolis. H. Otsa loomingusse kuuluvad poeem klaverile orkestriga, keelpillide kvartett, rida koori- ja soololaule, muusika mitmetele draamateostele ja teosed rahvapilli-orkestrile.

Nõukogude Eesti 15. aastapäeva pidustuste raames toimuva rahvakunstiõhtu kavas on H. Otsa loomingust «*Uus päev*» rahvapilli-orkestritele.



AKSEL PAJUPUU sündis 8. jaanuaril 1926. a. Kolgas Harjumaal. Astus 1947. a. Tallinna Muusikakooli, kus lõpetas 1950. a. koorijuhtimise klassi A. Kiilaspea juures.

Tegutseb praegu Tallinna 22. Keskkooli muusikaõpetajana ja J. Tombi nimelise Kultuurihoone lastekoori juhina. A. Pajupuu loominguksse kuuluvad «Peolaul», «Oktoobri jõud», «Poiste laul» ja ringmängulaulu seade lastekoorile «Me lähme rukist lõikama».

Nõukogude Eesti 1955. a. üldlaulupeo kavas on A. Pajupuu loominguks «Peolaul» lastekooridele.



VILLEM REIMAN, Stalini preemia laureaat, sündis 19. märtsil 1906. a. Pärnu linnas. 1925. a. astus ta Tallinna Konservatooriumi, mille kompositsiooniklassi ta 1933. a. prof. A. Kapi juures ja klaveriklassi 1936. a. prof. A. Lemba juures lõpetas. 1937.—1938. a. täiendas V. Reiman oma teadmisi kompositsiooni ja dirigeerimise alal Budapesti konservatooriumis.

V. Reimani looming on õige mitmekesine. Siia kuuluvad sümfoonia-line süit «Vilsandi», kolm klaverisonaati, koori- ja soololaulud ning instrumentaalsed lühipalad.

Suurt tähelepanu on V. Reiman pühendanud filmimuusikale. Muusika eest filmile «Nõukogude Eesti» autasustati V. Reimani 1951. a. Stalini preemiaga.

V. Reiman töötab dotsendina Tallinna Riiklikus Konservatooriumis. Nõukogude Eesti 1955. a. üldlaulupeo kavas on V. Reimani loomingu «Labajalg» segakooridele.



MART SAAR, Eesti NSV rahvakunstnik, sündis 28. septembril 1882. a. Viljandimaal. 1901. a. astus ta Peterburi Konservatooriumi, kus õppis orelit prof. L. Homiliuse juures ning kompositsiooni Rimski-Korsakovi ja Ljadovi juures.

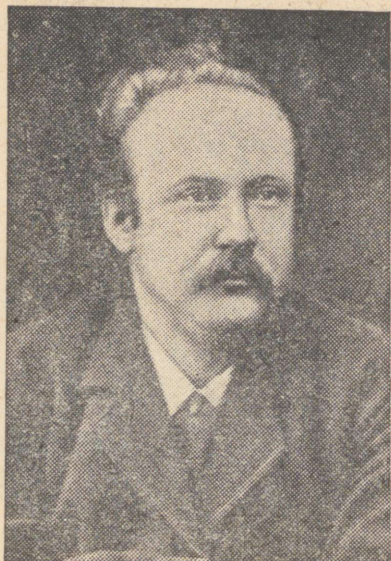
Pärast Peterburi Konservatooriumi lõpetamist töötas M. Saar kuni 1921. a. Tartus muusikapedagoogina. Seejärel pühendus ta peamiselt loomingulisele tegevusele. Alates 1944. a. tegutseb M. Saar kompositsiooniala professorina Tallinna Riiklikus Konservatooriumis.

M. Saare loomingu põhilise osa moodustab vokaallooming, kuigi ta on loonud ka rea instrumentaalpalu (kolm eesti süiti, prelüüde jt.). M. Saar on oma suurepärase koorilauludega ja rahvalaulude töötlustega koorile üks silmapaistvamaid eesti koorilaulu meistreid-klassikuid, kelle looming on etendanud olulist osa eesti rahvusliku muusika arengus.

M. Saare ja ühtlasi ka eesti koorilaululoomingu paremikku kuuluvad sääraseid silmapaistvad laulud, nagu «Ihkasime ikkest lahti», «Põhjavaim», «Luule see ei tule tuulest», «Jaan läheb jaanitulele», «Hällilaul», «Seitse sammeldanud sängi» jt.

Viimaste aastate loomingust tuleb märkida koorilaule «Unustamata laul», «Rahulaul», massilaule «Vastsetel põldudel», «Sookuivatajate laul» jt. Kõrvuti koorilauludega omavad M. Saare loomingus suurt tähtsust ta romansid, millest «Sinilillekestele», «Mis see oli» ja terve rida eesti rahvaviiside töötlusi häälele ja klaverile kuuluvad selle žanri paremikku eesti muusikas.

Nõukogude Eesti 1955. a. üldlaulupeo kavas on M. Saarelt «Allik» naiskooridele ja «Karjane» segakooridele.



FRIEDRICH SÄBELMANN sündis 26. septembril 1851. a. Karksis. 1871. a. lõpetas ta J. Cimze seminari Valgas. 1874.—1875. a. õppis F. Säbelmann Peterburi Konservatooriumis van Arki klaveriklassis. Pärast seda tegutses kooliõpetajana Karksis ja 1880. a. kuni surmani 1911. a. organistina Paistus.

F. Säbelmann kuulub koos oma venna A. Kunileidi-Säbelmanni ja A. Thomsoniga eesti esimeste heliloojate põlvkonda, kelle loominguline ning muusikaalne tegevus omab märkimisväärset kohta eesti muusika arenguloos.

F. Säbelmanni loomingu säilinud osa moodustavad peamiselt koorilaulud, millest populaarsemad on pateetiline «Kaunimad laulud», meeleolukas «Ellerhein», «Hale meel» jt.

Nõukogude Eesti 1955. a. üldlaulupeo kavas on F. Säbelmanni loomingust «Kaunimad laulud» meeskooridele ja «Ellerhein» lastekoori-
dele.



EDUARD TAMM sündis 17. mail 1879. a. Narvas. Peterburi Konservatooriumi metsasarveklassi lõpetas ta 1905. a. Kuni 1920. a. tegutses E. Tamm metsasarvemängijana Peterburis, hiljem puhkpilliorkestri juhina Võrus. E. Tamm suri 1941. a.

E. Tamme looming koosneb peamiselt puhkpilliorkestrile loodud teostest, millest suurima populaarsuse on omandanud avamängud «Kalev ja Linda» ja «Tule koju».

Nõukogude Eesti 1955. a. üldlaulupeo kavas on E. Tammelt avamäng «Kalev ja Linda» puhkpilliorkestritele.



LEO TAUTS sündis 10. aprillil 1914. a. Narvas. Kompositsiooni õppis ta prof. H. Elleri juures Tartu Kõrgemas Muusikakoolis. Leo Tauts on tegutsenud dirigendina Riiklikus Teatris «Vanemuine», Eesti Raadios ja Eesti NSV Riiklikus Filharmoonias. Praegu tegutseb peamiselt loomingulisel alal.

L. Tautsi loomingusse kuuluvad V. I. Lenini mälestusele pühendatud kantaat «Surematuse», arvukas kogu massi-, solo- ja koorilaule. Suure populaarsuse on võitnud tema laulud «Taastajate marss», «Mängi, mängi lõõtsapill», «Kolhoosi pillimehed», «Kanneldaja laul», tsükkel «Kaevurite laulud» jt. Kõrvuti vokaalteostega on L. Tauts loonud teoseid ka puhkpilli- ja estraadiorkestrile.

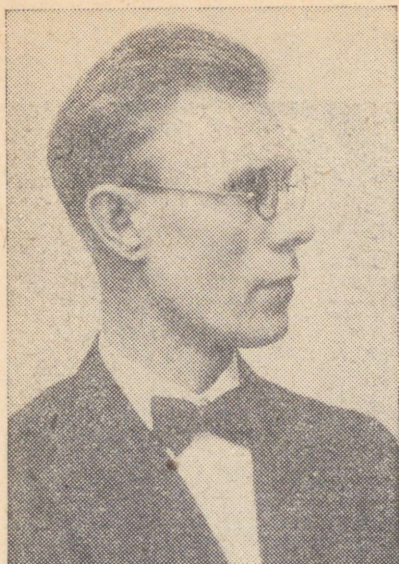
Nõukogude Eesti 1955. a. üldlaulupeo kavas on L. Tautsilt rahvakunstiõhtu ava- ja lõpumuusika.



SERAFIM TULIKOV, Stalini preemia laureaat, sündis 7. juunil 1914. a. Kaluugas. Moskva Konservatooriumi lõpetas ta kompositsiooni alal prof. V. Belõi juures 1940. a. Tulikovi ulatuslikumaist teostest võib märkida esimest sümfooniat, vene avamängu, avamängu «Kättemaks», «Sümfoonilist intermetsot» jt.

Tulikov on loonud peamiselt laule ja muusikateoseid rahvapillidele. Eriti levinud on rahva hulgas ta laulud «Õitse, haljenda kolhoosinurm», «Laul Volgast» jt. Berliinis toimunud demokraatliku noorsoo III rahvusvahelisel festivalil omandas Tulikovi laul «Nõukogude noorsoo marss» esikoha. 1951. a. omistati Tulikovile Stalini preemia laulude «Kõik rahu eest», «Laul Volgast», «Õitse, haljenda kolhoosinurm», «Mets-vägilane» ja «Sõitsid külla» eest.

Nõukogude Eesti 1955. a. üldlaulupeo kavas on S. Tulikovi lauludest «Õitse, me maal!» vene kooridele.



ADOLF VEDRO sündis 16. oktoobril 1890. a. Narvas. Õppis algul kontrabassi ja hiljem muusikateooriat Fomini, P. Süda ja prof. A. Topmani juures. 1916.—1918. a. õppis A. Vedro kompositsiooni Peterburi Konservatooriumis prof. Beljajevi juures. Hiljem täiendas ta oma teadmisi iseseisvalt ja lõpetas Tallinna Konservatooriumi kontrabassi alal 1937. a. Alates 1920. a. tegutses õppejõuna Tallinna Konservatooriumis kontrabassi ja teooria alal. Avaldas rea muusikaalaseid õpikuid. A. Vedro suri 1944. a. vangistatuna fašistlike okupantide poolt.

A. Vedro loomingusse kuuluvad ooperid «Kaupo», «Muistne mõök» ja «Libahunt» (lõpetamata), oratoorium «Jaani tulemine», kolm sümfonjetti, kontsert klaverile orkestriga, arvukas kogu instrumentaal- ja vokaalpalu. Rohkesti on A. Vedro kirjutanud muusikat ka draamateostele.

Nõukogude Eesti 1955. a. üldlaulupeo kavasse kuulub A. Vedro loomingust «Midrilinnu mäng» naiskooridele.



ADO VELMET sündis 15. märtsil 1910. a. Hiiumaal. 1933. a. astus ta Tallinna Konservatooriumi, mille klaveriklassi lõpetas prof. T. Lemba juures 1937. a. 1940. a. astus ta Tallinna Konservatooriumi kompositsiooniklassi, mille lõpetas prof. H. Elleri juures 1947. a.

A. Velmet on tegutsenud muusikapedagoogina koolides ja koorijuhina. Töötab praegu teooria kateedri juhatajana Tallinna Riiklikus Konservatooriumis. Samal ajal tegutseb ta ka J. Tombi nimelise Kulturihoone naiskoori «Ilo» dirigendina. A. Velmet oli 1950. a. üldlaulupeo üldjuhte ning on juhatanud tervet rida vabariiklikke ja rajoonide laulupäevi.

A. Velmeti loomingusse kuuluvad sümfooniline avamäng-poeem, süit eesti viisidest, klaveritrio ja arvukas kogu koori- ja soololaule. Neist on suurema populaarsuse omandanud «Naabri Mari», «Vendlus», «Laul põldudest», «Karjase laul» jt. Rohkesti on A. Velmet loonud laule ja rahvaviiside töötlusi lastele ja noortele

Nõukogude Eesti 1955. a. üldlaulupeo kavas on A. Velmeti loominguist «Vendlus» naiskooridele.



CARL MARIA WEBER sündis 18. detsembril 1786. a. Eutini linnas, Saksamaal. C. M. Weber kuulub saksa heliloojate-klassikute hulka, kes panid aluse saksa rahvuslikule romantilisele ooperile. Weber õppis rea silmapaistvate pedagoogide juures Salzburgis, Münchenis, Viinis jm. ning tegutses Breslaus ooperiteatri direktorina ja dirigendina. 1813.—1816. a. juhtis ta Praha ja alates 1816. a. Dresdeni ooperiteatrit. Weberi loomingusse kuuluvad orkestri-, vokaal- ja instrumentaalteosed. Keskse kohal ta loomingus on ooperid, eeskätt romantiline ooper «Nõidkütt» (1820), mis on murrangulise tähtsusega kogu 19. sajandi ooperiloomingus.

Nõukogude Eesti 1955. a. üldlaulupeo kavas on C. M. Weberi loomingust «Jahimeeste koor» (ooperist «Nõidkütt») meeskooridele.

NÕUKOGUDE LUULE ÜLDLAULUPEO LAULUDES

Eesti rahva suure pidupäeva, vaba ja õnneliku Nõukogude Eesti 15. aastapäeva tähistamise raames toimuvall üldlaulupeol kõlavad paljude rahvaste heliloojate ja luuletajate loodud laulud, kaasaegsed ja klassikalised teosed ning rahvaloomingu suurepärased näited. Me kuuleme kõrvuti eesti ja vene, leedu ja ukraina, läti ja armeenia, tšehhi ja slovaki laule. Selles avaldub meile nii südamelähedane rahvaste sõpruse üllas idee.

Üldlaulupeol laulame oma loovast ülesehitavast tööst, meie inimeste — kommunismiehitajate püüdlustest ja eesmärkidest, nõukogude patriotismist ja rahvaste sõprusest, võitlusest rahu ja inimkonna parema tuleviku eest, helgest lapsepõlvest ja noorusest. Kõik see on leidnud väljenduse eeskätt nendes lauludes, mis on loodud nõukogude luuletajate värsside alusel, lauludes, mille sõnade autoreiks on meie paljurahvuselise kirjanduse esindajad.

Kes on need nõukogude luuletajad, kelle sõnadega me toimuvall üldlaulupeol väljendame oma tundeid ja mõtteid, oma pidurõõmu ja kindlat usku tulevikku?

Luuletaja ja draamakirjanik Sergei Mihhalkov (sünd. 1913. a.) on loonud NSV Liidu hüümi teksti (koos El-Registaniga), samuti on temalt sõnad V. Muradeli laulule «Partei meid juhib». S. Mihhalkov hakkas oma teoseid avaldama 1928. a. alates. Pärast 1935. a. kirjutas ta peamiselt lasteluulet, eriti eelkooliealistele lastele määratud värssse. S. Mihhalkovi suurepärased lüüriised laulud ja humoorikad värssjutustused saavutasid kohe laialdase populaarsuse. 1941. a. autasustati autorit lasteluule eest Stalini preemiaga. Luule kõrval on S. Mihhalkov tegutsenud väljapaistvate tulemustega ka filmistsenaariumide ja draamade loomisel. Tema loodud on ka stsenaarium filmile «Rindesõbratarid», millele 1942. a. määrati Stalini preemia. S. Mihhalkovi draamaloomingust on eriti tuntud tema noorsoonäidendid «Punane kaelarätt» (1947), «Ma tahan koju» (1949) ja «Ilja Golovin» (1949); viimase kahe näidendi eest määrati autorile 1950. a. Stalini preemia. Näidendi «Ma tahan koju» järgi on loodud ka samanimeline film.

Väljapaistvamate nõukogude laulumeistrite hulka kuulub luuletaja Jevgeni Dolmatovski (sünd. 1915. a.), kelle värssidele on kirjutatud helilooja Edgar Arro «Rahulaul». J. Dolmatovski esimene luulekogu ilmus 1934. a., kuid eriti hinnatavad on tema neli patriootilist värssikogu Suure Isamaasõja aastaist («Laul Dneprist», «Stepivihik», «Võidu-usk», «Värssid kaugelt»). Viljakat tegevust luule alal on J. Dolmatovski jätkanud ka sõjajärgsel perioodil. 1950. a. määrati talle värssikogu «Sõna homsest päevast» eest Stalini preemia. J. Dolmatovski tekstidele on loodud terve rida kogu Nõukogudemaal ning kaugel väljaspoolgi populaarseks saanud laule (näiteks «Lenini mäed», «Meie külast kostab lahkumiseviis», «Laul Dneprist», «Sormovo lüüriiline laul» jt.), tema loodud on tekstid üldtuntuks muutunud lauludele

filmidest «Jutustus Siberimaast», «Kohtumine Elbel», «Berliini lange mine» jt. J. Dolmatovskilt on samuti tekst helilooja D. Šostakoviči oratooriumile «Laul metsadest».

Rida meie üldlaulupeol lauldavaid laule on loodud kaasaegse eesti luule silmapaistvama esindaja Juhan Smuuli (sünd. 1922. a.) värssi dele. J. Smuul alustas oma loomingulist teed Suure Isamaasõja aastail. Tema esimene värssikogu «Karm noorus» ilmus aastal 1946. 1947. a. avaldas luuletaja poemi «Tormi Poeg». Tunduvast edasiminekest meie kaasaja poeetilisel kujutamisel kõneleb tema järgmine luulekogu, «Järve- suu poiste brigaad» (1948), mis sisaldab väljapaistvaid luuletusi ja poeme. J. Smuul on loonud libreto G. Ernesaksa ooperile «Tormide rand», mis on võitnud suure populaarsuse ja autasustatud Stalini preemiaga. 1949. a. avaldas luuletaja «Poeemi Stalinile», 1951. a. luulekogu «Et õunapuud õitseksid». Valikkogu «Luuletused. Poemid» alusel määrati J. Smuulile 1952. a. esimese eesti luuletajana Stalini preemia. Hiljem on temalt ilmunud ulatuslik poem «Mina — kommunistlik noor» (1953), mis on pühendatud Suure Isamaasõja tee male. Luuleloomingu kõrval on J. Smuul edukalt esinenud ka proosa alal — tema teos «Kirjad Sõgedate külast» kuulub sõjajärgse eesti kirjanduse tähelepandavamate saavutuste hulka. Viljaka loomingulise tegevuse kõrval teeb J. Smuul suurt ühiskondlikku tööd. Ta on Eesti Nõukogude Kirjanike Liidu juhatuse esimees ja NSV Liidu Nõukogude Kirjanike Liidu juhatuse presiidiumi liige. Käesoleval aastal valiti kirjanik Eesti NSV Ülemnõukogu saadikuks. J. Smuulile on omistatud Eesti NSV teenelise kirjaniku aunimetus.

Paljud J. Smuuli luuletused on viisistatud. Tema tekstidele on kirjutatud G. Ernesaksa koorisüit «Kuidas kalamehed elavad». Üldlaulupeol esitatakse J. Smuuli värssidele loodud E. Kapi lühikantaat «Laul Leninist» ja «Pioneeride-mitšuurinlaste marss», V. Kapi «Voogavad põllud» ja G. Ernesaksa «Meie kolhoosis on pulmad».

Meeskooride esituses kuuleme leedu helilooja J. Juseliunase laulu «Sepikojas», mis on loodud luuletaja Teofilis Tilvytise (sünd. 1904. a.) sõnadele. T. Tilvytis alustas oma kirjanduslikku tegevust 1923. a. Kodanlikus Leedus avaldas ta satiiriliste värsside kogusid, poeme ja satiirilised romaanid «Reis ümber laua» ning «Ministee riumi roos». Fašistliku okupatsiooni ajal paigutati kirjanik koondus laagrisse. Taasvabastatud Nõukogude Leedus ilmusid T. Tilvytise luuletuskogud «Läänemere tuel», «Valitud luuletusi» ja «Sonetid õnnest», samuti poemid «Kündjad» ja kollektiveerimisaineline «Usnine» («Leedulaste maal»); viimase eest määrati luuletajale 1951. a. Stalini preemia. T. Tilvytis on Leedu NSV Ülemnõukogu saadik, talle on omistatud vabariigi rahvakirjaniku aunimetus.

Eesti NSV hünni teksti looja, vabariigi teeneline kirjanik Johannes Semper (sünd. 1892. a.) kuulub meie vanema põlvkonna kirjanike hulka, kelle luuletajategevus algas juba Oktoobri-eelsel perioodil, hiljem esines J. Semper nii luuletajana kui ka prosaistina. Oma loomingu paremiku on kirjanik andnud nõukogude ajal, eeskätt Suure Isamaasõja aegse luulega (kogu «Ei vaikida saa», 1943) ja kollektiveerimisteemalise näidendiga «Murrang» (1949).

Tähelepandav osa eesti nõukogude laululoomingus alates Suure Isamaasõja päevist on olnud luuletajal Paul Rummo (sünd. 1909. a.), kelle värse on heliloojad rohkesti kasutanud. P. Rummo on avaldanud luulekogud «Võitlev kodumaa» (1946) ja «Rahva võim» (1950), peale selle satiiriliste värsside ja epigrammide kogu «Katkukülvajad» (1952),

värssjutustuse lastele «Volga-Don» (1952), näidendi värssides «Võitluse tee» jm. Suurt tööd on luuletaja teinud ooperilibretode loomisel: temalt on libretod E. Kapi Stalini preemiaga autasustatud ooperitele «Tasuleegid» ja «Vabaduse laulik»; koos K. Merilaasiga on ta loonud libreto G. Ernesaksa koomilisele ooperile «Käsikäes». Nagu 1950. a. üldlaulupeol esitatud kantaat «Rahva võim», nii ka käesoleval üldlaulupeol esitatav kantaat «Tuhandest südameist» on loodud P. Rummo sõnadele. Viljaka tegevuse eest, eriti laulutekstide ja ooperilibretode alal, on P. Rummole omistatud Eesti NSV teenelise kunstitegelase aunimetus.

Eesti NSV teeneline kirjanik Mart Raud (sünd. 1903. a.) alustas oma loomingulist teed kodanlikus Eestis; temalt ilmus 1924. a. alates rida luulekogusid ja proosateoseid (näit. romaanid «Kirves ja kuu» ja «Turg»). Nõukogude autorina tunneme M. Rauda eelkõige kui väljapaistvat luuletajat. Tema Isamaasõja-aegne luule (kogud «Sõjasõna» 1943 ja «Uued sillad» 1944), samuti sõjajärgsed värssid (kogud «Valimispäeviks» 1947, «Jõud ja valgus» 1948 ja «Kõik teed» 1953) kuuluvad eesti nõukogude luule saavutuste hulka. Üldlaulupeol esitatakse M. Raua värssidele loodud A. Velmeti laul «Vendlus».

Rohkesti on viisistamist leidnud luuletaja Debora Vaarandi (sünd. 1916. a.) värssid; terve rida laule tema tekstidele, nagu näiteks «Uus paat», «Saaremaa valss», «Kolhooside võistulaul», «Laisad poisid» jt. on saanud üldtuntuks. Üldlaulupeol esitatakse nendest V. Kapi laul «Kajakas». D. Vaarandi luuletajate algas Suure Isamaasõja ajal; tollal loodud värssid on avaldatud kogus «Põleva laotuse all» (1945). Hiljem on temalt ilmunud kogud «Kohav rand» (1948) ja «Selgel hommikul» (1950), mis kindlalt kuuluvad eesti sõjajärgse luule paremikku. D. Vaarandi on loonud eeskätt lüürilisi värse, aga ka rea silmapaistvaid poeme («Ülemiste vanake ja noor linnaehitaja», «Talgud Lõone soos», «Viru kaevurid», «Tagamõisa randadel», «Alla Mari»).

Ralf Parve (sünd. 1919. a.) tuli kirjandusse nõukogude võimu taaskoostamise esimesel aastal ja arendas aktiivset loomingulist tegevust Suure Isamaasõja päevil. On avaldanud kogud «Sõduri südamest» (1945), «Ajast karmist, kaunist ja kallist» (1946), «Võitluspostil» (1950) ja satiiriliste värsside ning epigrammide kogu «Vabadussamba vari» (1953). Eriti väljapaistvaid tulemusi on R. Parve saavutanud lasteluule alal, temalt on ilmunud värsiraamatud «Teguderohked päevad» (1948), «Meie maja poisid» (1949), «Meie kodumaa» ja «Mida jutustas kapten Aru» (1950), «Lõbusad värssid» (1952) ning rida raamatuid eelkoolialistele. 1950. a. määrati luuletajale üleliidulisel lastekirjanduse võistlusel valikkogu eest «Päike kodumaa kohal» esimene preemia. Üldlaulupeol esitavad lastekoorid R. Parve tekstile loodud E. Aarne «Kassi laulu».

Peale eespool nimetatute kuuleme laulupeol veel terve rea laule eesti ja teiste vennasrahvaste luuletajate sõnadele. Nii esitavad naiskoorid D. Andriulio laulu «Mu Leedumaa», mille teksti autoriks on luuletaja ja prosaist Jonas Šimkus (sünd. 1912. a.). Paljude populaarsete laulutekstide looja on vene luuletaja Jakov Svedov (sünd. 1905. a.), kelle sõnadele on kirjutatud meeskooride poolt, esitavat T. Hrennikovi laul «Kubani stepis». H. Kõrvits on kirjutanud oma naiskoorilaulu «Kangur» Eestis töötava noore vene luuletaja Niina Pavlova sõnadele. Läti luuletaja M. Brodele tekst on aluseks tema kaasmaalase J. Ozolini loodud laulule «Põlismets on ümberingi», samuti kantakse meie üldlaulupeol ette vene luuletajate V. G u s-

sevi (T. Hrennikovi «Ela, kallis kodumaa!») ja S. Vassiljevi (S. Tulikovi «Õitse, me maa!») sõnadele loodud laule.

Laialdase populaarsuse on võitnud mitmed Lilli Pro-meti tekstidega laulud, nagu E. Arro «Heinal», «Kangruvalss» ja «Kiiigelaul»; viimase nendest esitavad segakoorid üldlaulupeol. Mees-koorid laulavad B. Kõrveri üldtuntud «Traktoristide laulu», mis on loo-dud Ilmar Sikemäe sõnadele, ja G. Ernesaksa laulu «Turbalõika-jad», mille tekst on luuletaja Kersti Merilaasilt. Arvukalt on heli-loojad viisistanud Muia Veetamme luuletusi — nendest esitavad segakoorid üldlaulupeol V. Reimani «Labajala». Tuntuks on saanud samuti mitmed laulud Kaarel Korseni sõnadele, millest kantakse ette A. Pajupuu «Peolaul» ja B. Kõrveri «Hommik kolhoosiväljadel». Peale nende esinevad laulutekstide autoritena veel Aino Otto («Lapsed metsateel») ja Kalju Kangur («Rahvaste sõprus»).

Nagu näitab eelnenud põgus ülevaade, on eesti nõukogude luuletajatel laululoomingu osas küllaltki hinnatavaid saavutusi. Üldlaulupeol on muidugi võimalik esitada ainult väikest osa uutest nõukogulikest koorilauludest, mis on loodud eesti luuletajate värsside alusel. Eesti nõukogude heliloojate ja luuletajate koostöö, mis sai alguse eriti Suure Isamaasõja ajal, on andnud rohkesti hinnatavaid tulemusi. Arvukad laulud, mida sageli kantakse ette kontsertidel, samuti raadios jne., on leidnud olulise koha rahva elus ja parimad nendest on muutunud üld-tuntud massilauludeks. See kõneleb ka meie luule tunduvast arengust viieteistkümne nõukogude aasta jooksul, luule rahvalikkusest ja lähe-dusest laiadele töötavatele hulkadele nii sisu kui vormi poolest.

Eesti NSV 15. aastapäevaks on meil välja kujunenud temaatiliselt ja žanriliselt mitmekesine, sisult sotsialistlik ja vormilt rahvuslik poeesia. Eesti nõukogude luule arenemine algas nõukogude võimu taaskehtes-tamise esimesel aastal 1940/41. Väga tunduva kasvu tegi luule läbi eriti Suure Isamaasõja aastatel. Sellal saavutas oma loominguulise kõrgperioodi rida vanema põlve luuletajaid, kiiresti arenesid ka noo-red, sõjapäevil kirjandusse tulnud luuletajad. Elades kaasa kogu nõu-kogude rahva raskele ja otsustavale võitlusele, väljendas luule meie inimeste tulist patriotismitunnet ja võiduveendumust, ustavust sotsia-listlikule kodumaale ja viha röövelliku vaenlase vastu. Koos luule ideelise kasvuga toimus tähelepandav areng ka kunstilises vormis: luuletajad taotlesid värsside rahvalikkust ja lihtsust, otsisid neid süga-valt haaranud mõtetele ja tunnetele kõige vahetumat ning siiranat väljendust. Eesti luule täitis Suure Isamaasõja võitlustes auga oma osa ja selle paremik jääb püsima eesti nõukogude kirjanduse klassi-kasse.

Sõjajärgsel ajal asus nõukogude rahvas parandama sõjahaavu ning jätkama ajutiselt katkenud rahulikku ülesehitustööd. Uued vastutusrik-kad ülesanded kerkisid ka luuletajate ette. Elu ise seadis päevakorda uued teemad ja probleemid, nõudes ka luulelt nende sügavat, rahva-hulki aktiveerivat käsitlemist. Eriti oluline oli see aga Eestis, noores nõukogude vabariigis, kus tegelikult alles sõjajärgsel ajal algas võit-lus sotsialismi arendamise eest: taastamisperiood oli siin ühtlasi sotsia-listliku ühiskonna ehitamise ja loomise periood.

Sõjajärgse eesti luule peamiseks iseloomustavaks jooneks on rahuliku loova töö paatos, püüe sügavalt ja mitmekülgselt kajastada sotsialist-likule arenguteele asunud rahva uut elu. See luule on oma põhimeele-olult optimistlik, teda iseloomustab julge ja enesekindel ellusuhtumine, mis on omane rasketes võitlustes karastatud nõukogude rahvale.

Kujutades kaasaega ja valgustades meie rahva vaimset elu, on luule oma temaatikalt lai — selles kajastub nõukogude inimeste eluliste huvide rikkus. Oma värsside paremikuga on luuletajad asunud võitlusse meie inimeste ja eeskätt noorsoo kasvatamise eest nõukogude patriotismi vaimus, kõige uue, kasvava ja areneva eest elus. On tugevnenud luule parteiline kirglikkus, elavnenud püüe aktiivsemalt tege-
 likkust tundma õppida ja ellu vahele segada, on tõusnud ühtlasi kunsti-
 meisterlikkuse tase. Näeme selgesti uut kvaliteeti nii luule ainevaldkon-
 nas ja ideestikus kui ka elukujutamise oskuses, võimes näidata tege-
 likkuse uusi jooni, uut elutunnetust ja uusi kangelasi — nõukogude
 töölisklassi, kolhoositalurahva, uue intelligentsi ja nõukogude noorsoo
 esindajaid. Luule saavutused, elunähtuste haaramise ulatus, elulise
 tõepärasuse ja kunstilise mõjujõu tase olenevad sellest, kui võrd-
 tulemus- rikkalt toimub võitlus kodanliku ideoloogia ja esteetika igandite vastu,
 kui võrd edukalt toimub sotsialistliku realismi meetodi omandamine ja
 rakendamine. Eesti nõukogude luule paremikule on omane vältida libi-
 semist elunähtuste pealispinnal, püüe anda sügavat poeetilist väljen-
 dust kaasaja elavale hingusele, meie inimeste tunnetele, mõtetele ja
 püüdlustele. Selles avaldub meie luuletajate loomingu rahvalikkus,
 mis on üheks vältimatuks eelduseks ka heade, populaarsete nõukogude
 laulude loomiseks.

Saagu meie käesolev üldlaulupidu ka uute laulude loomise võim-
 saks stiimuliks, innustagu ta luuletajaid ja heliloojaid andma rahvale
 ikka uusi haaravaid, elurõõmsaid, sütitavaid laule meie nõukogulikust
 tänapäevast, sotsialistlikust ülesehitustööst, meie kindlast edasilükkumi-
 sest teel kommunismile!



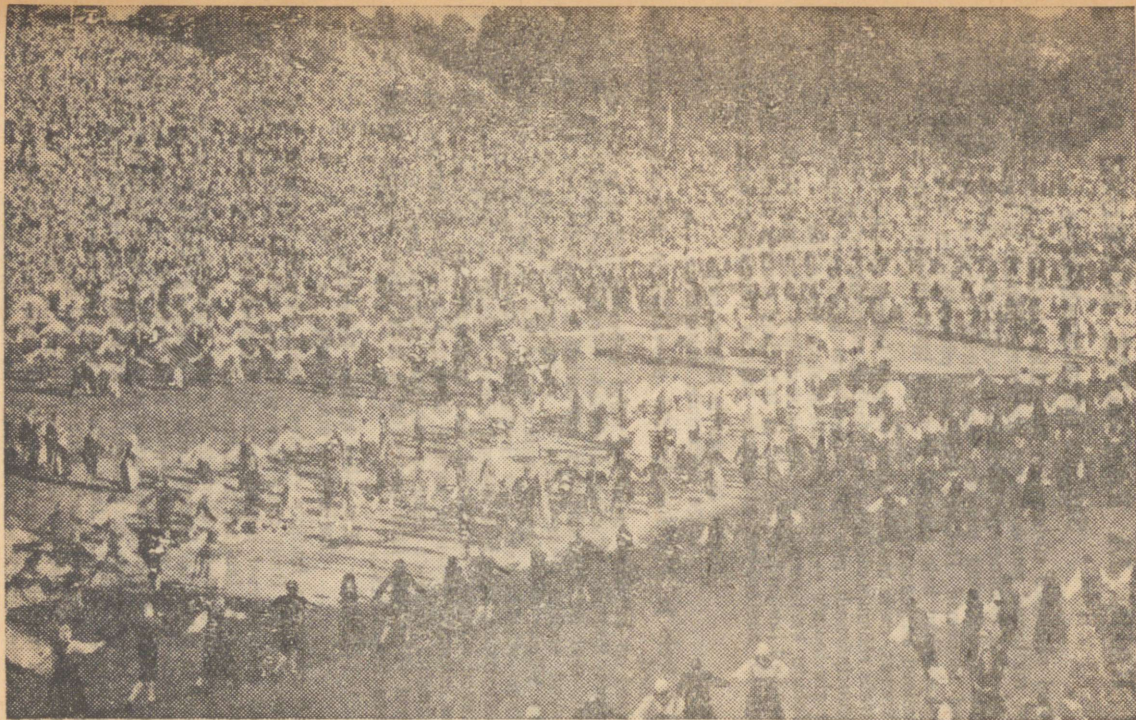
RAHVAKUNSTIÕHTU

20. ja 21. juulil 1955. a. algusega kell 19.00 Komsomoli-nimelisel staadionil

1. Pidulik sissejuhatav osa.
2. «Kutse peole» — esitab leelotaja L. Mesikäpp.
3. «Sabatants» — eesti rahvatants.
Esitavad ühendatud segapaar-rahvatantsurühmad Eesti NSV teenelise kunstniku Ullo Toomi juhtimisel. Saadab ühendatud puhkpilliorkester Leo Tautsi juhtimisel.
4. E. Aav «Kui mina hakkam laulemaie...»
Läti rahvalaul «Laulu saatel».
Esitab Eesti Raadio segakoor Eesti NSV teenelise kunstitegelase Jüri Variste juhtimisel.
5. Leedu rahvatants «Kalvelis».
Esitavad ühendatud segapaar-rahvatantsurühmad Eesti NSV teenelise kunstniku Ullo Toomi juhtimisel. Saadab valik-rahvapilliorkester Leo Tautsi juhtimisel.
6. H. Otsa «Uus päev»
C. Kreek «Polka».
Esitab ühendatud rahvapilliorkester. Juhatavad Olev Hõlpus ja Eik Toivi.
7. K. Leete «Kiigel».
Esitavad ühendatud segapaar-rahvatantsurühmad Eesti NSV teenelise kunstniku Ullo Toomi juhtimisel. Saadab Eesti Raadio segakoor ja valik-rahvapilliorkester Leo Tautsi juhtimisel.
8. Setu laul ja tants.
Esitavad Vastseliina rajooni Kalinini-nimelise kolhoosi leelotajad.
9. Eesti rahvatants «Kalamies».
Esitavad ühendatud segapaar-rahvatantsurühmad Eesti NSV teenelise kunstniku Ullo Toomi juhtimisel. Saadab ühendatud rahvapilliorkester August Krentsi juhtimisel.
10. Eesti rahvatants «Kaera-Jaan».
Esitavad ühendatud laste-rahvatantsurühmad Otto Valgemäe juhtimisel. Saadab ühendatud rahvapilliorkester Olev Hõlpuse juhtimisel.
11. H. Tohvelman «Tere, tibukene».
Esitavad ühendatud laste-rahvatantsurühmad Otto Valgemäe juhtimisel. Saadab ühendatud rahvapilliorkester Erich Loiti juhtimisel.

12. Läti rahvatants «Ratas».
Esitavad ühendatud laste-rahvatantsurühmad Otto Valgemäe juhtimisel. Saadab akordionide orkester Eesti NSV teenelise kunstitegelase Leopold Vigla juhtimisel.
13. Akrobaatikad.
Esitab rühm Tartu kehakultuurilasi Feliks Tambergi juhtimisel.
14. Naljalaul «Opetus meestele».
Esitab L. Mesikäpp.
15. J. Lebedeva «Hopakk».
Esitavad ühendatud segapaar-rahvatantsurühmad Eesti NSV teenelise kunstniku Ullo Toomi juhtimisel. Saadab vene rahvapilliorkester Georgi Medvedjevi juhtimisel.
16. H. Tirgo ringmäng «Nädalamäng».
Esitavad ühendatud segapaar-rahvatantsurühmad Eesti NSV teenelise kunstniku Ullo Toomi juhtimisel. Saadab Eesti Raadio segakoor ja valik-rahvapilliorkester Olev Hõlpuse juhtimisel.
17. H. Mikkel «Vöökudujad».
Esitavad ühendatud segapaar-rahvatantsurühmad Eesti NSV teenelise kunstniku Ullo Toomi juhtimisel. Saadab akordionide orkester Eesti NSV teenelise kunstitegelase Leopold Vigla juhtimisel.
18. B. Kõrver «Puhkehetkel».
Esitab valik-rahvapilliorkester Leo Tautsi juhtimisel.
19. Eesti rahvatants «Oige ja vasemba».
Esitavad ühendatud segapaar-rahvatantsurühmad Eesti NSV teenelise kunstniku Ullo Toomi juhtimisel. Saadab Eesti Raadio segakoor ja ühendatud rahvapilliorkester August Krentsi juhtimisel.
20. H. Tohvelman «Labajalavalss kolmele paarile».
Esitavad Riikliku Filharmoonia isetegevuslased-rahvatantsijad Eesti NSV teenelise kunstniku Ullo Toomi juhtimisel. Saadab ühendatud puhkpilliorkester Leo Tautsi juhtimisel.
21. Eesti rahvatants «Muhu kannanöör».
Esitavad ühendatud nais-rahvatantsurühmad Helju Mikkel juhtimisel. Saadab valik-rahvapilliorkester Erich Loiti juhtimisel.
22. Ukraina rahvatants «Gretška».
Esitavad ühendatud nais-rahvatantsurühmad Heino Aasalu juhtimisel. Saadab akordionide orkester Eesti NSV teenelise kunstitegelase Leopold Vigla juhtimisel.
23. Gruusia rahvalaul «Suliko»
G. Ernesaks «Laisad poisid».
Esitab J. Tombi nim. Kultuurihoone naiskoor Ado Velmeti juhtimisel.
24. H. Mikkel «Rätitants».
Esitavad ühendatud nais-rahvatantsurühmad Helju Mikkel juhtimisel. Saadab valik-rahvapilliorkester Olev Hõlpuse juhtimisel.

25. Eesti rahvalaul «Kui tuled minule mehele»
Eesti rahvalaul «Virulaste tants».
Esitab Riikliku Teatri «Vanemuine» solist Elmar Luhats.
26. J. Lebedeva «Neiud aiamaal».
Esitavad ühendatud nais-rahvatantsurühmad Heino Aasalu juhtimisel. Saadab akordionide orkester Eesti NSV teenelise kunstitegelase Leopold Vigla juhtimisel.
27. Roopilli soolo.
Esitab Riikliku Filharmoonia solist Olev Roomet.
28. Rumeenia rahvatants «Sõrba».
Esitavad ühendatud segapaar- ja nais-rahvatantsurühmad Eesti NSV teenelise kunstniku Ullo Toomi juhtimisel. Saadab akordionide orkester Eesti NSV teenelise kunstitegelase Leopold Vigla juhtimisel.
29. Vene rahvaviis «Meenuta, mu kallis»
Vene rahvaviis «Poljanka».
Esitavad ühendatud vene rahvapilliorkestrid Georgi Medvedjevi juhtimisel.
30. Vene rahvatants «Bainovi kadrill».
Esitavad ühendatud segapaar-rahvatantsurühmad Eesti NSV teenelise kunstniku Ullo Toomi juhtimisel. Saadab vene rahvapilliorkester Georgi Medvedjevi juhtimisel.
31. Eesti rahvatants «Konnatants».
Esitavad mees-rahvatantsijad Eesti NSV teenelise kunstniku Ullo Toomi juhtimisel. Saadab valik-rahvapilliorkester Erich Loiti juhtimisel.
32. Vana madruselaul «Laksuvad külmad lained»
V. Ojakäär «Rannakolhoosis»
«Madruste tants».
Esitab Balti Mere Laevastiku laulu- ja tantsuansambel G. Sehali ja S. Jakobovi juhtimisel.
33. A. Hatšaturjan «Möökade tants»
U. Naissoo «Galopp».
Esitab akordionide orkester Eesti NSV teenelise kunstitegelase Leopold Vigla juhtimisel.
34. U. Toomi «Kolhoositants».
Esitavad ühendatud segapaar-rahvatantsurühmad Eesti NSV teenelise kunstniku Ullo Toomi juhtimisel. Saadab Eesti Raadio segakoor ja ühendatud puhkpilliorkester Leo Tautsi juhtimisel.
35. Karjala-soome rahvalaul «Sato»
G. Ernesaks «Mind kutsuti pulma»
Läti rahvalaul «Koerad külas haukusid».
Esitab Riiklik Akadeemiline Meeskoor Harald Uiibo juhtimisel.
36. A. Raudkats «Tuljak».
Esitavad ühendatud segapaar-rahvatantsurühmad Anna Raudkatsi juhtimisel. Saadab Eesti Raadio segakoor ja ühendatud puhkpilliorkester Leo Tautsi juhtimisel.
37. Finaal — esitavad kõik rahvakunstiõhtu tegelased.
Vaheteksti loevad: Eesti NSV rahvanäitleja H. Laur, L. Mesikäpp, E. Ennok ja I. Rassomahhin.



Vaade 1950. a. rahvakunstiõhtult.

RAHU JA RAHVASTE SÕPRUSE PIDU

Saateks rahvakunstiõhtule

Veel säten dab südasuvine õhtupäike sinetavalt laheservalt, kui rohelisse maitunud puude keskel asetsevale lippude ja loosungitega äärestatud ning inimmerega täidetud peoväljakule jooksevad ülevate marsihelide saatel ning punaste kaelarättide lehvides valgetes pluusides uljad pioneerid. Hetkeks tõusevad päikesekiirtes helklevad fanfaarid, paiskub õhku hele signaal ja nagu igast ilmakaarest vastavad sellele muistsed karjapasunad.

Noorus, meie maa ja rahva tulevik, kutsub oleviku rõõmsas elurütmis suurele rõõmupeole nii sõnas, laulus, mängus kui ka tantsus mineviku kultuuripärandi, mis läbi sajandite on kandunud tänapäeva ja saanud uue elu loojate — kommunistmehitajate pärandiks.

Tohutu karjapasun — rahvakunstiõhtu auväärne sümbol — kutsub tuhandeid lauljaid, mängijaid ja tantsijaid suurele peole — Nõukogude Eesti 15. aastapäeva pidustuste raames toimuvale rahvakunstiõhtule.

«Tulge suurele rõõmupeole,
tulge laulemaie, mängimaie...»

hüüab leelo ja juba suunduvadki peoväljakule kirevais rahvarõivais pidulised.

Need on inimesed meie vabariigi kolhoosiküladest ja linnadest. Siin sammub linalakk tütarlaps-üliõpilane kõrvuti mehise kaluriga rannikumaalt, seal ketraja käsikäes kaevuriga põlevkivilinnast. Ühises rivis astuvad endine rindevõitleja ja rahupäevil üles kasvanud koolinoor. Neile kõigile on selge, et meie rahvad võivad õnnelikult elada ja oma kultuuri viljelda vaid rahu tingimustes. Sirgelst tantsijate kolonnidest moodustuvad väljakule elavad sõnad: «Rahu — Мир», nende keskelt tõstavad kümned kätepaarid üles inimskulptuuri — rahuühikuli ning enne rõõmsat laulu ja tantsu ühinevad pidulised suureks töotuseks: väsimatult võidelda rahu ja rahvaste sõpruse eest!

Seal kõlab aga juba tantsuviis ja hetk hiljem voogab kogu väljak elavas liikumises...

«Kui mina hakkam laulemaie,
laulemaie, mängimaie...»

kõlab omakorda lauljate ridadest. Tants järgneb tantsule, laul laulele. Esinevad uljad Balti mere laevastiklased. Lõövad sekka lapsed ja näitavad oma osavust julged kehakultuurlased. Kui puhkavad jalgu tantsijad, esinevad lauljad ja pillimehed.

Uuesti tuiskavad väljakule kirevad tantsijate read, uuesti kõlavad koorid ja orkestrid. Hoogu sattunud pidulised tahaksid veel kaua jalga keerutada ja nii paljust laulda ning mängida — kuid kauaks seda õhtut jätkub. Punetav päikeseketas on juba ammu kadunud mere taha.

Piduliste arvukas pere koguneb käsikäes kuueteistkümne liiduvabariigi lippude ümber. Elagu rahu! Elagu rahvaste sõprus! — kostavad hüüded ja otsekui sõnade kinnituseks kõlabki samas ka ühine laul «Suur ja lai on maa, mis on mu kodu...», mille saatel piduliste rõõmus hulk marsib lehvivate lippude all vastu uuele päevale, uutele tegudele, uutele võitudele kommunistlikus ühesehitustöös.

* * *

1955. a. rahvakunstiõhtu koosneb kolmest üksteisele vahetult järgnevast osast: pidulikust sissejuhatusest, ettekannetest ja finaalist. Erinevalt eelnenud rahvakunstiõhtutest on seekordne kava allutatud ühtsele ideele, kogu õhtule on antud kindel vorm — lavastusplaan ning kogu kava on seostatud jutustaja tekstiga ja saatemuusikaga.

Elada ja töötada rahus rahvaste ühises vennalikus peres! — nii kõlab rahvakunstiõhtu loosung, idee, millest on lähtunud lavastusplaani ja kava koostamisel.

Rahvakunstiõhtu on eeskätt rahvatantsijate, lauljate, mängijate ja samuti ka pealtvaatajate — üldse kõigi rahvakunsti viljelejate ühine rõõmupidu. Pole midagi kaunimat, kui elada kaasa kirevais rahvarõivais tantsijaile, kes mitmesuguseid jooniseid ja figuure moodustades lõbutsevad tantsus rohelisel, päikesest särama löönud murul.

Kõigil rahvakunstiõhtust osavõtjail, tegelasil on täita vastutusrikas ülesanne: tuua kümnete tuhandete pealtvaatajate ette osake meie rahvakunsti rikkalikust varasalvest, anda see edasi nii, et vaatajate-kuulajate südamed heliseksid koos lauljate-tantsijate südametega.

Selleks kõigile, kelle kätte on usaldatud selle aüväärse ülesande täitmine, palju jõudu, tahet ning kauaks, kauaks meelde jäävat rõõmsat kordaminekut!

PAUL MAGI,

Nõukogude Eesti 1955. a. üldlaulupeo
rahvakunstiõhtu lavastaja

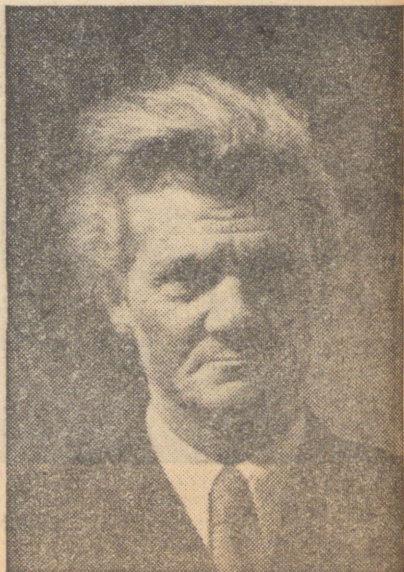


Kajab leelo.

Laulupidude veteranid — üldlaulupeost osavõtjad



*MIHKEL LÜDIG,
Eesti NSV teeneline kunst-
tegelane, Eesti NSV 1955. a.
üldlaulupeo aujuht*



*JUHAN SIMM,
Eesti NSV rahvakunstnik,
Eesti NSV 1955. a. üldlaulu-
peo aujuht*



ANNA RAUDKATS,
Rahvakunstiõhtu ajuht

60 aastat on koorilaulu alal tegutsenud:

Birk, Aleksander — Tallinna Raudteelaste Klubi segak. «Raudam»;
Kont, Juhan — Pärnu Linna Kultuurimaja segak.;
Lauter, Gustav — Pärnu-Jaagupi raj. Velise rm. segakoori juht;
Vaher, Gustav — Orissaare raj. Koinla rm. naiskoori juht;
Ounroos, Verner — Keila raj. Padise rm. meeskoori ja Vasalemma
7-kl. kooli lastekoori juht.

Ule 50 aasta on koorilaulu alal tegutsenud:

Kallaste, Helmi — Pärnu Linna Kultuurimaja segak.;
Kangro, Eduard — Tartu Tervishoiutöötajate Maja meesk.;
Kannik, August — Tartu Linna Kultuurimaja segak. «Vanemuine»;
Kikas, Aleksander — Rapla raj. Kehtna Kolhooside Esimeeste Etteval-
mistamise Põllumajanduskeskkooli muusikaõpetaja;
Kink, Hans — Tartu Tervishoiutöötajate Maja meesk.;
Koosaar, Paul — Valga raj. Kultuurimaja segak.;
Korknobel, Eduard — Tartu Linna Kultuurimaja segak. «Vanemuine»;
Kruusvee, Anton — Türi Tarbijate Kooperatiivi meesk.;
Kruusvee, Helene — Hariduse alal Töötajate a/ü. Türi naiskoori vanem;
Leesalu, Johannes — Keila raj. Padise rm. segak.;
Lukk, Karl — Tartu Tervishoiutöötajate Maja meesk.;
Mei, Jaan — Rapla raj. Vahastu rm. naiskoori ja 7-kl. kooli koori juht;
Ode, Juhan — Tallinna Jaan Tombi nim. Kultuurihoone meesk.;
Pähn, Johannes — Tartu Linna Kultuurimaja segak. «Vanemuine»;
Sihv, Ida — Tallinna Jaan Tombi nim. Kultuurihoone naisk. «Ilo».

Üle 40 aasta on koorilaulu alal tegutsenud:

- Allikas, Augustin — Tallinna Jaan Tombi nim. Kultuurihoone meesk.;
Aronson, Veera — Eesti NSV Töõnduskooperatsiooni Kultuuribaasi naisk.;
Ehasalu, Hans — Tallinna Jaan Tombi nim. Kultuurihoone meesk.;
Einsalu, Alma — Keila raj. Padise rm. nais- ja segak.;
Ertis, Olga — Mustvee raj. Tudulinna rm. naisk.;
Hanson, Jüri — Tõrva raj. Tarbijate Kooperatiivi mees- ja naiskoori juht, Tõrva Keskkooli nais- ja segakoori juht;
Harandi, Kaarel — Tartu Linna Kultuurimaja segak. «Vanemuine»;
Heldem, Johanna — Tallinna Jaan Tombi nim. Kultuurihoone naisk. «Ilo»;
Ilves, Linda — Viljandi raj. Kultuurimaja segak.;
Jaansoo, Hele — Tallinna Jaan Tombi nim. Kultuurihoone segak.;
Kivimaa, Tõnis — Suure-Jaani raj. Kaansoo rm. segakoori juht;
Klink, Rudolf — Tartu Tervishoiutõõtjate Maja meesk. ja Tartu Linna Kultuurimaja segak. «Vanemuine»;
Koord, Eduard — Tartu Tervishoiutõõtjate Maja meesk.;
Kudar, Alma — Eesti NSV Töõnduskooperatsiooni Kultuuribaasi naisk.;
Käppa, Karl — Tartu Tervishoiutõõtjate Maja meesk.;
Käär, Alli — Pärnu Linna Kultuurimaja segak.;
Laid, Sinaida — Orissaare raj. Saareküla rm. segak.;
Laurimaa, Martin — Rapla Keskkooli lastekoori juht;
Loit, Alma — Eesti NSV Töõnduskooperatsiooni Kultuuribaasi naisk.;
Martin, August — Jõhvi raj. Mäetaguse rm. segak.;
Merila, Karla — Rapla Kultuurimaja meesk.;
Mõisavald, Marie — Kose raj. Kosejõe rm. segak.;
Mõttus, Johannes — Tallinna Jaan Tombi nim. Kultuurihoone meesk.;
Niinepuu, Joosep — Väike-Maarja raj. Laekvere rm. segakoori juht;
Nurk, Roosa — Kose raj. Kultuurimaja segak.;
Peerna, Valter — Mõisaküla Balti Raudteevalitsuse Keskkooli muusikaõpetaja;
Pärnsein, Juuli — Hariduse alal Tõõtjate a/ü. Türi naisk.;
Püvi, Aleksander — Valga raj. Kultuurimaja segak.;
Raus, Karl — Tallinna Jaan Tombi nim. Kultuurihoone meesk.;
Renter, Sergei — Tallinna Jaan Tombi nim. Kultuurihoone meesk.;
Ridbeck, Amanda — Keila raj. Padise rm. nais- ja segak.;
Rokk, Jaan — Võru raj. kolhoos «Tasuja» segakoori juht;
Roosaar, Helene — Rakvere raj. Roela rm. segak.;
Rätsep, Jaan — Viljandi raj. Kultuurimaja segak.;
Rätsep, Nelly — Viljandi raj. Kultuurimaja segak.;
Sassi, Vilhelmine — Tallinna Raudteelaste Klubi segak. «Raudam»;
Särm, Martin — Tallinna Jaan Tombi nim. Kultuurihoone meesk.;
Ustal, Anna — Võru raj. Kultuurimaja naisk.;
Veelmaa, Melanie — Rapla raj. Kehtna rm. naisk.;
Villako, Linda — Tartu Linna Kultuurimaja segak. «Vanemuine»;
Visnap, Ada — Viljandi raj. Kultuurimaja segakoor.

Üle 35 aasta on koorilaulu alal tegutsenud:

- Aarman, Hans — Keila raj. Vasalemma rm. segak.;
Ajandi, Juhan — Keila raj. Vasalemma rm. segak.;

Algma, Jüri — Märjamaa raj. Kultuurimaja mees- ja segakoori juht;
 Aljas, August — Tallinna Jaan Tombi nim. Kultuurihoone meesk.;
 Arakas, Aili — Suure-Jaani raj. Tarbijate Kooperatiivi segatööstus-
 kombinaadi segak.;
 Bojaršuk, Anna — Viljandi raj. Kultuurimaja segak.;
 Erm, Mari — Pärnu Linna Kultuurimajade segak.;
 Evard, Elsa — Tallinna Jaan Tombi nim. Kultuurihoone segak.;
 Grünberg, Alfred — Tallinna Jaan Tombi nim. Kultuurihoone meesk.;
 Helme, Juhan — Märjamaa raj. Kultuurimaja mees- ja segak.;
 Häide, Jaan — Võru raj. Nursi rm. segakoori juht;
 Hübner, Olga — Rakvere raj. Viru-Jaagupi rm. segak.;
 Ilves, Enn — Keila raj. Kernu rm. segak.;
 Ilves, Johannes — Tallinna Jaan Tombi nim. Kultuurihoone meesk.;
 Jänes, August — Tartu Tervishoiutöötajate Maja meesk.;
 Järvpõld, Johannes — Räpina raj. Leevi rm. segakoori juht;
 Jürisalu, Artur — Tallinna Jaan Tombi nim. Kultuurihoone meesk.;
 Kaasik, Erna — Tallinna Jaan Tombi nim. Kultuurihoone naisk. «Ilo»;
 Kaljulaid, Elvi — Tallinna Jaan Tombi nim. Kultuurihoone naisk.
 «Ilo»;
 Kiilas, Liisa — Pärnu Linna Kultuurimaja segak.;
 Konsap, Voldemar — Räpina Keskkooli muusikaõpetaja, Tervishoiutöö-
 tajate ja Hariduse alal töötajate a/ü. komitee segakoori ja Räpina
 VTO segakoori juht;
 Korendi, Mari — Tallinna Jaan Tombi nim. Kultuurihoone naisk. «Ilo»;
 Kuusemets, Aliine — Rapla raj. Raiküla rm. segak.;
 Kuusk, August — Tallinna Jaan Tombi nim. Kultuurihoone meesk.;
 Laid, Aleksander — Orissaare raj. Saareküla rm. segak.;
 Leppik, Hans — Tartu Tervishoiutöötajate Maja meesk.;
 Linnus, Hermann — Tartu Linna Kultuurimaja segak. «Vanemuine»;
 Lond, Elmar — Otepää raj. Kultuurimaja segak.;
 Metsamärt, Jaan — Suure-Jaani raj. Metsküla rm. segakoori juht;
 Mikkelsaar, Herta — Võru raj. Kultuurimaja naisk.;
 Murd, Adalbert — Tartu Linna Kultuurimaja segak. «Vanemuine»;
 Mägi, Natalie — Otepää raj. Kultuurimaja segak.;
 Nirk, Hermanh — Tallinna Jaan Tombi nim. Kultuurihoone segak.;
 Põldre, Villem — Märjamaa raj. Kultuurimaja mees- ja segak.;
 Raidmets, Helmi — Rapla raj. Kehtna Kolhooside Esimeeste Etteval-
 mistamise Põllumajanduskeskkooli segakoori juht;
 Raudsepp, Aliide — Tervishoiutöötajate a/ü. Võru segak.;
 Riis, Helene — Pärnu Linna Kultuurimaja segak.;
 Rode, Karl — Tallinna Raudteelaste Klubi segak. «Raudam»;
 Rööp, Johanna — Suure-Jaani raj. Jälevere rm. segak.;
 Saar, Emma — Viljandi raj. Kõpu rm. segak.;
 Salumäe, Maie — Võru raj. Kultuurimaja naisk.;
 Siimaste, Anete — Keila raj. Vasalemma rm. segak.;
 Stiim, Anna — Suure-Jaani raj. Kildu rm. naisk.;
 Tammeraid, Arnold — Paide raj. Tarbijate Kooperatiivi segak.;
 Tiirvee, Hille — Tallinna Jaan Tombi nim. Kultuurihoone naisk. «Ilo»;
 Timuri, Adeele — Rakvere raj. Viru-Jaagupi rm. segak.;
 Usai, Ellen — Viljandi raj. Kultuurimaja segak.;
 Vaga, Aleksander — Orissaare raj. Piiri rm. segak.;
 Veevo, Peeter — Suure-Jaani raj. Tääksi 7-kl. kooli lastekoori juht;
 Väinaste, Jaan — Rakvere raj. Roela rm. segakoor.

Üle 65 aasta on orkestris tegutsenud:

Siimon, Nigulas — Haapsalu raj. Kultuurimaja puhkpilliorkester.

Üle 60 aasta on orkestris tegutsenud:

Kalle, Hans — Jõhvi raj. Toila rm. puhkpilliorkester;
Lemmik, Voldemar — Tallinna Linna VTÜ puhkpilliorkester;
Stern, Andres — Suure-Jaani raj. Kildu rm. puhkpilliorkester;
Veske, August — Kohtla klubi puhkpilliorkesteri juht;
Ounroos, Verner — Keila raj. Padise rm. puhkpilliorkesteri juht.

Üle 50 aasta on orkestris tegutsenud:

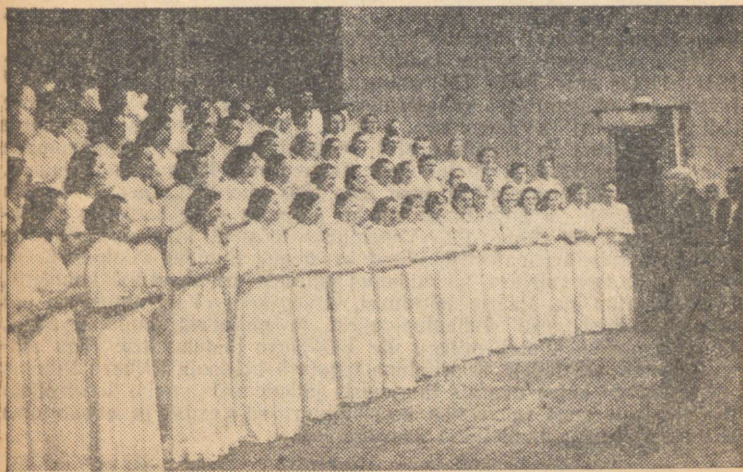
Albinus, Hugo — Paide Tarbijate Kooperatiivi puhkpilliorkester;
Jaadla, Karl — Viljandi raj. Kultuurimaja puhkpilliorkester;
Jundas, Albert — Jõhvi raj. Toila rm. puhkpilliorkester;
Leesalu, Johannes — Keila raj. Padise rm. puhkpilliorkester;
Poolakese, Villem — Kallaste raj. Lenini-nim. kolhoosi puhkpilliorkester;
Rõõmus, Voldemar — Haapsalu raj. Kultuurimaja puhkpilliorkester;
Sikk, Hugo — Võru raj. Kultuurimaja puhkpilliorkester;
Sikk, Osvald — Võru raj. Kultuurimaja puhkpilliorkester;
Säde, Jaan — Suure-Jaani raj. Kildu rm. puhkpilliorkester.

Üle 40 aasta on orkestris tegutsenud:

Anderson, Juhan — Viljandi raj. Kultuurimaja puhkpilliorkester;
Aren, Hugo — Põltsamaa raj. Kultuurimaja puhkpilliorkester;
Dontson, Konstantin — Eesti NSV Töõnduskooperatsiooni Kultuuribaasi puhkpilliorkester;
Heinpõld, Heinrich — Keila raj. Padise rm. puhkpilliorkester;
Härm, August — Viljandi raj. Kultuurimaja puhkpilliorkesteri juht;
Kalmo, August — Tallinna Linna VTÜ puhkpilliorkester;
Karri, Johannes — Jõhvi raj. Iisaku rm. puhkpilliorkester;
Kivinurm, Karl — Rapla raj. Raiküla rm. puhkpilliorkester;
Leesalu, Leopold — Keila raj. Padise rm. puhkpilliorkester;
Mark, Friedrich — Võru raj. Sõmerpalu rm. puhkpilliorkesteri juht;
Merirand, Juhan — Käva-2 klubi puhkpilliorkester;
Pöder, Alfons — Suure-Jaani raj. Kultuurimaja puhkpilliorkester;
Raagma, Hugo — Haapsalu raj. Kultuurimaja puhkpilliorkester;
Roosa, Karl — Suure-Jaani raj. Kultuurimaja puhkpilliorkester;
Rõmer, Julius — Tallinna Linna VTÜ puhkpilliorkester;
Sillari, Juhan — Eesti NSV Töõnduskooperatsiooni Kultuuribaasi puhkpilliorkester;
Tomberg, Julius — Eesti NSV Töõnduskooperatsiooni Kultuuribaasi puhkpilliorkester;
Vihvelin, Johannes — Eesti NSV AUN Tartu Kultuurihoone rahvapilliorkester;
Viires, Aleksander — Paide Tarbijate Kooperatiivi puhkpilliorkester;
Viru, Aleksander — Põltsamaa raj. Kultuurimaja puhkpilliorkester;
Üksik, Magnus — Keila raj. Kernu rm. orkesteri juht.

Ule 35 aasta on orkestris tegutsenud: —

- Afanasjev, Nikolai — Jaan Tombi nim. Kultuurihoone vene rahvapilliork.;
Brutus, Johannes — Käva-2 klubi puhkpilliork.;
Feldmann, Eduard — Suure-Jaani raj. Kultuurimaja puhkpilliork.;
Hivask, Jaan — Eesti NSV AON Tartu Kultuurihoone rahvapilliiorkestri juht;
Hüva, Aleksander — Viljandi raj. Kultuurimaja puhkpilliork.;
Johanson, Albert — Eesti NSV Töõnduskooperatsiooni Kultuuribaasi puhkpilliork.;
Kaljuvee, Leonhard — Rakvere raj. Haljala rm. puhkpilliork.;
Kappet, Arved — Viljandi raj. Kultuurimaja puhkpilliork.;
Koik, August — Rapla raj. Juuru MTJ puhkpilliiorkestri juht;
Külm, August — Võru raj. Uue-Saaluse rm. rahvapilliork.;
Lobek, Rudolf — Viljandi raj. Kultuurimaja puhkpilliork.;
Meriloo, Lembit — Viljandi raj. Kultuurimaja puhkpilliork.;
Põik, Aleksander — Suure-Jaani raj. Kultuurimaja puhkpilliork.;
Rõõmus, August — Haapsalu raj. Kultuurimaja puhkpilliork.;
Rügend, Matt — Jõhvi raj. Toila rm. puhkpilliork.;
Toivi, Eik — rahvapilliiorkestrite üldjuht;
Tummeleht, Oskar — Eesti NSV Töõnduskooperatsiooni Kultuuribaasi puhkpilliork.;
Tuul, Gustav — Tallinna Linna VTU puhkpilliork.;
Uustalu, Rudolf — Käva-2 klubi puhkpilliork.;
Viirlaid, Valfried — Võru raj. Kultuurimaja puhkpilliorkester.



J. Tombi nim. Kultuurihoone naiskoor «Ilo» esinemas Eesti NSV teenelise kunstitegelase M. Lüdigi 75. a. juubelikontserdil. Juhatab juubilar.

Segakoor „Vanemuine“ 90-aastane

Käesoleval aastal tähistas Tartu Linna Kultuurimaja segakoor «Vanemuine» oma 90. aastapäeva.

Lauluseltsi «Vanemuine» asutamine 1865. a. ja tema tegevus ajal, mil teoorjus ning raske tsaarirežiim takistasid rahvusliku kultuuri arengut, omas erilist tähtsust. Lauluseltsiga «Vanemuine» on olnud seotud terve rida eesti progressiivseid tegelasi, nagu Fr. R. Kreutzwald, C. R. Jakobson, E. Vilde ja A. Kitzberg, kas seltsi esimeestena või tema tööst osavõtjatena. Lauluseltsi 5. aastapäeval 1870. a. kanti autori juhtimisel ja kaastegevusel ette Lydia Koidula näidend «Saaremaa onupoeg». Seda tähtpäeva loetakse ühtlasi RT «Vanemuise» asutamise ajaks.

Koorijuhtidena on lauluseltsis «Vanemuine» tegutsenud tuntud eesti muusika- ja ühiskonnategelased: L. Koidula, A. Thomson, K. A. Hermann, J. H. Wirkhaus, A. Wiera, J. V. Veski, A. Läte, R. Tobias, S. Lindpere, L. Neuman, J. Simm jt., kelle juhtimisel ning organiseerimisel on ette kantud peale a cappella laulude ka terve rida suurevormilisi teoseid — kantaate, oratooriume, koore ooperitset, sümfoniaid jm. Märkimist väärib lauluseltsi «Vanemuine» korraldusel Tartus 1909. a. toimunud muusikapäev, mis oma kava ulatuse ja sisulise väärtuse poolest oli muusikaliseks suursündmuseks.

Eestis nõukogude võimu taaskehtestamise esimesel aastal (1940—1941) töötas koor Tartu Töölismuusika Klubi segakoorina. Eesti NSV fašistlikest okupantidest vabastamise järel (1944. a. alates) on koor töötanud teatri «Vanemuine», Eesti Raadioinformatsioonikomitee Tartu osakonna ja Hariduse alal Töötajate a/ü. Tartu linnakomitee juures. Alates 1954. a. kuulub koor Tartu Linna Kultuurimaja juurde. Nõukogude võimu aastail on koor oma töös saavutanud suurt edu. On esinetud sageli nii kodulinnas kui ka paljudes meie kodumaa kohtades. Koor on osa võtnud RT «Vanemuise» tööst nii lavakooriga kui ka esinejana vabaõhuetendustel, olnud kaastegev filmides «Valgus Kooris» ja «Laulev rahvas», korraldanud mitmeid eritemaatilisi kontserte, kontsertmatku jne. Väärib märkimist, et segakoor «Vanemuine» on osa võtnud kõigest eesti üldlaulupidudest ja paljudest laulupäevadest. Koori koosseisu kuulub praegu üle 100 Tartu lauluhuvilise väga mitmesugustelt tööaladelt. Koorijuhina tegutseb helilooja Richard Ritsing.

Nõukogude korra avarats tingimusi jätkab meie vanim koorikollektiiv innukalt meie rahvusliku koorikultuuri viljelemist ja annab oma osa töötajate kommunistlikul kasvatamisel.



Segakoor «Vanemuine» juubelikontserdil 1955. a. Tartus.

TEATEID JA INFORMATSIOONI ÜLDLAULUPEOST OSAVÕTJAILE

RONGKÄIGU KORRALDUS

Koorid rivistuvad 21. juulil kell 10.30 Suvorovi puiesteele järgmises korras:

| | |
|--------------------------|--------------------------|
| 1. Kolonni pea | 24. Mustvee rajoon |
| 2. Vabariigi lastekoorid | 25. Märjamaa „ |
| 3. Tallinna linn | 26. Orissaare „ |
| 4. Tartu „ | 27. Otepää „ |
| 5. Kohtla-Järve linn | 28. Paide „ |
| 6. Narva „ | 29. Põltsamaa „ |
| 7. Pärnu „ | 30. Põlva „ |
| 8. Abja rajoon | 31. Pärnu-Jaagupi rajoon |
| 9. Antsla „ | 32. Pärnu „ |
| 10. Eiva „ | 33. Rakvere „ |
| 11. Haapsalu „ | 34. Rapla „ |
| 12. Harju „ | 35. Räpina „ |
| 13. Hiiumaa „ | 36. Suure-Jaani „ |
| 14. Jõgeva „ | 37. Tapa „ |
| 15. Jõhvi „ | 38. Tartu „ |
| 16. Kallaste „ | 39. Tõrva „ |
| 17. Keila „ | 40. Türi „ |
| 18. Kilingi-Nõmme rajoon | 41. Valga „ |
| 19. Kiviõli „ | 42. Vastseliina „ |
| 20. Kose „ | 43. Viljandi „ |
| 21. Kingissepa „ | 44. Võru „ |
| 22. Lihula „ | 45. Väike-Maarja „ |
| 23. Loksa „ | 46. Vändra „ |

TEENINDAVAD ASUTUSED LAULUVÄLJAKUL

Laululava vasakpoolses (Pirita-poolses) tornis:

Esmaabipunkt (I korrus)

Üldlaulupeo operatiivtoimkond (II korrus) tel. 37—37

Üldlaulupeo büroo (IV korrus) tel. 36—37

Laululava parempoolses (Narva mnt. poolses) tornis:

Üldjuhtide tuba (IV korrus)

Miilitsajaoskond (I korrus) tel. 35—37

Sidejaoskond asub laululava-tagusel väljakul ja teostab kõik postiooperatsioone, kaasa arvatud kaugekõned. Samas asub automaat-telefon.

Leiubüroo asub operatiivtoimkonna ruumis.

Lauluväljaku telefonikeskjaama telefonid: 32—37, 33—37, 34—37.

Majutamiskomisjon asub Kinga t. 6, III korrus, tel. 449—68, 461—05.

TEATRIETENDUSED JA KONTSERDID

18. juulil: kell 19.30 — RAT «Estonias» — muusikaalne komöödia «Rummu Jüri».
19. juulil: kell 13.00 — RAT «Estonias» — ballett «Luikede järv».
kell 20.00 — Hiiu pargis — RAT «Estonia» solistide kontsert.
kell 20.00 — Kopli pargis — RAT «Estonia» solistide kontsert.
kell 20.00 — Kadrioru kõlakojas — RAT «Estonia» sümfooniaorkestri kontsert.
kell 21.00 — «Estonia» kontserdisaalis — Eesti Raadio segakoori kontsert.
20. juulil: kell 13.00 — RAT «Estonias» — muusikaline komöödia «Rummu Jüri».
kell 21.00 — «Estonia» kontserdisaalis — Eesti Raadio estraadiorkestri kontsert.
21. juulil: kell 19.30 — RAT «Estonias» — ballett «Luikede järv».
kell 21.00 — «Estonia» kontserdisaalis — Tiit Kuusiku soolokontsert.
22. juulil: kell 13.00 — RAT «Estonias» — ooper «Carmen».
kell 19.30 — RAT «Estonias» — muusikaline komöödia «Rummu Jüri».
kell 20.00 — Kadrioru kõlakojas — estraadikontsert «Muusika saatel».
kell 21.00 — «Estonia» kontserdisaalis — Eesti Raadio sümfooniaorkestri kontsert.
23. juulil: kell 19.30 — RAT «Estonias» — operett «Nahkhiir».
- 18.—24. juulini — Läti NSV Riikliku Muusikalise Komöödia Teatri külalisetendused Tallinna Laevastiku Ohvitseride Maja ruumes.

TALLINNA KINOTEATRITRE REPERTUAAR

- 18.—24. juulini: «Sõprus», Vana-Posti t. 8 — «Andruse õnn»
«Forum», Narva mnt. 13 — «Andruse õnn»
«Võit», Nõmme, Pärnu mnt. 326 — «Andruse õnn»
«Partisan», Paldiski mnt. 25 — «Andruse õnn»
«Oktoober», Viru t. 4 — «Nad tulid mägedest»
«Lembitu», Kalinini t. 8 — «Nad tulid mägedest»
Laevastiku Suveteater, Rannavärava mägi — «Nad tulid mägedest»
«Pioneer», Viru t. 10 — kunstiliste filmide festival
- 18.—19. juulini: «Edasi», Kalinini t. 110 — «Klouni saatus»
- 20.—24. juulini: «Edasi», Kalinini t. 110 — «Andruse õnn».

NÄITUSED

Tallinna Kunstihoones, Võidu väljak 6 ja 8, näitus «15 aastat Nõukogude Eesti kunsti». Näitus annab ülevaate EN Kunstnike Liidu liikmete töedest nõukogude korra ajal. Avatud iga päev kella 12.00—20.00.

Eesti NSV Riiklikus Teatri- ja Muusikamuuseumis, Võidu väljak 4, näitus «15 aastat Nõukogude Eesti teatrit ja muusikat». Avatud iga päev kella 12.00—20.00.

Eesti NSV Riiklikus Kunstiinstituudis, Tartu mnt. 11, «Kunstiinstituudi diplomi- ja kursusetööde näitus». Avatud iga päev kella 12.00—20.00.

Vabariikliku Parteikooli ruumes Sakala t. 35 «Vabariiklik isetegevusliku kujutava kunsti ja tarbekunsti näitus». Avatud 18.—24. juulini iga päev kella 12.00—20.00.

MUUSEUMID

Eesti NSV Riiklik Loodusteaduste Muuseum, Lai t. 29. Avatud iga päev peale teisipäeva kella 11.00—19.00. Muuseumis on geoloogia, zoologia ja botaanika osakond.

Eesti NSV Riiklik Kunstimuuseum, Kadrioru loss. Avatud kella 12.00—19.00. Muuseumis ülevaatenäitused «Realistlik kunst Eestis» (19. saj. algusest kuni 1940. a.) ja «19. sajandi vene eesrindlik kunst».

Tallinna Linnamuuseum, Pikk t. 70, filiaalid Raekojas ja Peeter I maja-muuseumis. Muuseum tutvustab Eesti NSV pealinna ajaloo ning arenguga ürgajast tänapäevani. Ekskursioonidel ette teatada aadressil Pikk t. 70, tel. 458—56, kella 11.00—18.00.

Eesti NSV Teaduste Akadeemia Ajaloomuuseum, Pikk t. 17, 20.—24. juulini avatud kella 10.00—18.00. Muuseum annab ülevaate eesti rahva ajaloost 19. saj. II poolest tänapäevani.

TÄITKE LIIKLEMISE EESKIRJU!

Aastapäeva pidustuste ja üldlaulupeoga ühenduses elavneb tunduvalt tänavaliiklemine Tallinnas. Selleks, et tagada ohutut liiklemist ja vältida õnnetusi, peab iga kodanik senisest palju rohkem tähelepanu pöörama liiklemisdistsipliinile ja rangelt täitma tänavaliikluse eeskirju.

Kasutage liiklemisel kõnnitee parempoolset äärt, et teistel kodanikel oleks võimalik teist mööduda. Jalakäijaist enda ees mööduge vasakult, vastutulejaist hoiduge paremale.

Sõidutee ületamisel pidage meeles, et sõidutee kuulub sõidukeile. Ületage tänav ristisuunaliselt, see on — kõige lühemat teed mööda. Kohtadel, kus on ülekäigu-rajad märgitud, kasutage ainult ülekäiguradasid või ületage tänav sealt, kus on üles pandud tähis «Jalakäijad». Enne sõiduteele astumist vaadake vasakule, jõudes tänava keskohta — paremale: jälgi, et ei läheneks mõni sõiduk. Tänava ületamine läheneva sõiduki eest on kategooriliselt keelatud. Sattudes sõiduteel liikuvate sõidukite vahele, ärge jookske edasi-tagasi, vaid jääge rahulikult seisma. Paigalseisjast on sõidukijuhul kergem mööduda.

Trammipeatustes, kus puuduvad ootesaared, ärge astuge enne sõiduteele, kui tramm on peatunud. Sõiduteele astudes vaadake vasakule, et mitte sattuda vasakult läheneva sõiduki ette. Sisenege tramm ainult tagumisest uksest ja väljuge ainult esimesest uksest. Väljumisel vaadake paremale, et mitte sattuda tagant läheneva sõiduki ette. Ärge hüpake kunagi liikuvale trammile või liikuvalt trammilt! Ärge rippuge tramm käsipuudel, astmelaudadel või muudel välisosadel!

Ärge hüpake liikuvale autole või liikuvalt autolt!

Ärge astuge kunagi sõiduteele väljavaadet takistava, seisva auto või autobussi eest, sest siis võite sattuda vasakult tuleva sõiduki alla; seisvast autost või autobussist mööduge tagant, vaadates vasakule. Seisvast trammist ärge mööduge tagant, sest te ei näe siis vastassuunas liikuvat tramm ja võite astuda otse paremalt läheneva tramm ette; seisvast trammist mööduge eest, vaadates paremale.

Pidage meeles neid lihtsaid reegleid; täites neid muutuvad nad varsti harjumuseks. Eeskujuliku liiklemisdistsipliiniga aga hoiame ära palju liiklemisõnnetusi.

J. KÕRVE,

Tallinna Linna Müütsavalitsuse
väliteenistuse osakonna vanem-
inspektor

SISUKORD

| | |
|---|-----|
| E. Jaanimägi. Nõukogude Eesti 1955. a. üldlaulupidu | 3 |
| G. Ernesaks. Tervitus üldlaulupeost osavõtjaile! | 6 |
| Nõukogude Eesti 1955. a. üldlaulupeo peakomisjon | 7 |
| Nõukogude Eesti 1955. a. üldlaulupeo juhtkonna eraldusmärgid | 8 |
| Nõukogude Eesti 1955. a. üldlaulupeo üldjuhid | 9 |
| Nõukogude Eesti 1955. a. üldlaulupeo kava | 17 |
| Nõukogude Eesti 1955. a. üldlaulupeo laulud | 21 |
| H. Kõrvits. Nõukogude Eesti 1955. a. üldlaulupeo heliloomingu autoreid | 67 |
| E. Nirk. Nõukogude luule üldlaulupeo lauludes | 109 |
| Rahvakunstiõhtu | 114 |
| P. Mägi. Rahu ja rahvaste sõpruse pidu | 118 |
| Laulupidude veteranid — üldlaulupeost osavõtjad | 120 |
| Segakoor «Vanemuine» 90-aastane | 126 |
| Teateid ja informatsiooni üldlaulupeost osavõtjaile | 128 |

ПРАЗДНИК ПЕСНИ СОВЕТСКОЙ ЭСТОНИИ 1955 г.

На эстонском языке

Обложка А. Вендер и О. Соанс

Эстонское Государственное Издательство,
Таллин, Пярну маантсэ, 10

Toimetaja R. Toming

Tehniline toimetaja M. Aardma. Korrektorid P. Hiie ja V. Kuresson

Ladumisele antud 1. VII 1955. Trükkimisele antud 12. VII 1955. Paber 54×84, 1/16. Trükipoognaid 8,25. Formaadile 60×92 kohaldatud trükipoognaid 6,77. Arvutuspoognaid 8,52. Trükiarv 20 000. MB-10362. Tellimise nr. 1034.

Trükkoda «Punane Täht», Tallinn, Pikk tn. 54/58.

Hind rbl. 3.—

Rbl. 3.—

A

20724

TÜ RAAMATUKOGU



1 0300 01130596 0